

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Diplomová práce

**Zhodnocení potenciálu zvolené destinace cestovního
ruchu na trhu v České republice**

Barbora Škrabalová

© 2020 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Barbora Škrabalová

Hospodářská politika a správa
Podnikání a administrativa

Název práce

Zhodnocení potenciálu zvolené destinace cestovního ruchu na trhu v České republice

Název anglicky

Assessing Tourism Potential of Chosen Destination on the Czech Republic Market

Cíle práce

Cílem diplomové práce je na základě zhodnocení současného stavu zvolené destinace a provedení analýzy aktuální nabídky zájezdů na trhu cestovního ruchu v České republice vytvořit vlastní návrhy produktů cestovního ruchu ve formě zájezdů za použití metody kalkulace.

Metodika

Vytvoření teoretické části bude vycházet ze studia literatury, především odborných knih, vědeckých článků a dalších relevantních informačních zdrojů. Teoretická východiska budou zpracována na základě metody zkoumání dokumentů a prostřednictvím komparace a syntézy informací ze sekundárních zdrojů.

Následně bude zpracována vlastní část práce, která bude vycházet z charakteristiky zvolené destinace a analýzy současného stavu nabídky zájezdů do sledované destinace na trhu cestovního ruchu v České republice. Jako hlavní metodologický nástroj bude aplikováno dotazníkové šetření. Zjištěné výsledky budou vyhodnoceny a interpretovány. V závěru práce budou zpracovány vlastní návrhy produktů cestovního ruchu ve formě zájezdů za použití metody kalkulace.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

cestovní kancelář, cestovní ruch, destinace, produkt cestovního ruchu, turistický průmysl, zájezd

Doporučené zdroje informací

FIEGER, Peter, Girish PRAYAG a Johan BRUWER. 'Pull' motivation: an activity-based typology of international visitors to New Zealand. *Current Issues in Tourism*. 2017, 22(2), 173-196. DOI: 10.1080/13683500.2017.1383369. ISSN 1368-3500.

INSCH, Andrea. The challenges of over-tourism facing New Zealand: Risks and responses. *Journal of Destination Marketing & Management*. 2019. DOI:10.1016/j.jdmm.2019.100378. ISSN 2212-571X.

LOCHMANNOVÁ, Alena. Cestovní ruch. Prostějov: Computer Media, 2015. ISBN 9788074022166.

PAGE, Stephen, J. *Tourism management*. 5th Edition. New York: Routledge, 2015. ISBN 9781138784574.

PÁSKOVÁ, Martina a Josef ZELENKA. Společensky odpovědný cestovní ruch. V Praze: Idea servis, 2018. ISBN 978-80-85970-91-3.

RAŠOVSKÁ, Ida a Kateřina RYGLOVÁ. Management kvality služeb v cestovním ruchu: jak zvýšit kvalitu služeb a spokojenost zákazníků. Praha: Grada, 2017. Manažer. ISBN 978-80-247-5021-7.

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Miroslava Navrátilová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra obchodu a financí

Elektronicky schváleno dne 10. 3. 2020

prof. Ing. Luboš Smutka, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 10. 3. 2020

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 31. 03. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Zhodnocení potenciálu zvolené destinace cestovního ruchu na trhu v České republice" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31.3.2020

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí své diplomové práce Ing. Miroslavě Navrátilové, Ph.D., za její pomoc, usměrnění a užitečné rady. Děkuji panu Ivanovi Botkovi za ohleduplnost a podporu a Ing. Karlu Topičovi za čas a informace. Děkuji také své rodině, zejména mé sestře a manželovi.

Zhodnocení potenciálu zvolené destinace cestovního ruchu na trhu v České republice

Abstrakt

Předkládaná diplomová práce se zabývá problematikou cestovního ruchu na Novém Zélandu. První část je vyhrazena úvodu do cestovního ruchu, jeho historii a základním pojmům. Dále je rozvinuta nabídka cestovního ruchu, jeho produkty a předpokládaný vývoj v budoucnosti. Druhá část se zaměřuje na potenciál a charakteristiku zvoleného regionu, Nového Zélandu. Práce dále zmiňuje současné trendy cestovního ruchu v této destinaci. Vzhledem k široké nabídce zájezdů na českém trhu se práce zabývá pouze vybraným typem zájezdů, a to těmi, které v roce 2020 směřují výlučně na Nový Zéland. Následně je provedena komparace nabídky českých cestovních kanceláří. Poptávková strana trhu je obsažena v dotazníkovém šetření. Poznatky získané z komparace nabídky a dotazníkového šetření byly využity při tvorbě návrhu dvou zájezdů na Nový Zéland. Práce je určena pro vyplnění mezery na trhu cestovních kanceláří a jako inspirace pro individuální cestovatele a zájemce o destinaci.

Klíčová slova: cestovní kancelář, cestovní ruch, destinace, produkt cestovního ruchu, turistický průmysl, zájezd

Assessing Tourism Potential of Chosen Destination on the Czech Republic Market

Abstract

This thesis is aimed at tourism in New Zealand. Its first part is about introduction to tourism, its history and fundamental terms. Further, tourism supply is described, its products and anticipated development to the future. The second part focuses on potential and characteristics of a chosen region, New Zealand. Additionally, the thesis mentions current trends of tourism in this country. Considering wide variety of tours offered on the Czech market, the thesis focuses on specific type of tours, meaning those, whose only destination is New Zealand in 2020. Subsequently, comparison of Czech tour operators offer is done. Demand is covered by a questionnaire. Knowledge gained by comparison of demand and supply was used in design creation of two tours to New Zealand. The thesis is meant to fill in the gap in tour operators' market and as an inspiration for individual travellers.

Keywords: tour operator, tourism, destination, tourism product, tourism industry, tour

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	12
3 Teoretická východiska	15
3.1 Cestovní ruch	15
3.1.1 Vývoj cestovního ruchu v historických souvislostech.....	16
3.2 Subjekty cestovního ruchu	18
3.2.1 Zprostředkovatelské subjekty cestovního ruchu.....	18
3.2.2 Zájezdová činnost	19
3.2.3 Účastníci cestovního ruchu	20
3.3 Destinace	22
3.3.1 Potenciál destinace.....	23
3.4 Faktory rozmístění cestovního ruchu	24
3.4.1 Selektivní předpoklady cestovního ruchu	24
3.4.2 Lokalizační předpoklady cestovního ruchu	26
3.4.3 Realizační předpoklady cestovního ruchu	27
3.5 Produkty a trendy cestovního ruchu.....	29
3.5.1 Gastronomický (kulinářský) cestovní ruch.....	30
3.5.2 Dobrodružný cestovní ruch.....	31
3.5.3 Temný cestovní ruch.....	32
3.5.4 Event turizmus	33
3.5.5 Svatební cestovní ruch	35
3.5.6 Filmový cestovní ruch	36
3.5.7 Cestovní ruch seniorů	37
3.6 Očekávaný vývoj cestovního ruchu	38
3.6.1 Vytvářející se turistická poptávka.....	38
3.6.2 Udržitelný cestovní ruch	39
3.6.3 Technologie	41
3.6.4 Cestovní mobilita.....	42
4 Praktická část	44
4.1 Charakteristika destinace – Nový Zéland	44
4.1.1 Selektivní předpoklady cestovního ruchu.....	47
4.1.2 Lokalizační předpoklady cestovního ruchu	55
4.1.3 Realizační předpoklady cestovního ruchu	69
4.1.4 Současné trendy cestovního ruchu na Novém Zélandu	71
4.2 Nabídka zájezdů cestovních kanceláří	75
4.3 Poptávka po pobytu na Novém Zélandu	86

4.3.1	Dotazníkové šetření	86
4.3.2	Sociodemografické charakteristiky.....	92
5	Zhodnocení výsledků a vlastní návrhy	93
5.1	Shrnutí výsledků dotazníkového šetření	93
5.2	Vlastní návrhy zájezdů	95
5.2.1	Za vínem a horkými prameny Nového Zélandu	96
5.2.2	Nejkrásnější treky země Maorů	102
6	Závěr.....	108
7	Seznam použitých zdrojů	109
8	Přílohy	117

Seznam obrázků

Obrázek 1	Plogova segmentace	22
Obrázek 2	Životní cyklus destinace.....	23
Obrázek 3	Selektivní předpoklady cestovního ruchu	25
Obrázek 4	Vývojové změny v letecké dopravě	29
Obrázek 5	Mapa Nového Zélandu	48
Obrázek 6	Ta moko, maorské tetování	51
Obrázek 7	Vlajka Nového Zélandu	52
Obrázek 8	Tui zpěvný	58
Obrázek 9	Mapa národních parků Nového Zélandu	59
Obrázek 10	Vinařské regiony Nového Zélandu	72

Seznam tabulek

Tabulka 1	Přehled zájezdů českých CK na Nový Zéland.....	83
Tabulka 2	Aktivity zahrnuté v ceně zájezdu.....	100
Tabulka 3	Aktivity nezahrnuté v ceně zájezdu	100
Tabulka 4	Kalkulace zájezdu "Za vínem a horkými prameny Nového Zélandu"	101
Tabulka 5	Kalkulace zájezdu "Nejkrásnější treky země Maorů"	106

Seznam grafů

Graf 1	Rozdělení respondentů dle zájmů.....	87
Graf 2	Faktory pro výběr destinace	88
Graf 3	Faktory pro odmítání destinace	89

Seznam použitých zkratek

ACK ČR – Asociace cestovních kanceláří České republiky

B&B – bed and breakfast

CK – cestovní kancelář

CR – cestovní ruch

CTAG – Combined Thread Assesment Group

ČR – Česká republika

DPMC – Department of the Prime Minister and Cabinet

ECOWAS – The Economic Community of West African States

ETFI – European Tourism Futures Institute

HDI – Human Development Index

HDP – hrubý domácí produkt

ITQ – International Travel Quality

IVL – turistický poplatek k žádosti o vízum

JAR – Jihoafrická republika

Kč – koruna česká

m.n.m. – metrů nad mořem

Mt – Mount

NP – národní park

NZ – Nový Zéland

NZD – novozélandský dolar

NZeTA – New Zealand Electronic Travel Authority

TIC – turistické informační centrum

UNWTO – Světová organizace cestovního ruchu

USD – americký dolar

ÚZIS – Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky

WTTC – The World Travel & Tourism Council

WWOOF – Willing Workers on Organic Farms

Z. – zájezd

1 Úvod

Fenomén cestovního ruchu získává v průběhu času na popularitě. Jako každá ekonomická aktivita, i turismus je ovlivněn celosvětovým děním. Negativní efekty světového hospodářství cestovní ruch pociťuje možná více a dříve než kterékoli jiné odvětví. Strach z blížící se ekonomické krize, válečného konfliktu na Blízkém východě, hrozba nákazy Corona virem nebo jinou nemocí jsou jen některé z faktorů, které mají negativní dopad na cestovní ruch. Pokud uvážíme, že turismus tvoří až 10,4 % světového HDP a 2,9 % HDP České republiky, je na místě obávat se o jeho budoucí vývoj v těchto turbulentních dobách. Existuje množství dohadů a kalkulací, ale jak na tom skutečně bude cestovní ruch za pár let, ukáže jen čas.

V současnosti v rámci cestovního ruchu stoupá zájem o vzdálené a exotické země, unikátní zážitky a poznávání. Čím je destinace vzdálenější a nedostupnější, tím je pro potencionální návštěvníky v mnoha případech zajímavější.

Nový Zéland je zemí, která tento předpoklad zcela jistě pro české občany splňuje. Národní marketingové kampaně, které se snažily o vykreslení Nového Zélandu jako lákavé turistické destinace, byly až přehnaně úspěšné a tato destinace teď čelí ohrožení ze strany udržitelnosti. V dlouhodobém horizontu se objevuje potřeba najít a udržet rovnováhu mezi pozitivní image a propagací destinace a udržitelností cestovního ruchu. Destinace se prezentuje nejen jako bezpečná oblast s nízkou mírou kriminality, ale také svou krásnou přírodou, lákající hlavně cestovatele, jež vyhledávají aktivní formy dovolené. Tato skutečnost se zrcadlí i v současné nabídce zájezdů, která je orientována na poznávání novozélandské přírody.

Při porovnávání nabídek zájezdů jednotlivých cestovních kanceláří do této destinace lze vysledovat, že nabídka se vesměs opakuje, pouze se sporadickými drobnými obměnami programu. Člověk je však od přírody zvědavý a chce poznávat nová místa. Cestovní kanceláře, které se na zájezdy na Nový Zéland specializují (resp. tyto zájezdy nabízejí), prozatím potvrzují setrvalý zájem o tut destinaci, Aby však zájem o tuto destinaci pro opakující se zájezdy v budoucnu neklesl, je třeba vytvořit pro potenciální návštěvníky nové možnosti zájezdů s doposud neobjevenými lokalitami a zajímavostmi této země.

Nový Zéland jako destinace na českém trhu cestovního ruchu nebude zcela jistě nikdy předmětem masového zájmu potenciálních účastníků kvůli své geografické poloze a s tím spojené zdlouhavé cestě, ale zcela jistě zaujímá své pevné místo na trhu cestovního ruchu v České republice.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem diplomové práce je na základě zhodnocení současného stavu zvolené destinace a provedení analýzy aktuální nabídky zájezdů na trhu cestovního ruchu v České republice vytvořit s použitím metody kalkulace vlastní návrhy produktů cestovního ruchu ve formě zájezdů.

Pro dosažení hlavního cíle je potřeba splnit stanovené dílčí úkoly. Mezi ně patří zpracování teoretických východisek, tedy například základních pojmů cestovního ruchu, historie turismu, současných trendů a očekávaného vývoje cestovního ruchu. Dalšími dílčími úkoly jsou charakteristika vybrané destinace v praktické části a srovnání nabídky zájezdů českých CK s poptávkou lidí žijících na území České republiky.

Zvolenou destinací je Nový Zéland. Zkoumaná byla především nabídka na českém trhu pro rok 2020 a poptávka po zájezdech na Nový Zéland. Výstupem jsou návrhy dvou poznávacích zájezdů, které by mohly zpestřit nabídku či zaplnit mezeru na trhu cestovního ruchu v ČR. Zároveň může být diplomová práce podnětem pro zvýšení povědomí o této, pro Čechy vzdálené, destinaci.

2.2 Metodika

Diplomová práce byla rozčleněna do dvou hlavních částí, a to na teoretická východiska a praktickou část.

Na vypracování teoretické části diplomové práce byla využita metoda studia odborné literatury, zaměřené na problematiku cestovního ruchu. Zdroje uvedené v seznamu literatury pochází jak z českých, tak i z anglických monografií, odborných a internetových článků, a to hlavně z důvodu aktuálnosti dat. V této části se práce opírá o metodu zkoumání a prostudování dostupných materiálů a následně o metody analýzy, syntézy a komparace. Použita byla převážně sekundární data, která byla zformována do kapitol a podkapitol.

Na základě teoretické části byla zpracována praktická část. Rozčleněna byla do tří kapitol, ve kterých se teoretické poznatky uplatnily v praxi. Podkapitola 4.1 charakterizuje destinaci Nový Zéland a jeho postavení v cestovním ruchu. Pojednává o komplexní nabídce turismu, přírodních památkách, společenských akcích, možnostech stravování a ubytování, včetně důležitých informací, jako jsou např. víza či umístění mezinárodních letišť. Informace byly získávány z domácích i zahraničních knižních turistických

průvodců, cestopisů, internetových zdrojů, odborných článků a dalších relevantních pramenů. Tyto sekundární zdroje byly podrobněji rozpracovány – aplikována byla metoda popisné analýzy.

Metody komparace bylo využito i v této části ke srovnání nabídky produktů cestovních kanceláří, jak je patrné v podkapitole 4.2. Na začátku bylo třeba dohledat cestovní kanceláře, které mají v nabídce zájezdy na Nový Zéland. Seznam těchto CK byl získán vyhledáváním v internetových prohlížečích a z katalogů cestovních kanceláří. Kvůli široké nabídce zájezdů z nich byly vyfiltrovány pouze ty CK, které mají nabídku na rok 2020 a cílem zájezdů je výhradně Nový Zéland, nikoliv jeho kombinace s jinými destinacemi. Informace o jednotlivých zájezdech byly získány z jejich webových stránek, katalogů, prostřednictvím telefonického dotazování a osobní návštěvou. Stěžejní byla návštěva CK Viva Travel ve Zlíně, která poskytla cenné informace o praktickém fungování v destinaci, cenové kalkulaci zájezdů a srovnání s konkurencí. V rámci komparace nabídky byla stanovena srovnávací kritéria a byly vybrány české cestovní kanceláře, které splňovaly výše uvedené znaky. Na základě syntézy výsledků komparace byla popsána aktuální situace na českém trhu. Výsledky dále posloužily jako nástroj k zamyšlení nad dodatečnými možnostmi v nabídce Nového Zélandu.

V následující podkapitole bylo provedeno dotazníkové šetření k objasnění poptávky po zájezdech na Nový Zéland. Cílem bylo zjistit, zda je o destinaci zájem a jestli mají respondenti o Novém Zélandu povědomí. Nástrojem sběru primárních dat zde bylo použito větveného dotazníku. Odpovědi byly sbírány prostřednictvím Formulářů Google – odkaz na dotazník autorka sdílela v mnoha facebookových skupinách zaměřených na cestovní ruch, a také byl šířen prostřednictvím známých a spolužáků. Dotazník byl větveného typu a obsahoval nejvýše 16 otázek. Respondenti byli v rámci něj rozděleni do tří kategorií – návštěvníci destinace (označení v příloze A červenou barvou), zájemci o destinaci (označení zelenou barvou), a osoby bez zájmu o destinaci (fialová barva). Dotazování byli kategorizováni do jedné z těchto skupin na začátku dotazníku (otázka č. 2) a dle jejich odpovědí jim byly položeny dotazy, které navazovaly na jejich preference. Přesnou formu dotazníku lze vidět v příloze A.

Výsledky dotazníkového šetření, zpracované pomocí metody syntézy a analýzy, byly použity v poslední kapitole diplomové práce, v níž byly zkonstruovány dva vlastní návrhy zájezdů na Nový Zéland. Návrhy zájezdů vyplynuly ze zpracování nabídky cestovních kanceláří, výsledků dotazníkového šetření a z konzultace v CK Viva Travel. Návrhy mohou posloužit cestovním kancelářím pro vyplnění mezery v jejich nabídce.

Součástí tvorby návrhů zájezdů byla kalkulace jejich prodejní ceny. Kalkulace byla provedena dle Farkové a Kunešové (2014). Pod pojmem „kalkulace ceny pobytu“ se rozumí vyčíslení všech nákladů, přímých i nepřímých. Nepřímé náklady, jako jsou například náklady na průvodce, na palivo nebo aktivity za pevné ceny, neberou ohled na počet účastníků zájezdu. Naproti tomu přímé náklady jsou stanoveny na jednotlivé osoby, na jejich počtu tedy záleží. Příkladem jsou náklady na ubytování nebo stravování.

Metodou kalkulace byly vypočteny náklady na zájezd vlastním zpracováním, a to na základě dopravy účastníků zájezdu a průvodce, mzdy průvodce, ubytování všech členů zájezdu, jejich víz, rezerv, které byly nedílnou součástí tvorby celkové ceny pro případ neočekávaných událostí, a dalších nákladů podrobně rozepsaných v kalkulaci zájezdů v kapitole 5.2.1 a 5.2.2. Výsledná prodejní cena zájezdu obsahuje kurzovní riziko a marži cestovní kanceláře.

3 Teoretická východiska

V této kapitole jsou zpracovány základné pojmy používané v cestovním ruchu, jeho historie, produkty a očekávaný vývoj v budoucnu.

3.1 Cestovní ruch

I když lidé cestovali od pradávna, cestovní ruch jako vědní disciplína je poměrně mladý, jeho počátky sahají do poloviny 19. století. Cestovní ruch neboli turismus, vznikl odvezením od francouzského slova *Tour*, tedy cesta. S cestováním má tedy hodně společného, i když se tyto dva pojmy liší. Cestování chápeme jako přechodní pobyt na jiném místě, zatímco cestovní ruch, jako daleko širší pojem, zahrnuje i poskytování specifických služeb a má masový charakter. V souvislosti s jeho vymezením vznikla potřeba definování, co pojem cestovního ruchu zahrnuje (Kotíková, 2013).

Jde o složitou, vnitřně mnohočetnou a bohatě strukturovanou sociálně-ekonomickou kategorii. Jedná se o souhrn ekonomických a sociálních aktivit souvisejících s uspokojováním lidských potřeb. Vstupuje do různých součástí života a zasahuje do obou hlavních skupin životního stylu, především aktivit mimopracovních, ale i aktivit pracovních. Zasahuje do dvou nebo do několika rovin lidských potřeb, v závislosti na jeho zařazení do podmnožiny volnočasových nebo pracovních aktivit (Nejdl, 2011).

Cestovní ruch se nedá popsat jednou univerzálně platnou definicí, jelikož zasahuje do mnoha oblastí, které se vzájemně prolínají. Kotíková uvádí, že jednu z prvních definic zformulovali švýcarští vědci Kurt Krapf a Walter Hunziker ve své publikaci *Grundriss der Allgemeine Fremdenverkehrslehre*. Cestovní ruch byl už tehdy definován jako "soubor vztahů a jevů", a z téhle definice byly pak odvozeny další. Gúčík in Kotíková (2013) nahlíží na cestovní ruch jako na "formu uspokojování potřeb", čím prezentuje provázanost s marketingem. Podle další definice je cestovní ruch „komplexní společenský jev, souhrn aktivit účastníků cestovního ruchu, souhrn procesů budování a provozování zařízení se službami pro účastníky cestovního ruchu včetně souhrnu aktivit osob, které tyto služby nabízejí a zajišťují, aktivit spojených s využíváním, rozvojem a ochranou zdrojů pro cestovní ruch, souhrn politických veřejněsprávních aktivit (politika CR, propagace CR, regulace CR, mezinárodní spolupráce apod.) a reakce místní komunity ekosystému na uvedené aktivity“ (Goeldner a Ritchie, 2014, str. 4 - 5).

Dopady cestovního ruchu se promítají do oblasti ekonomické, sociálně-kulturní, environmentální a řady dalších, čímž zdůrazňují jeho průřezový charakter. Nelze tvrdit, že

by byl cestovní ruch jen dobrý nebo jen špatný. Na jedné straně vytváří množství kvalifikovaných i nekvalifikovaných pracovních pozic, zvyšuje HDP, podněcuje rozvoj kultury a ochranu památek a životního prostředí, má multiplikační schopnosti, propaguje porozumění a mír, tvoří image destinace ve světě. Na druhé straně pracovní místa jsou často sezónního charakteru, způsobuje inflaci, sociální problémy, poškozují životní a kulturní prostředí a vytváří konflikty v hostitelské komunitě (Goeldner a Ritchie, 2014).

3.1.1 Vývoj cestovního ruchu v historických souvislostech

Počátky moderního cestování a podnikání v cestovním ruchu jsou spjaty se Sumery a jejich vynálezy: penězi, klínovým písmem a kolem (Goeldner a Ritchie, 2014). Cestování za odpočinkem se objevilo v Římské říši – bohatí Římané si stavěli letní sídla v kopcích za hranicemi města Říma (Půtová, 2019).

Tehdejší turisté se podobali našim současníkům v potřebě zanechat důkaz o své návštěvě a ryli svá jména do památek – dnes toto chování máme zaužívané pod názvem graffiti. Taktéž při návštěvách sbírali suvenýry a svým příbuzným a přátelům dováželi místní speciality. Příkladem může být dar Harchufa, faraónova vyslance v Súdánu, který svému panovníkovi přivezl Pygmeje školeného v místních tancích.

Vynález kola umožnil další rozvoj a dodatečné požadavky na stav komunikací. Tehdejší stav cest nebyl uzpůsoben na povozy na kolech a silnice byly primitivní. Dláždění bylo vzácností, stejně tak mosty. Cesty byly v lepším stavu na ostrově Kréta, kde vzkvétala minojská civilizace. Silnice bývaly jednopruhové, jen výjimečně byl k vidění dvousměrný provoz. Cestovali hlavně vojáci, vládní úředníci a obchodní karavany. Postupně byly komunikace zlepšovány, hlavně z vojenských důvodů (Goeldner a Ritchie, 2014).

Občané vyššího postavení považovali za završení svého vzdělávání návštěvu Řecka, tehdejší zdroj civilizace a zušlechtní lidské osobnosti (Půtová, 2019). Dodnes se zachoval psaný průvodce ze začátku našeho letopočtu, *Průvodce Řeckem*. Autorem byl Řek Pausanias, který je přímým předkem Karla Baedekera. První populární cestopis sepsal Marco Polo o svých cestách v Asii. Je zřejmé, že dílo Milión obsahuje více fikce než faktu, navzdory tomu kniha dodnes zůstává světovým bestsellerem.

Cestování se rozvíjelo hlavně v souvislosti s obchodem, vírou, festivaly, léčbou či vzděláváním, o čemž svědčí zmínky ze Starého zákona. Jen málo lidí cestovalo pro potěšení z cestování jako první cestopisec Hérodotos.

Staří Řekové se v cizí zemi mohli obrátit na svého „proxena“, který byl předchůdcem dnešního velvyslance. Náplní práce proxena bylo poskytování pohostinství, shánění lístků do divadla, poskytování půjček a placení výkupného jménem příbuzných,

jejichž blízký se stal válečným zajatcem. Ve 4. století se Řekové vydávali na cesty navzdory nebezpečí a nepohodlí, jenom ti nejbohatší se mohli těmto úskalím vyhnout. V době, kde se ve svatyních jako Apollonova v Delfách a Diova v Olympii shromažďovali cenné předměty, vznikla myšlenka muzea (Goeldner a Ritchie, 2014).

Spolu s pádem Římské říše ve 4. - 5. století upadl i zájem o cestování. Do počátku moderní doby (r. 1450) bylo cestování nebezpečné, nebylo spojováno se zábavou. Proto se na cesty vydávali jen dobrodruhové nebo poutníci, kteří chtěli napravit své hříchy. Kláštery poskytovaly pohostinství a měly důležitou roli v jeho rozvoji. Křesťanská dobročinnost byla nedílnou součástí víry, proto nemohli odmítat chudé lidi. Ti bohatí pak byli zdrojem finančních příspěvků. Dospělo to do stádia, kdy kláštery vnímaly pocestné jako břímě a střední vrstvu odkazovali do hospod, hostinců a vináren. Postupně starostlivost o pocestné převzala města.

V 17. a 18. století přišlo do módy studium v zahraničí v centrech kultury jako Paříž, Řím nebo Florencie. Tzv. "kavalírské jízdy" jsou známé dodnes, i když v současnosti trvají pár týdnů, nikoli let - známe je pod pojmem „stáže“ (Půtová, 2019). Cestovatelé jezdili začne vzdálenosti za pamětihodnostmi (egyptské pyramidy), divy přírody (Grand Canyon, Yosemiteký národní park) nebo díly zbudovanými člověkem (města, muzea).

Součástí cestovního ruchu je i lázeňství. Bylo vynalezeno Římany a přes Británii se rozšířilo na evropský kontinent (Goeldner a Ritchie, 2014). V 18. století bylo oblíbené mezi členy vyšší společnosti, kteří si pobyt v lázních nespojovali pouze s jeho léčivými účinky, ale brali ho i jako společenskou událost spojenou s hrami, hazardem a tanečními večírky. Lékaři později začali doporučovat i pobyty u moře, centry zábavy a rekreace se tak stala i přímořská letoviska (Půtová, 2019).

Z ekonomického hlediska představuje cestovní ruch zdroj příjmů. V minulosti, stejně jako je tomu i dnes, bylo náročné sledovat toky peněz, které návštěvníci na svých cestách utráceli a zhodnotit jejich dopad na blahobyt společnosti.

Začátky cestovních kanceláří byly zaznamenány už v roce 1822, kdy Angličan Robert Small začal zprostředkovávat rezervace pasažérům na parnicích vyplouvajících z Bristolu (Goeldner a Ritchie, 2014). Následně v roce 1841 začal Thomas Cook provozovat výletní vlak na dvacetikilometrovou jízdu z Leicesteru do Loughborough, čímž se stal pravděpodobně prvním zprostředkovatelem výletů po železnici. Stejnojmenná společnost je provozována dodnes a patří mezi největší cestovní kanceláře na světě (Půtová, 2019).

Kompletní balíček služeb jako první poskytoval Angličan Thomas Bennet, tajemník britského generálního konzula v norském Oslu. Britským hostům často pořádal

individuální prohlídky Norska, a následně si založil vlastní firmu poskytující klientům kompletní servis včetně itineráře, přepravy a stravy (Goeldner a Ritchie, 2014). Cestovní kanceláře změnila roli cestovatelů na pasivní, jelikož většinu záležitostí řeší za něj.

Masivní rozvoj cestovního ruchu nastal v druhé polovině 19. století a je spojen s průmyslovou revolucí. Lidé disponovali dostatkem volného času a peněžních prostředků, a také nastal rozvoj v oblasti dopravy a další vybavenosti (Palatková a Zichová, 2011). Postupně se cestování stalo běžnou součástí života a bylo dostupné široké vrstvě obyvatel. Podnikatelé tyto změny využili ve svůj prospěch, začali stavět velkokapacitní zařízení a dosahovali zisku prostřednictvím úspor z rozsahu. Vznikl masový cestovní ruch.

Rozvíjela se komplexní střediska cestovního ruchu, kde měli účastníci na jednom místě dostupné všechny služby. Do obliby se dostaly balíčky "all inclusive", u kterých byla známa cena za neomezené služby předem (Kotíková, 2013).

3.2 Subjekty cestovního ruchu

Nabídka a poptávka v cestovním ruchu je reprezentována jednotlivými subjekty, přičemž každý z nich sleduje odlišné cíle nebo ekonomické zájmy. Nositeli nabídky a poptávky jsou:

- Domácnosti (návštěvníci) – jejich cílem je uspokojení potřeb a maximalizace užitku.
- Firmy (poskytovatelé služeb a zboží) – mají zájem maximalizovat zisk. Specifické postavení mají tzv. zprostředkovatelské subjekty.
- Stát (resp. veřejná správa) – jejich cíl je ovlivnit trh, odstranit negativní dopady tržního působení, příp. stimulovat pozitivní vliv (Palatková a Zichová, 2011).

3.2.1 Zprostředkovatelské subjekty cestovního ruchu

Zprostředkovatelské subjekty vystupují na trhu jako prodávající ve vztahu ke koncovému zákazníkovi, i jako poptávající ve vztahu k subdodavatelům služeb – patří sem cestovní kanceláře a agentury (Palatková a Zichová, 2011).

Cestovní kancelář

Česká legislativa, zejména zákon č. 159/1999 Sb. o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu, definuje cestovní kancelář jako podnikatelský subjekt, který je oprávněn nabízet a prodávat zájezdy na základě koncese (Lochmannová, 2015). Při prodeji služeb existují tři typy vztahů: prodávající, kupující a zprostředkující.

Cestovní kancelář plní zároveň funkci prodávající i zprostředkovací. Prodává zájezdy své i cizích CK. Jde o organizátora zájezdů. CK sama navrhuje, rezervuje a prodává své vlastní zájezdy, uzavírá smlouvy s koncovým zákazníkem vlastním jménem u zájezdů, které sama připravila, vystupuje jako prodávající. Jako zprostředkovatel vystupuje při nabízení zájezdů jiných CK a dalších služeb cestovního ruchu (Šauer a kol., 2015).

Cestovní agentura

Cestovní agenturou se rozumí podnikatelský subjekt, který je oprávněn nabízet služby cestovního ruchu a jejich kombinace, jež nesplňují definici zájezdu, a to na základě volné živnosti. Jeho přesnou definici uvádí rovněž zákon č. 159/1999 Sb. (Lochmannová, 2015). Cestovní agentura pouze zprostředkuje zájezdy cestovních kanceláří, nemůže tvořit vlastní. Kromě toho poskytují CK aj CA i další služby jako cestovní pojištění, prodej map atd. (Šauer a kol, 2015).

Historie CK a CA je spojena se jménem Thomas Cook a sahá do roku 1841. Trh prošel dalekosáhlými změnami po druhé světové válce – trendem byla koncentrace, při které byly vypouštěny mezičlánky, tj. zprostředkovatelé a prostředníci; důraz byl kladen na ochranu spotřebitele a vyšší nároky na kvalitu. V posledních letech přetrvávají vysoké nároky na ochranu spotřebitele, dochází k fúzování jednotlivých sektorů a nabírá na významnosti on-line distribuce (Palatková, 2014).

3.2.2 Zájezdová činnost

Zájezdem se rozumí kombinace alespoň dvou z uvedených služeb, a to dopravy, ubytování a jiné služby, jejichž cena tvoří alespoň 20 % souhrnné ceny zájezdu. Zájezd musí být sestaven předem a nabízen za souhrnnou cenu, jeho délka přesahuje 24 hodin nebo zahrnuje ubytování přes noc, přičemž jeho nabídka a prodej splňují znaky živnostenského podnikání.

Prodávat a organizovat zájezd je oprávněna cestovní kancelář formou uzavření smlouvy o zájezdu. Zprostředkovat jeho prodej může i jiná CK nebo cestovní agentura, a to na základě provizní smlouvy.

Zájezdy se dělí dle různých kritérií: geografického hlediska, doby trvání, tematické náplně, způsobu dopravy, ročního období, způsobu přípravy a sociologického hlediska (Farková a Kunešová, 2014).

Smlouva o zájezdu

Pod pojmem smlouva o zájezdu rozumíme základní dokument, který upravuje vztah mezi CK a klientem. Musí být uzavřena jménem CK, a to i v případě, že je zájezd zprostředkován cestovní agenturou. Pořadatel zájezdu se v ní zavazuje obstarat pro zákazníka předem připravený soubor služeb, zatímco zákazník se zavazuje za zájezd zaplatit souhrnnou cenu. Pořadatel je dále povinen informovat zákazníka o všech požadavcích zájezdu, jako jsou vízové, pasové, zdravotní a další nezbytnosti, a lhůtách pro jejich vyřízení.

Smlouva o zájezdu již nemusí mít písemnou formu, tento požadavek je nutný pouze u potvrzení o zájezdu, který pořadatel vydá zákazníkovi po uzavření smlouvy (Lochmannová, 2015).

3.2.3 Účastníci cestovního ruchu

Účastníkem cestovního ruchu je *„každá osoba, která pobývá přechodně mimo místo svého běžného pobytu po dobu nepřevyšující 12 po sobě jdoucích měsíců, přičemž motivací pro cestu není výdělečná činnost v tomto místě a účastní se tedy některého druhu nebo formy cestovního ruchu“* (Šauer a kol., 2015, str. 14). Účastníky, nebo i návštěvníky, lze rozdělit na turisty, kteří zůstávají v destinaci alespoň jednu noc, a výletníky, kteří nepřenocovávají v destinaci (Ryglová, Burian a Vajčnerová, 2011).

Mezinárodní dělení účastníků cestovního ruchu je rozděluje na stálé obyvatele (žijí na daném místě alespoň 6 měsíců po sobě následujících před příjezdem do jiného místa na dobu kratší šest měsíců) návštěvníky (osoby cestující do jiné země, než do té, ve které mají trvalé bydliště, na dobu kratší 6 měsíců, za jiným hlavním účelem cesty než výdělečnou činností), turisty (typ návštěvníka, cestujícího na dobu alespoň jednoho přenocování), a výletníky (typ jednodenního návštěvníka, tedy návštěvníka který tam stráví méně než 24 hodin bez přenocování). Samostatnou kategorií je tranzitní návštěvník, který se v dané lokalitě zastaví na cestě do jiného cíle cesty; může jít o jednodenního návštěvníka i o turistu (Beránek a kol., 2013).

Typologie účastníků cestovního ruchu

Účastníci cestovního ruchu mohou být klasifikováni z různých hledisek a dle různorodých kritérií:

Podle Cohena (1972):

- Organizovaný masový turista: kupuje organizované zájezdy, většina potřeb součástí kupovaného balíčku (*package*), ubytování v resortech, zavedené destinace.
- Individuální masový turista: kupuje pouze některé služby, nevybočuje v typu navštívených cílů destinace.
- Turista průzkumník (objevitel): svoji cestu si plánuje sám, preferuje autenticitu prostředí, odmítá místa přeplněné turisty, určitá úroveň bezpečnosti a komfortu je nutná.
- Turista (tulák): převážně cestu neplánuje, preferuje dobrodružství, dosud neobjevené destinace a kontakt s místními obyvateli.

Podle Smithe (1995):

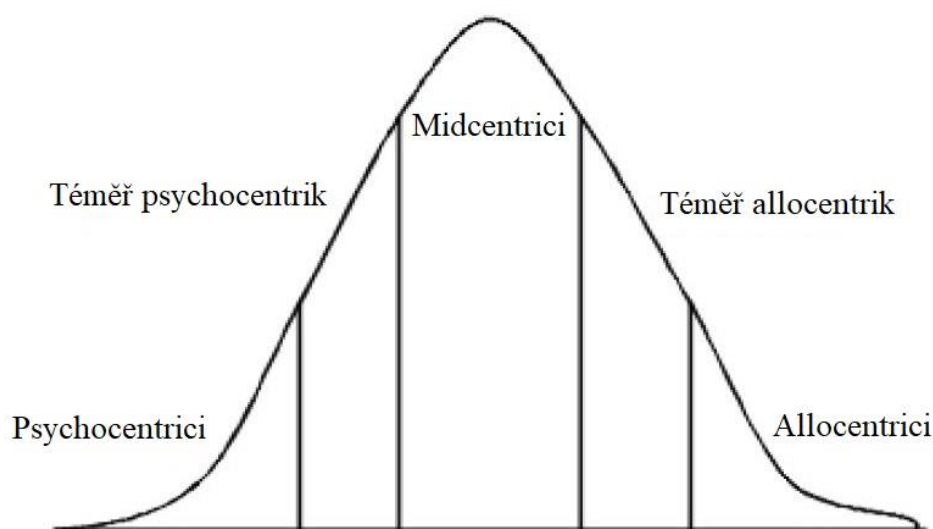
- Objevitelé – cestují do míst, která se dají objevovat (těch je stále méně).
- Elitní turisté – volí exotické destinace, mají zkušenosti, mají zájem o jedinečné cesty (expedice na Arktidu, výstup na nejvyšší hory světa, ...).
- Nekonvenční turisté – unikají ostatním turistům.
- Neobvyklí turisté – touží po autentickém zážitku mimo organizovaný program.
- Nastávající masový turisté – cestují do destinací s podobnou strukturou a kvalitou služeb na jakou jsou zvyklí, místní kultura a prostředí není prvořadé.
- Masoví turisté – navštěvují známé, zaužívané destinace, vyžadují určitou kvalitu služeb.
- Charteroví turisté – nejdůležitější je cena, cílová destinace nehraje podstatnou roli (Horner a Swarbrooke, 2003).

Plogova segmentace

Nezatrídíuje turisty do kategorií – vnímá je jako spojité kontinuum, které nabývá dvou extrémů, psychocentriky a allocentriky, viz Obrázek 1. Osoby upřednostňující známé destinace označuje jako psychocentriky. Záleží jim na bezpečnosti, komfortu, neradí se pouštět do nových věcí, tj. jde o masové turisty. Proti nim stojí allocentriky. Rádi objevují

nové věci, oblibují riziko a mají sklony k individuálním cestám a šetrným formám cestovního ruchu.

Obrázek 1 Plogova segmentace

Zdroj: Šauer a kol., 2015, upravené

Nejčtenější kategorií jsou tzv. midcentrici, kteří leží mezi těmito extrémami – nejsou proti novým zážitkům, nepreferují však dobrodružství, které je příliš náročné (Šauer a kol., 2015).

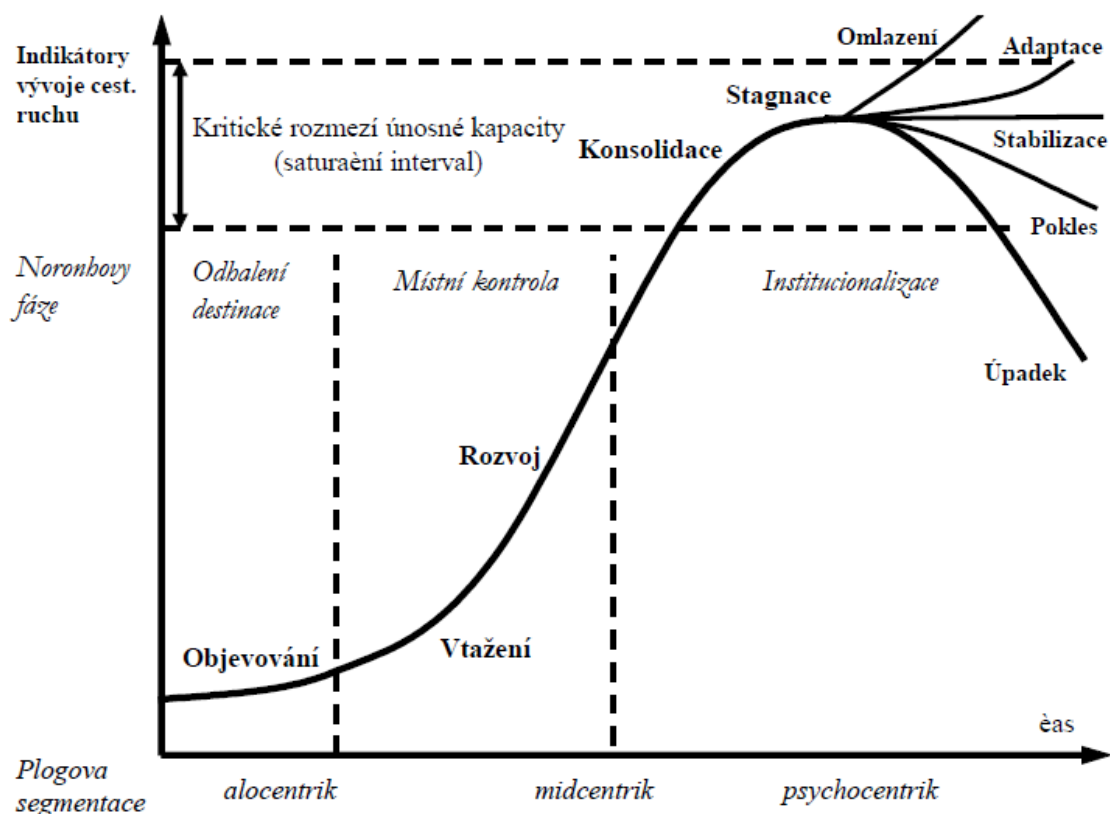
3.3 Destinace

Dle WTO je destinací geografický prostor, tj. stát, místo nebo region, který si návštěvník vybírá jako cíl své cesty. Nahlíží se na ni ze dvou úhlů pohledu: jako na komplexní produkt, složený z mnoha produktů, a také jako na kolektivního výrobce, který musí být řízen jako kterýkoliv jiný podnik nebo organizace.

Postavení destinace může mít na trhu cestovního ruchu lokální, regionální, národní nebo mezinárodní charakter, a dle toho se může i prezentovat. Může a nemusí být ohraničena administrativními nebo geografickými hranicemi – například CENTROPE, region ve střední Evropě –, přičemž její existence může vzniknout na základě jednotného obsahového zaměření – kupříkladu Hedvábná stezka (Novacká, 2013).

Vývoj turistické destinace z hlediska udržitelnosti a dynamiky zachycuje model životního cyklu destinace. Křivka modelu znázorňuje vývoj hodnot potenciálu, jeho stavu a dopady efektů cestovního ruchu v destinaci. Nejčastěji uváděný koncept životního cyklu destinace vytvořil Butler v roce 1980 (viz Obrázek 2).

Obrázek 2 Životní cyklus destinace

Zdroj: Pásková in Šauer a kol. (2015)

Destinace dle něho prochází šesti fázemi: objevením, vtažením, rozvojem, konsolidací, stagnací a poststagnací, která může probíhat pěti různými způsoby, a to omlazením, adaptací, stabilizací, poklesem nebo úpadkem. Model bývá v literatuře často diskutován, ověřován a dále modifikován, ale jeho podstata v čase zůstává zachována (Šauer a kol., 2015)

3.3.1 Potenciál destinace

Návštěvník je motivován přijet do destinace, pokud mu má co nabídnout, je jedinečná a vybízí k návštěvě (Jakubíková, 2009). K tomu je zapotřebí, aby existovaly určité nezbytné předpoklady, tzv. potenciál cestovního ruchu v destinaci.

Přístup k hodnocení potenciálu CR rozpracoval slovenský geograf Petr Mariot. Definoval tři základní složky potenciálu CR: lokalizační, realizační a selektivní předpoklady. Jeho definice lokalizačních předpokladů a členění složek CR je využitelná i v současnosti, a přestože jsou některé aspekty jeho práce již považovány za zastaralé a neaktuální, vychází z něj řada pozdějších autorů (např. Ryglová a kol., 2011, Šauer a kol., 2015). Blíže jsou tyto předpoklady rozpracovány v následující kapitole.

Lokalizační předpoklady dále zkoumal Jan Bína metodou odlišnou od Mariota, zato vymezení jednotlivých složek lokalizačních předpokladů je u obou autorů téměř identické. Výsledkem jeho práce byl index, který určoval potenciál cestovního ruchu v jednotlivých obcích. V pozdějších pracích rozebíral kromě lokalizačních předpokladů i předpoklady selektivní a realizační, jakožto nezbytné podmínky realizace cestovního ruchu (Bína, 2010).

Jakubíková (2009) hledá předpoklady v jiné oblasti – rozvoj cestovního ruchu podle ní tkví v možnosti člověka svobodně cestovat, v existenci volného času a dostupnosti finančních prostředků.

3.4 Faktory rozmístění cestovního ruchu

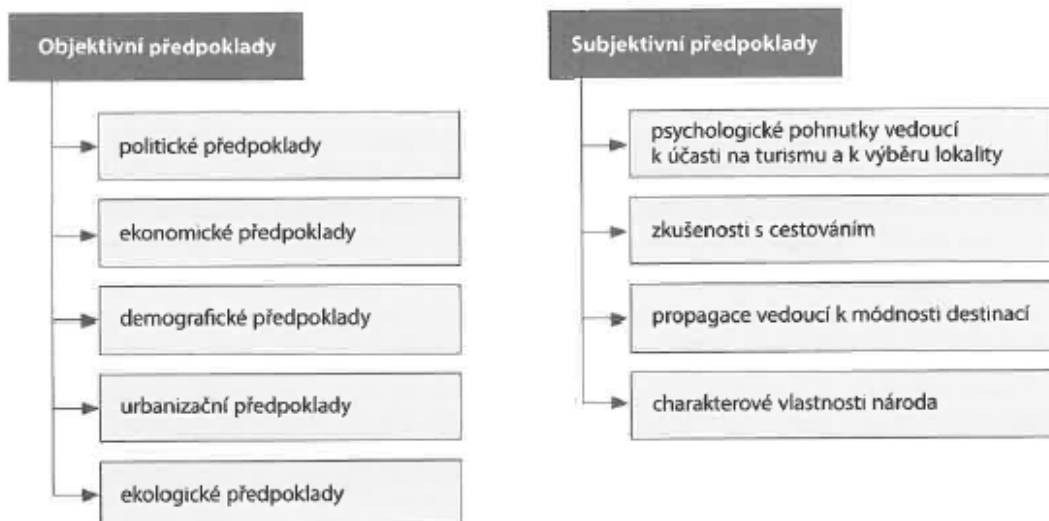
Podstata nabídky cestovního ruchu se skládá z kombinace různých prvků, které vytváří statky a služby cestovního ruchu (Hamarneh, 2012). Na nabídku cestovního ruchu působí různé vnitřní a vnější faktory, které lze, jak již bylo zmíněno výše, dle Mariota rozdělit na lokalizační, realizační a selektivní. Společně vytváří potenciál destinace (Šauer a kol., 2015).

3.4.1 Selektivní předpoklady cestovního ruchu

Selektivní, nebo stimulační, předpoklady umožňují vznik turismu na straně poptávky. Definují způsobilost destinace k cestovnímu ruchu a vybírají oblasti s nejvhodnějšími předpoklady pro rozvoj turismu (Hamarneh, 2012). Určují, zda návštěvník přijede, kdo to bude, kolik jich bude a zda může CR v dané oblasti existovat. Na cestovní ruch působí na všech úrovních, regionální i mezinárodní (Ryglová, Burian a Vajčnerová, 2011).

Dělí se na objektivní a subjektivní. Dále lze objektivní předpoklady rozdělit na politické, ekonomické, demografické, urbanizační a ekologické, jak je znázorněno na Obrázku 3.

Obrázek 3 Selektivní předpoklady cestovního ruchu

Zdroj: Hamarneh, 2012

Politické faktory zahrnují mírové uspořádání, absenci válečných konfliktů ve vnitropolitické situaci nebo charakter politického systému. Svou roli má i volný pohyb osob a kapitálu (Ryglová, Burian a Vajčnerová, 2011). Na cestovní ruch mají vliv i státní hranice – proud obyvatelstva do krajiny soustředí do koridorů.

Mezi ekonomické faktory patří životní úroveň obyvatelstva (měřená HDP, HDI – Human Development Index) a fond volného času. Existuje přímá úměra mezi životním standardem a podílem na cestovním ruchu, čím více mají lidé volného času, tím více se účastní turismu.

Demografické faktory ovlivňují charakter, směr a intenzitu turismu. Patří sem zaměstnání, vzdělání, věková struktura, podíl městského obyvatelstva (determinující faktor) a další (Hamarneh, 2012). Tyto skutečnosti ovlivňují cestovní ruch z hlediska pracovní síly i z hlediska účastníka cestovního ruchu, v obou vystupuje lidský faktor (Ryglová, Burian a Vajčnerová, 2011).

Urbanizační faktory zahrnují zvyšující se podíl městského obyvatelstva, které je v turismu aktivnější ve srovnání s venkovským obyvatelstvem. Negativní dopad má urbanizace v souvislosti se vznikem chudinských čtvrtí, a s tím spojenými jevy jako kriminalita, podvýživa, prostituce atd.

Ekologické faktory mají pozitivní dopady v oblastech, kde je turismus vhodně organizován a koordinován s ostatními sektory ekonomiky: zabraňují devastaci prostředí průmyslovou výrobou; flóra a fauna jsou chráněny národními parky a rezervacemi; vytváří finanční přínos ze strany vládních institucí, zlepšují kvalitu infrastruktury a jiné. Avšak

převažují negativní dopady na životní prostředí, zejména fyzické změny krajiny spojené s odlesňováním, znečištěním všeho druhu, znehodnocení památek nebo problémy spojené s likvidací odpadů (Hamarneh, 2012).

Ve skupině selektivních předpokladů hraje velkou roli reklama nebo módnost destinace. Na druhou stranu může rozvoj ohrozit masový rozvoj CR a s ním spojené principy demarketingu (Ryglová, Burian a Vajčnerová, 2011). Tyto předpoklady pozůstávají z pohnutek odvozených z kulturní úrovně obyvatelstva. Svou roli hrají zkušenosti s cestováním či propagace destinace. Jedním z důvodů, proč destinaci navštívit, by mohly být i charakterové vlastnosti daného národa a zda se místní k návštěvníkům chovají zdvořile a taktně (Hamarneh, 2012).

3.4.2 Lokalizační předpoklady cestovního ruchu

Lokalizační předpoklady (primární potenciál cestovního ruchu) jsou tvořeny přírodním a kulturně-historickým potenciálem destinace (Šauer a kol., 2015). V čase jsou prakticky neměnné a předurčují, pro jaký druh cestovního ruchu je území vhodné. Jejich prostřednictvím lze docílit rozlišení jednotlivých území a stanovit, čím se bude oblast prezentovat vůči konkurenci (Ryglová, Burian a Vajčnerová, 2011).

Přírodní potenciál destinace zahrnuje krajinu, její reliéf, přírodní útvary a zdroje, vodstvo, klima, flóru a faunu. Tyto podmínky jsou trvalými a rozhodujícími faktory jednotlivých aktivit cestovního ruchu, a to obzvlášť pobytového.

Reliéf je pro většinu rekreačních aktivit rozhodující faktor, ovlivňující řadu dalších prvků jako říční síť, hospodářské využití území, rozmístění sídel apod (Šauer a kol., 2015). Bývá pravidlem, že čím členitější povrch, větší výškové rozdíly a širší výhledy, tím atraktivnější destinace. Záleží také na charakteru povrchu – bažinatá a zle přístupná místa mají v porovnání s písčnými plážemi, skalnými městy a jeskyněmi minimální hodnotu (Hamarneh, 2012).

Klimatické poměry ovlivňují lokalizaci středisek cestovního ruchu působením horizontální a vertikální zonálnosti klimatu a mikroklimatickými podmínkami.

Vodstvo podmiňuje využití krajiny k cestovnímu ruchu. Čím víc je atraktivní, mohutné a využitelné vodstvo, tím větší vliv má na lokalizaci, určení rozsahu, intenzitu a směr turistických proudů a rekreačních pobytů (Šauer a kol., 2015). Podzemní vody mají svůj význam v místech, kde vyvěrají na zemský povrch v podobě minerálních a termálních pramenů. Velké oblibě se těší celoroční lázeňský cestovní ruch a taktéž jsou atraktivní gejzíry (Hamarneh, 2012).

Rostlinstvo a živočišstvo dotváří celkový charakter krajiny a podporuje rozvoj turistiky, letní rekreace, rybolovu a lovu (Šauer a kol., 2015). Jejich význam je nezanedbatelný, svojí přítomností dotvářejí krajinný vzhled a přitahují návštěvníky unikátní atmosférou. Specifickou podkategorií jsou zoologické zahrady (Hamarneh, 2012).

Pro hodnocení zájmového území existuje kategorie estetické dispozice krajiny. Je vnímaná zrakem, zaměřuje se na pohledové vjemy. Jde o kategorii krajinné dispozice, která podnítila vznik pěší turistiky (Ryglová, Burian a Vajčnerová, 2011).

Na rozdíl od přírodního potenciálu je kulturně-historický potenciál vytvořen člověkem a je rozmístěn převážně bodově. Doplňuje atraktivitu přírodního charakteru a má vliv na motivaci návštěvníků. Impulsem k vycestování je seznámení se s kulturou, architekturou a historií destinace. Z důvodu rozsáhlosti a různorodosti vzniká potřeba členění do tří skupin: kulturně-historické památky, kulturní zařízení a kulturní akce.

- Kulturně-historické památky jsou „*doklady historického vývoje, způsobu života a prostředí společnosti od nejstarších dob po současnost*“ (Šauer a kol., 2015, str. 81). Dělí se na památky architektonické, přírodní a soubory materiálních a duchovních projevů člověka. Tvoří nejdůležitější složku kulturně-historického potenciálu. Indikátorem atraktivity památek je jejich návštěvnost, přičemž nejvyšší návštěvnost vykazují památky světového dědictví UNESCO.
- Kulturní zařízení – do této kategorie řadíme muzea, galerie, památníky, divadla, hvězdárny, planetária. V čase zůstávají spíše neměnná.
- Společenské akce – jsou časově snadno měnitelné, proto je lze jen těžko hodnotit a zachytit. Akce mohou být kulturní (festivály, karnevaly), sportovní (olympijské hry, mistrovství, světové poháry), výstavní (výstaviště) a kongresové (Šauer a kol., 2015). Pravidelné i nepravidelné akce do místa konání lákají značné množství návštěvníků a jsou pro pořádající zemi velice významné, stejně tak si své postavení v cestovním ruchu udržují zábavné a tematické parky (Hamarneh, 2012).

3.4.3 Realizační předpoklady cestovního ruchu

Realizační předpoklady, tj. sekundární potenciál cestovního ruchu, se odvíjí od primárního potenciálu a dále ho rozvíjí. Jsou nutností pro samotnou realizaci cestovního ruchu a rekreaci tím, že vytvářejí spojovací článek mezi nabídkou a poptávkou cestovního ruchu. Sekundární potenciál zahrnuje komunikační předpoklady, infrastrukturu cestovního

ruchu (jejím jádrem je tzv. suprastruktura CR, tj. ubytovací a stravovací služby) a další služby.

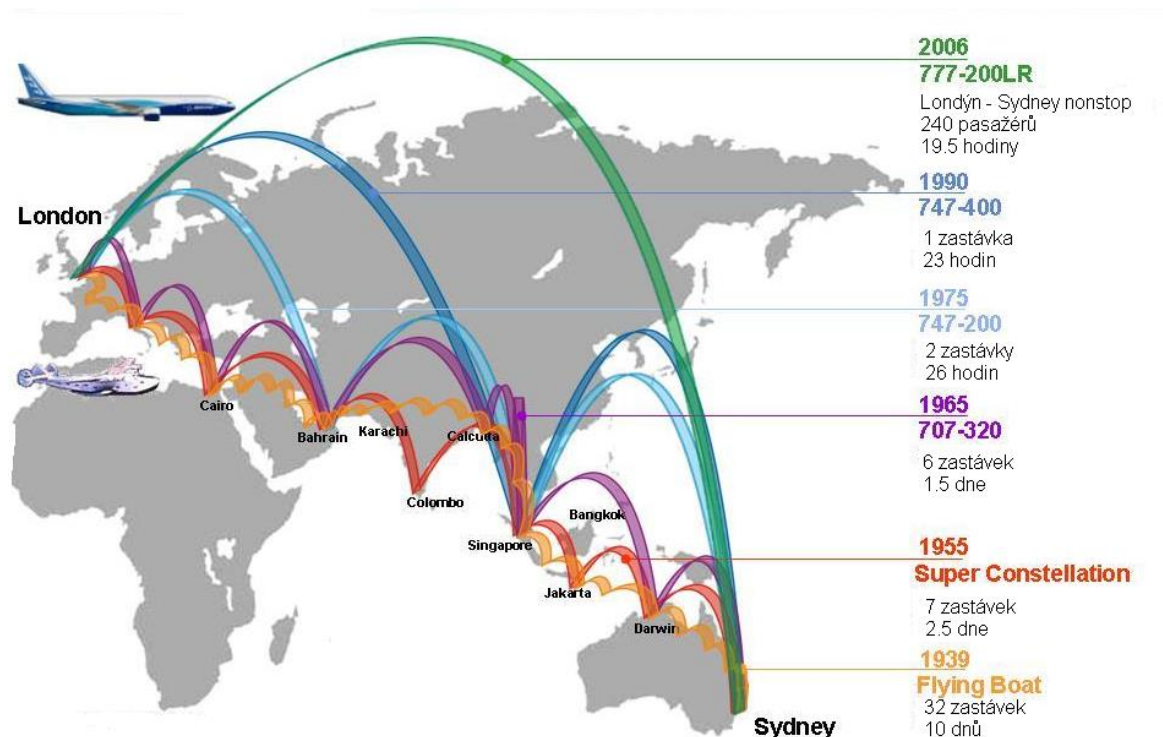
Ubytovací zařízení jsou prostory, objekty nebo plochy poskytující ubytování veřejnosti. Často bývají spojené se stravovacími službami. Nejčastěji jsou členěné na individuální a hromadná. Hromadná zařízení jsou definována podle stanoveného počtu pokojů (v ČR se jedná o zařízení s 10 a více pokoji). Rozmístění ubytovacích zařízení koreluje s atraktivitou území. Druhové složení ubytovacích zařízení je indikátorem ekonomické vyspělosti destinace a také převažující formy cestovního ruchu. Jejich kategorizace začínala být vyžadována již v 70. letech minulého století (Harmaneh, 2012). Typ ubytování je značně různorodý, ubytování poskytují rekreační střediska, hotely, motely, penziony, ubytovny pro mládež, farmy, chaty, lůžkové vlaky, výletní lodě a další (Horner a Swarbrooke, 2003).

Stravovací zařízení jsou esenciální součástí cestovního ruchu, bez které by nemohly být uspokojovány základní potřeby účastníků CR (Beránek a kol., 2013) a stravování je mohutným odvětvím podnikání a rozhodujícím prvkem produktu mnoha destinací (Horner a Swarbrooke, 2003). Dle oborové normy ON 735413 se dělí dle funkce na odbytová střediska s funkcí stravovací: restaurace, jídelny, pohostinství, gril bar, koliba; funkcí společenskou a zábavnou: kavárna, vinárna, vinný sklípek, bar, vareté, pivnice, hostinec; a funkci doplňkového stravování: bufet, občerstvení (Beránek a kol., 2013).

Dopravní infrastruktura představuje faktor, bez něhož by cestovní ruch nemohl existovat. Převažují dopravní prostředky zkracující dobu přepravy. Doprava propojuje oblasti původu účastníků CRs oblastmi zdrojů cestovního ruchu, a to na všech úrovních, od lokální po globální. Existují různé druhy dopravy: osobní automobilová doprava, osobní železniční doprava – její rozvoj pro potřeby turizmu: vyhlídkové vagony, panoramatické expresy apod. (Harmaneh, 2012), letecká doprava a nízkonákladové letecké linky, osobní námořní doprava a trajekty (Šauer a kol., 2015). V minulém století prošla doprava výraznými změnami ve vývoji, zvýšil se komfort cestujících a minimalizovala se doba přepravy, což demonstruje Obrázek 4 na příkladu letecké dopravy.

Doprava může také představovat hlavní náplň cesty. Příkladem může být přeprava karavanem, rekreační plavba, příp. cyklistika. Součástí cestovního ruchu jsou i aktivity tzv. „spotterů“ (Harmaneh, 2012).

Obrázek 4 Vývojové změny v letecké dopravě

Zdroj: UNWTO, 2016 [online] (upravené)

Ostatní infrastruktura se týká přepravy účastníků CR v rámci destinace. Řadíme sem infrastrukturu zimních sportů, infrastrukturu pro potřeby pěší turistiky, infrastrukturu cykloturistiky, infrastrukturu potřebnou pro lyžování a tzv. „cestování v klidu“, tj. parkovací plochy a odpočívadla (Hamarněh, 2012). Vertikální doprava, tj. lanovky a vleky, zpřístupnila horské a vysokohorské oblasti a umožnila masový rozvoj jak zimních sportů, tak i letní rekreace (Hrala, 2002).

Patří sem také turistická informační centra (TIC) – zařízení poskytující informace a služby související s cestovním ruchem návštěvníkům a rezidentům. Shromažďují veškeré relevantní informace o cestovním ruchu dané oblasti a poskytují je veřejnosti (Jakubíková, 2009). Cestovní kanceláře a agentury jsou dalším realizačním předpokladem CR, blíže o nich pojednává kapitola 3.2.1.

3.5 Produkty a trendy cestovního ruchu

Produkty v cestovním ruchu mají kromě obecných vlastností služeb – nehmataelnost, pomíjivost, proměnlivost a neoddělitelnost – i další specifické charakteristiky. Patří mezi ně nemožnost službu vlastnit, jelikož spotřebou produktu získáváme zážitek nebo užitek, nemožnost ochránit službu před konkurencí patenty,

sezónnost, důraz na image a uživatelskou přívětivost webových stránek nebo katalogů a taky význam „ústní reklamy“, tzv. *word of mouth* (Rašovská a Ryglová, 2017).

Za poslední roky prošel cestovní ruch velkými změnami. Dá se předpokládat, že změny budou pokračovat i nadále, a proto je nutné být obeznámený se současnými trendy, které budou ovlivňovat následující generace.

V řadě států byly zpřístupněny destinace, do kterých bylo donedávna zakázáno vycestovat. Příkladem je Severní Korea, ve které má v současnosti cestovní ruch stoupající tendenci, přestože před pár lety prakticky neexistoval. Jsou využívány moderní technologie, jako aplikace ve smartphonech, a na další vymoženosti se teprve čeká. Opačný extrém – "digitální detox" – představuje pro turismus potenciální trh lidí závislých na technologiích, kteří se snaží uniknout užívání elektronických zařízení. Díky oblíbenosti nákupů na Blízkém východě roste poptávka po tzv. "nákupních hotelech", ve kterých mají ubytování hosté nákupní centra v jejich těsné blízkosti, nebo přímo jako součást hotelu. Po boomu ve filmovém průmyslu způsobeném Bollywoodem v Indii se očekává rozmach nigerijského filmu, tzv. "Nollywoodu", který je druhým největším na světě a láká turisty neobvyklou lokalitou a exotickou kulturou (Kotíková, 2013).

3.5.1 Gastronomický (kulinářský) cestovní ruch

Stravování tvoří nedílnou část cestovního ruchu a jako součást suprastruktury k cestování neoddelitelně patří. Nemusí být pouze jednou ze základních služeb, nýbrž i cílem turismu (Kotíková, 2013). Účastníci gastronomického CR jsou motivováni požitkem z konzumace, testováním a seznamováním se s vybranými pokrmy, nápoji, kulturou stolování (Drobná a Morávková, 2010) a s prodejem domácích potravinových produktů (Černá, 2015). Čeština užívá slova "pohostinství", odvozeného od slova "pohostinnost", označujícího bezúplatné poskytnutí občerstvení, případně i noclehu. V průběhu času se v oblasti stravování začalo podnikat. Nejedná se pouze o návštěvu exkluzivních restaurací, nýbrž o jakýkoliv unikátní, autentický zážitek v stravovacím zařízení. Jde o přiblížení tradiční národní kuchyně zahraničním hostům, umocněné místem a atmosférou. Dalším důvodem rostoucí popularity gastronomického CR je zvýšení zájmu o zdravé stravování spojené se zkratkou F. L. O. S. S. – *fresh* (svěží), *local* (místní), *organic* (organický, "bio"), *seasonal* (sezónní) a *sustainable* (udržitelný). Objevuje se pojem "*slow food*", jako protiklad ke kritizované "rychlé" formy stravování, "*fast food*" (Kotíková, 2013) a navazující „*slow tourism*“, koncept navrácení se k pomalejším způsobům cestování jako pěšky nebo na kole, delší době setrvání v destinaci a odpočinku (Černá, 2015).

Cílem kulinářského cestovního ruchu bývají podniky veřejného stravování, gastronomické restaurace, gastronomické akce a události, gastronomické provozy, gastronomická muzea, farmářské trhy a kurzy vaření (Kotíková, 2013). Pro účastníky je důležitá kombinace ochutnání lokálních specialit se získáváním znalostí o lokálních tradicích a kultuře (Lochmannová, 2015).

3.5.2 Dobrodružný cestovní ruch

Pojem dobrodružství představuje činnost nebo aktivitu spojenou se silnou emocionální angažovaností jedince, která je pomíjivá, jedinečná, nepřenositelná, nepředvídatelná a nese v sobě subjektivní pocit nebezpečí a "výzvu" k překonávání vlastních hranic. Původ emocí spojených s dobrodružstvím je často uměle vyvolán, i když emoce samy o sobě jsou velmi autentické. Slova "dobrodružství" tak bývá užíváno pro obyčejné věci a aktivity čistě z důvodu přilákání zákazníků (Kotíková, 2013).

Dobrodružný cestovní ruch je tedy cestovní ruch, který se pojí s aktivní účastí turistů na dobrodružných aktivitách s určitou mírou kontrolovaného rizika (Drobná a Morávková, 2010). Při výkonu aktivit je klíčovým apél na bezpečí – účastníci chtějí zažít a zároveň přežít, bez trvalých následků. Převážně je spojován s venkovními aktivitami v přírodě, s fyzickou aktivitou, a to až do míry, kde se aktivita bude podobat spíše práci než oddechu. Účastníky bývají hlavně mladí, aktivní lidé s vysokými příjmy (Kotíková, 2013).

Lze ho členit na "měkký" a "tvrdý". "Tvrdé" aktivity dosahují vysokých hodnot nebezpečí, vyžadují schopnosti, dovednosti a vysokou míru zodpovědnosti. Naproti tomu "měkké" aktivity nejsou tak náročné na schopnosti, nevyznačují se vysokou měrou nebezpečí a většina aktivit je vykonávána pod dohledem vyškolených instruktorů.

Dalším typem členění je rozdělení na "pasivní" a "aktivní". Většina aktivit spadá do aktivního dobrodružného CR, kde se předpokládá aktivní zapojení účastníka. Pasivní aktivity vyžadují pouhou přítomnost účastníka a překonání strachu – např. seskok padákem (Lochmannová, 2015).

Dobrodružný cestovní ruch je podsystémem sportovního cestovního ruchu, který se zabývá aktivní sportovní činností, hlavně rizikovými sporty, jako např. freeride, akrobatické lyžování, paragliding, windsurfing, BASE jumping, parkour (Kotíková, 2013), horolezectví, alpinismus, trekking, vysokohorská turistika, a jiné.

Patří sem i expediční cestovní ruch. Bývá provozovaný v těžko dostupných, neosídlených, odlehlých oblastech – kupříkladu to jsou výstupy na velehory, expedice na Sibiř, cesty k severnímu a jižnímu pólu, pobyty na Sahaře (Drobná a Morávková, 2010). Tenhle typ cestovního ruchu se v posledních letech komercializuje a stává se dostupným

téměř bez omezení. Účastníci rizika často podceňují, což vyvolává nemalé problémy (Kotíková, 2013).

Tzv. *indoor adventure*, dobrodružství vevnitř, je spojováno s virtuálními zážitky. V současnosti je oblíbený *laser game*, kdy účastníci "střílejí" po soupeřovi laserovými paprsky v zatemněné místnosti (Lochmannová, 2015).

3.5.3 Temný cestovní ruch

Ambivalentní přístup lidí ke smrti, strachu ze smrti, bolesti a utrpení podnítl vznik nové formy cestovního ruchu, tzv. *dark tourism*, temného cestovního ruchu. Podnět zřejmě přišel z filmů, seriálů a videoher, kde lidé běžně prožívají strach, tíseň a násilí (Kotíková, 2013). Termín se prvněkrát použil v roce 1996 badateli Foley Malcolmom a Johnem Lennonem (Hamarneh, 2014). Účastníci navštěvují místa mimo své trvalé bydliště, aby okusily aktivity a místa spojené se smrtí, utrpením nebo smutkem.

Jedná se o hřbitovy, věznice, mučírny, žaláře, místa genocidy, poprav, místa katastrof a s nimi spojená muzea, památníky a výstavy, rekonstrukce bitev a tragických událostí a místa spojená s otroctvím. Motivem návštěvy může být uctění památky zesnulých (Ground Zero v New Yorku), vzdělávání a poznávání (Osvětím v Polsku), osobní prožitek strachu nebo ohrožení (účast na rekonstrukcích historických bitev) (Lochmannová, 2015) a, přestože to zní protichůdně, hra a zábava (hrad Draculu v Rumunsku). Z důvodu rozdílných motivací jsou i produkty temného cestovního ruchu značně diferencované. Můžeme rozlišit sedm stupňů atraktivit:

- místa genocid (*Dark Camps for Genocide*)
- výstavy (*Dark Exhibitions*)
- místa konfliktů (*Dark Conflict Sites*)
- "svatostánky" (*Dark Shrines*)
- místa odpočinku (*Dark Resting Places*)
- žaláře (*Dark Dungeons*)
- "továrny na temnou zábavu" (*Dark Fun Factories*)

Z etického hlediska vyvstává otázka, zda je správné, aby lidé navštěvovali místa spojená s utrpením a smrtí. Ohled je třeba brát zejména u neštěstí a katastrof, které se reálně odehrály, staly se nedávno, nebo se týkají žijících lidí (Kotíková, 2013).

3.5.4 Event turizmus

Eventy, tedy akce a události, jsou součástí primárního potenciálu cestovního ruchu. Lidé cestují do destinace za účelem účasti na eventu, nebo naopak – při návštěvě destinace se zúčastní eventu, který v ní zrovna probíhá (Kotíková, 2013).

Můžeme jej charakterizovat jako masovou formu cestovního ruchu, se kterou se pojí potřeba precizního plánování akcí, stejně tak i příprava preventivních opatření. Jeho účastníci cestují za účelem návštěvy nějaké události, nebo jsou motivováni k návštěvě události mimo domov (Lochmannová, 2015). Důležitý je právě dopad na cestovní ruch – událost, která je významná jen pro její účastníky a pořadatele, nikoli pro širokou veřejnost, není pro cestovní ruch zajímavá.

Eventy nemusí být spojeny s dalšími prvky potenciálu destinace, u jejich zrodu stojí častou pouze originální nápad, který je přetvořen v dopředu naplánovanou, uměle vytvořenou událost. Eventy bývají spojené se silným zážitkem a na jejich dopředu stanoveném rozpočtu se zpravidla podílí více subjektů. Event turizmus tak můžeme chápat jako "*systematické plánování a rozvoj faktorů budujících image atraktivit a destinací*" (Kotíková, 2013, str. 93).

Eventy možno členit z různých hledisek – podle cílových skupin, místa, velikosti (počtu účastníků), významu, doby trvání, periodicity realizace a dalších.

Nejvýznamnějším je členění tematické, tj. členění podle obsahu:

- kulturní eventy
 - festivaly a přehlídky
 - kulturní eventy pro mladé – letní hudební festivaly
 - venkovní představení
 - koncerty, muzikály
 - ostatní kulturní eventy
- sportovní eventy
 - velké sportovní akce a "mega" akce
 - eventy orientované na návštěvníky
 - eventy orientované na účastníky
 - eventy v oblasti rekreačního sportu
- eventy vycházející z místních zvyků a tradic
 - folklórní akce, festivaly, přehlídky, místní zvyky
 - rekonstrukce bitev, vojenských událostí
 - historické akce a představení

- gastronomické akce
- akce spojené s legendární postavou, mýtem nebo událostí
- zábavné a společenské eventy
 - venkovní zábavné akce
 - soutěže, recesistické akce
 - plesy
 - tematické parky a volnočasová centra
- náboženské eventy
 - významné církevní svátky a události
 - poutě
 - návštěvy významných církevních představitelů
 - setkání věřících
- přírodní eventy
- specifické eventy v cestovním ruchu

Dopad eventů na destinaci může být jak pozitivní, tak negativní. Pozitivní odezvu vidíme ve zvýšení návštěvnosti destinace. Nejde přitom jen o zvýšení návštěvnosti v čase události, ale i následně po ní, a také vyrovnávání návštěvnosti destinace během roku, v době mimo hlavní sezónu. Dalším pozitivním jevem je zlepšování image destinace. Informace o události v médiích podněcují zájem účastníků o destinaci samotnou. Příkladem může být dějiště zimních olympijských her Innsbruck, které je celosvětově známé jako středisko zimních sportů.

Na druhé straně eventy přetěžují infrastrukturu destinace, vytvářejí odpad, zvyšují nároky na bezpečnost místních obyvatel i účastníků cestovního ruchu. Můžou způsobit problémy v zásobování a projevují se též vyššími cenami. Problémy se očekávají v případě, že cílová skupina eventu není shodná s cílovou skupinou návštěvníků destinace (např. technoparty v lázeňském městě).

Tzv. megaeventy, jako olympijské hry, vyžadují zásahy do stávající infrastruktury – stavbou olympijské vesnice, sportovišť, ubytovacích a stravovacích zařízení atd. Při organizování je nutné počítat se všemi těmito změnami a mnohdy je potřeba garanci státu (Kotíková, 2013).

3.5.5 Svatební cestovní ruch

Pojem svatební cestovní ruch je v české literatuře zmíněn jen okrajově. Chápeme pod ním "všechny organizované cesty do zahraničí s motivem účasti na svatebním obřadu, nebo s podobným motivem, jimiž může být svatební cesta, symbolické (bez právní účinnosti) uzavření sňatku, zasnoubení, výročí svatby" (Kotíková, 2013, str. 125). Zahrnujeme sem i svatební výstavy a veletrhy, které podporují další rozvoj tohoto segmentu cestovního ruchu (Lochmannová, 2015).

Uzavření sňatku

Účastníky cesty za účelem uzavření sňatku jsou jak snoubenci, tak i svatební hosté. Tyto cesty organizují převážně specializované agentury a CK. Důvody bývají různé: umocnění významu okamžiku, "korigování" počtu hostů, cena služeb a další (Kotíková, 2013). Tento typ cestovního ruchu využívá atraktivitu cestovního ruchu – zvláště v České republice volí snoubenecké páry lokality jako hrady, zámky, kláštery, katedrály (Lochmannová, 2015). Na popularitě získávají svatby v přírodě, příkladem je sňatek na pláži. Délka pobytu se pohybuje v rozmezí dvou až tří dnů. Překvapivě je více pozornosti věnováno svatebním cestám, "honeymoon", než cestám s motivem uzavření sňatku, i když existuje řada institucí, které tuto možnost nabízejí. Možným důvodem je administrativní náročnost zahraničního sňatku, hlavně jeho platnosti, dále kompletace dokumentů a jejich překlad. Snoubenci mohou vycestovat jen za účelem tzv. požehnání ("blessing"), které úředně legální není a v platnost sňatek vstupuje až obřadem v zemi snoubenců. Variantou je i propojení sňatku se svatební cestou – pár vycestuje do zahraničí, kde uzavře sňatek a zrovna tam stráví i líbánky (Kotíková, 2013).

Líbánky

Líbánky, nebo novomanželská dovolená, představují organizovanou cestu nově oddaných manželských párů (Lochmannová, 2015). Často využívají luxusních služeb, odehrávají se v exotických zemích, přímořských letoviscích, luxusních lodích. Na rozdíl od cesty za účelem sňatku, se této formy CR účastní dvě osoby a délka pobytu je delší (minimálně týden). Při výběru destinace hrají důležitější roli přírodní předpoklady než kulturně historické (Kotíková, 2013). Příbuznými událostmi jsou loučení se svobodou, zasnoubení, oslavy výročí svatby a obnovení manželských slibů.

Dle mezinárodních statistik je Česká republika lákavou destinací pro uzavření manželství, pro líbánky už tolik žádaná není (Lochmannová, 2015).

Loučení se svobodou

Tradice, která je populární nejen v Evropě, se odehrává zpravidla pár týdnů před plánovanou svatbou a symbolizuje ukončení jedné životní etapy. V nabídce CK existují pánské i dámské varianty těchto večírků, které mnohdy způsobují problémy – účastníci demolují vybavení hotelu či restaurací, vznikají konflikty mezi nimi a místním obyvatelstvem či personálem (Kotíková, 2013).

3.5.6 Filmový cestovní ruch

Jedna z novějších forem cestovního ruchu, která neusiluje o autenticitu, na rozdíl od všeobecné charakteristiky cestovního ruchu. Zobrazuje jakousi "pseudo" realitu, film sám o sobě vytváří pouhé obrazy, umělou realitu (Kotíková, 2013). To je hlavním důvodem, proč turisté určitou lokalitu navštěvují – ve filmu místo viděli a vykreslil jim barevnější, napínavější a romantičtější realitu, kterou chtějí porovnat se skutečností. Může jít o lokalitu, kde se film natáčel a také o místo, kde se děj odehrál (Lochmannová, 2015). Předchůdcem filmového turizmu byl literární turismus, v rámci kterého lidé cestovali do lokalit popsaných v literárních dílech.

Součástí filmového CR může být:

- návštěva lokality vyobrazené ve filmu
- prohlídka filmového (televizního) studia
- atraktivita spojené s filmem
- sledování probíhajícího natáčení
- návštěva místa, které bylo propagováno v souvislosti s filmem
- organizovaná prohlídka lokality zobrazené ve filmu
- sledování filmových / televizních celebrit
- návštěva filmových festivalů
- návštěva slavnostních ceremoniálů udílení televizních či filmových cen (Kotíková, 2013).

V souvislosti s filmem coby hlavní motivací k návštěvě můžeme rozdělit účastníky filmového CR na vyhraněného, příležitostného a náhodného filmového turistu. Pro vyhraněného turistu je film hlavním motivem k návštěvě destinace. Na druhé straně náhodný turista navštíví místo spojené s filmem bez toho, že by před uskutečněním cesty o této možnosti věděl. Příležitostný filmový turista o filmové lokalitě ví a má o ní zájem, avšak film pro něj není hlavním důvodem návštěvy (Lochmannová, 2015).

3.5.7 Cestovní ruch seniorů

Segment "seniorů" se stává čím dál důležitějším v oblasti cestovního ruchu. Zčásti je tento vývoj způsobem demografickým vývojem – stárnutím populace – podíl starších lidí se zvyšuje. (Page, 2015).

Jako skupina jsou senioři rozmanití, segmentují se na základě výše jejich příjmů, zdravotního stavu, pohlaví, věku a životního stylu. Věkové vymezení není sjednoceno – uvádí se hranice 50, 60 i 55 let, v praxi se však nejčastěji uvádí poslední uvedená věková hranice. V České republice se jen těžko překonává vžitý stereotyp, že pokud senioři mají dostatek finančních prostředků, měli by podporovat své potomky. Vzniká tak zajímavý fenomén cestování prarodičů s vnoučaty, který přináší starším lidem "dobrý pocit", protože udělali něco pro svoje děti a vnoučata, nejenom pro sebe.

Z hlediska dopravy senioři omezují cestování automobilem a preferují organizované zájezdy před individuální cestou. Často využívají služeb CK, které jim zabezpečí zvolený standard, průvodce mluvícího jejich jazykem a aktivity o které mají zájem. Evropsští senioři obecně upřednostňují volnější program, o kterém rozhodují sami. Motivem k vycestování může být i vzdělávání, tedy pobyty, během nichž se mohou učit a poznávat nové věci. Dále zdraví – nejčastěji lázeňské pobyty – a socializace, která jim pomáhá překonávat osamělost. I když se to zdá překvapivé, narůstá počet seniorů se zájmem o dobrodružný CR. Zajímají se hlavně o aktivity v přírodě – cykloturistiku, lyžování, plavání a pěší turistiku. Dále preferují tzv. soft adventure (viz výš v kapitole Dobrodružný cestovní ruch). Uvedené aktivity dávají seniorům pocit mladosti. Není vhodné produkty propagovat čistě jako "vhodné pro seniory", protože ti sami sebe vnímají mladší, než jsou ve skutečnosti a nechtějí být vyčleňováni ze společnosti.

Jejich spotřebitelské chování se dá dobře předvídat – nemění svoje zvyky, bývají věrní produktům a značkám, proto jsou pro firmy atraktivní z hlediska výše nákladů na vybudování jejich loajality (Kotíková, 2013). Dalším důvodem, proč jsou senioři atraktivním segmentem, je změna životního stylu seniorů. Mají tendenci utratit na cestování o 30 % víc než jakýkoliv jiný segment trhu, což je dáno vyšším disponibilním příjmem (Page, 2015).

Jako každý segment, i senioři mají omezení, jež jim brání v cestování. Základním problémem může být podlomený zdravotní stav a užívání léků. Část z nich je z cestování vyloučena kvůli nedostatku finančních prostředků – tuto bariéru se snaží snížit programy, které nabízejí seniorům zájezdy za zvýhodněné ceny (viz kapitola 4.2 – Delfin Travel). Na první pohled nelogický důvod k neúčasti na cestovním ruchu je nedostatek času. Starší lidé

potřebují na rutinní činnosti o mnoho delší dobu, než jejich mladší protějšky a také mají povinnosti vůči vnoučatům, zahrádkám, svým koníčkům a domácím zvířatům. Chybějící partner pro cestování je dalším z hendikepů starších lidí – častěji ho překonávají ženy, které si najdou pro cestování kamarádku. Kromě výše uvedeného se senioři obávají zhoršení svého zdravotního stavu na cestách, mimořádných událostí, a též o svou osobní bezpečnost (Kotíková, 2013).

3.6 Očekávaný vývoj cestovního ruchu

Prognóza vývoje světového cestovního ruchu předpokládá neustálý nárůst počtu cestujících. Evropa má ve světovém CR významnou pozici, i když se její dominantní postavení postupem času snižuje, zatímco na významu získávají regiony, které měly doposud zanedbatelný vliv, jako východní Asie, Afrika nebo Tichomoří (Novacká, 2010).

Dle OECD (2018 [online]) budou vývoj cestovního ruchu na následující dvě desetiletí ovlivňovat hlavně tyto faktory: vyvíjející se turistická poptávka, udržitelný růst cestovního ruchu, technologie a cestovní mobilita. Kromě nich působí na cestovní ruch i řada dalších faktorů, jedním z nich je i globální hrozba terorismu. Přestože přesné dopady těchto faktorů nejsou jasné, lze z nich odvodit informované předpovědi.

3.6.1 Vyvíjející se turistická poptávka

Poptávka se bude vyvíjet vlivem zlepšení vzdělávání v rozvojových ekonomikách, zmenšením nerovnováhy mezi pohlavími, stárnutím světové populace a objevením nových spotřebních skupin (OECD, 2018 [online]).

Z důvodu růstu bohatství v rozvojových ekonomikách bude v následujících letech na rychlém a významném vzestupu střední třída – s rozvíjejícími se technologiemi bude mít výborný přístup k informacím (WTTC, 2019 [online]). Bude dominovat hlavně v rozvojových ekonomikách, zatímco v těch rozvinutých bude její růst pomalý až stagnující. Pro cestovní ruch to znamená, že střední třída rozvojových zemí se stane významným zdrojovým trhem pro světový cestovní ruch.

Druhým významným zdrojovým trhem budou senioři – vysoká doba dožití ve spojení s nízkou mírou porodnosti, tzv. stárnutí populace, způsobí, že do 35 let se zdvojnásobí populace lidí nad 60 let. Jejich odhodlání cestovat je určováno tím, zdamají dostatek finančních prostředků a dovoluje-li jim cestovat jejich zdraví. Do roku 2060 se zvýší populace o 17 %, avšak ekonomicky aktivní část populace klesne o 7 %, což může vést k nedostatku pracovní síly. Až třetina seniorů cestuje s příslušníky jiné generace, proto

preferují destinace, které poskytují zábavu pro všechny členy jejich skupiny (OECD, 2018 [online]). Infrastruktura cestovního ruchu by měla reagovat na změnu v poptávce a přizpůsobit se potřebám seniorům. Palčivým problémem je přizpůsobení dopravy – destinace musí počítat se zvýšeným počtem cestujících s omezenou možností pohybu a komunikačními schopnostmi (Qiu a Dai, 2019 [online]).

Mezi nové generace, které změní tvář cestovního ruchu, bude patřit generace Z (lidé narozeni koncem 20. a začátkem 21. století) a Mileniálové (narozeni v období mezi 1980 až 1995). Obě skupiny vyrostly s internetem a novými technologiemi, které budou určovat jejich interakci s informacemi a produkty CR. Taky budou mít díky dostupným informacím zvýšené požadavky, budou více otevření cestování na vlastní pěst a zkoušení nových způsobů cestování a ubytování. Každá z těchto skupin má unikátní a navzájem odlišné cestovatelské preference. Mileniálové dle statistik cestují vícekrát ročně v porovnání s jinými věkovými skupinami – až čtyři nebo pětkrát ročně – zato délka jejich pobytu je kratší. Mají v oblibě autentické zážitky, a dokonce považují cestování za důležitější než nákup nového auta nebo domu (OECD, 2018 [online]). Naproti tomu generace Z je pragmatičtější a má specifické spotřební preference. Má více společného se svými vrstevníky ve světě než kterákoli jiná generace, a má povědomí o světových problémech jako ekonomická nestabilita nebo environmentální krize (ETFI [online]).

3.6.2 Udržitelný cestovní ruch

Rozvoj cestovního ruchu od poloviny 19. století byl spojen s rozmachem dopravy, neregulovanou extenzivností rozvoje a nemonitorováním dopadů a jejich důsledků. Důraz byl kladen na masovost cestovního ruchu, jednotnou kvalitu a standardizovaný obsah služeb, tedy na krátkodobý přínos CR. Příkladem mohou být hotelové řetězce, obří lodě k okružním plavbám či velké přímořské resorty. V popředí byli ekonomické aspekty, sociální aspekt byl potlačen a zmiňován jen okrajově.

Průlom nastal až v 80. a 90. letech 20. století, kdy přišel podnět z vyspělých zemí vytvořit dlouhodobě udržitelný cestovní ruch (Pásková a Zelenka, 2018). Jde o hledání rovnováhy mezi různými přírodními, společenskými, regionálními, turistickými a kapacitními prioritami. S ohledem na vyčerpatelné zdroje je tvořena také strategie, která naplňuje potřeby současné generace bez ohrožení potřeb následujících generací (Mikušáková, 2010). Základní koncept vychází z překonání "efektu turistické pasti", kdy nadměrná kvantita a neadekvátní kvalita sekundárních zdrojů způsobuje nenávratné poškození primárních zdrojů (Pásková a Zelenka, 2018).

Zájem o udržitelnost je dán logicky – cestovní ruch využívá k tvorbě produktu fyzické i lidské zdroje z okolního prostředí (Závodná, 2015). Udržitelnost CR by měla zrcadlit optimální využití přírodních zdrojů, respektování autenticity hostitelských krajin a zabezpečení dlouhodobého socioekonomického užítku všem zúčastněným (Novacká, 2013). Cestovní ruch tvoří 5 % z celkového množství vyprodukovaných emisí, z toho tři čtvrtiny produkuje doprava a pětinu ubytování. Ke snížení čísel emisí pobízejí programy vlád, jako je ecolabelling, přírážky za spotřeby energií a úprava legislativy. Kromě toho je cestovní ruch závislý na zásobách vody. Voda je využívána při splachování záchodů, umělém zasněžování, v lázních, bazénech, v hotelech na zavlažování zahrad či při přípravě jídla. Změny v poskytovaném množství vody nebo její kvalitě by měly nemalé důsledky na cestovní ruch. Už teď působí na zásoby vody tlak ze strany rostoucí poptávky po cestování a vyšším standardu služeb.

Objevuje se rostoucí trend v počtu turistů, kteří jsou ochotní připlatit si za udržitelný cestovní ruch – v roce 2015 byl zaznamenán nárůst 11 % v porovnání s předchozím rokem. Sporné je, zda se podaří trend udržet (OECD, 2018 [online]).

Ve spojitosti s konceptem udržitelnosti přišly výrazné změny v preferencích klientů, jejich motivacích a chování, čímž podnítily změny v myšlení podnikatelů v cestovním ruchu. Společenská odpovědnost je uplatňována v sektoru ubytování (úspory energií, nakládání s odpady), ve stravování (vliv stravy na lidské zdraví), v dopravě (protihlukové stěny, snížení emisí), v destinačním managementu (podpora produktů CR jako např. geoturismus), u průvodců, animátorů a interpretátorů (odpovědnost vůči flóře a fauně) a u účastníků CR (volba místní veřejné dopravy před pronájmem vlastního vozu, respekt vůči místním zákonům). Vznikl nový produkt CR, v němž se odráží zvýšení kvality zavedením společenské odpovědnosti, a který byl tedy i dražší. Ochota klienta připlatit si za morální rozměr kvality produktu přitom koreluje s jeho environmentálními preferencemi – zákazník zaplatí do míry, do které se cítí zodpovědný (Pásková a Zelenka, 2018).

Do udržitelnosti cestovního ruchu spadá i zacházení s potravinami, jejich efektivní využití a zpracování zbytků. V oblasti produkce jídla a minimalizace vyhazování potravin mají značný vliv hotely samotné, jež mohou přímo ovlivnit manipulaci s potravinami.

Environmentální otázky je potřeba řešit i kvůli extrémním jevům v počasí, které se stávají běžnými, jako silné bouřky, záplavy nebo zvyšující se hladina oceánů. Jižní destinace se musí připravit na extrémní horka a destinace na severu musí operovat s nedostatkem sněhových srážek, s čímž je potřeba počítat v dlouhodobém výhledu. (OECD, 2018 [online]).

Organizace se zavedenou společenskou odpovědností jsou v mnoha ohledech zvýhodňovány v programech podpory CR centrály CR na národní úrovni a taktéž na mezinárodní úrovni (UNWTO). Existují mnohé certifikační systémy, které slouží jako měřítko vlivů na životní prostředí, a mj. poskytují informace účastníkům CR a propojují podnikatelské subjekty s místní komunitou a jejím životním prostředím. Problém spočívá v jejich nepřehlednosti, značné roztržitosti a také nejsou celosvětově uznávané. Navzdory tomuto nedostatku se snahy o společenskou odpovědnost uplatňují se stále větším důrazem (Pásková a Zelenka, 2018).

3.6.3 Technologie

Rozvíjející se trh nových technologií představuje pro cestovní ruch příležitost k expanzi v dosud nevyužívaných možnostech – přinášejí cenově dosažitelný, efektivní a přístupné cestování – technologie mohou poskytnout návštěvníkům velice specifické a na míru šité produkty a zážitky. Firmy v cestovním ruchu využívají zpracování velkého objemu dat a prediktivní analýzy k získání znalostí o návštěvnicích a dle nich přizpůsobují cestovní zážitky. Tvůrci politiky by měli využít benefity, které technologie přináší a zároveň analyzovat negativní stránky a zmírnit jejich dopady. Dnes jsou technologie používány k usnadnění cestování a dostupnosti informací, v budoucnu mají předpoklad změnit cestovní ruch od základu.

Již teď se hojně využívají digitální platformy – zejména sociální sítě – k získávání informací, rezervaci služeb nebo k marketingu. Je třeba poznamenat, že zavádění technologií představuje hrozbu pro ty destinace, které nejsou schopny se rychle adaptovat měnícím se podmínkám (The World Bank, 2018 [online]). Momentálně jejich využití převažuje u Mileniálů nebo Generace Z.

V důsledku technologií se rychle rozvinula tzv. sdílená ekonomika. Růst je možné zaznamenat hlavně v ubytování a dopravě: HomeAway, Airbnb a Couchsurfing jsou významnými konkurenty hotelových sítí jako je Hilton nebo Marriott. Rychlý nárůst oblíbenosti zaznamenaly i firmy Uber, Lyft a BlaBlaCar, díky kterým je transport osob dostupnější a levnější (Stone, 2019 a OECD, 2018 [online]). Do budoucna, až budou lidé adaptováni na myšlenku sdílené ekonomiky, se otevírají možnosti sdíleného stravování – příležitost jíst na dovolené v domě místních obyvatel a ochutnávat domácí speciality (OECD, 2018 [online]). Na druhé straně přináší sdílená ekonomika i rizika v oblastech osobní bezpečnosti, soukromí a finanční nebezpečí (Yi a kol., 2020 [online]).

Rapidní pokroky v automatizaci budou mít za následek eliminaci 69 % pracovních míst v Indii, 47 % ve Spojených Státech a 30 % ve Spojeném Království v následujících dvou dekadách. Na druhou stranu, změny přinesou efektivnější a dostupnější produkty a služby: v Japonsku byl v roce 2015 otevřen první hotel obsluhovaný výhradně roboty; existence řady překladových aplikací a software, který překládá cizí jazyk v reálném čase, činí dostupnými destinace i pro turisty, kteří neovládají místní řeč.

Na vzestupu je používání technologie blockchain, známé hlavně prostřednictvím kryptoměny Bitcoin (OECD, 2018 [online]). Technologie je využitelná v různých oblastech, kupříkladu by kryptoměny mohly snížit náklady spojené s výměnou cizích měn při cestování do zahraničí nebo zjednodušit věrnostní programy pro cestující. Cestujícím usnadňují sledování batožiny při mezinárodních cestách nebo při identifikaci (Revfine [online]).

Virtuální realita může nahradit část trhu nebo úplně vytlačit osobní návštěvu destinace určité skupiny návštěvníků. Mohla by rozšířit nabídku cestovního ruchu pro lidi ochotné navštívit nové destinace bez nutnosti opustit pohodlí vlastních domovů. Kupříkladu Austrálie zpřístupnila digitální záznamy svých nejpoblárnějších destinací prostřednictvím virtuálních zážitků pro eventuální návštěvníky. Virtuální realita představuje možné řešení návštěv památek environmentálně nebo sociálně citlivých – kupříkladu na Uluru v Austrálii, domorodými obyvateli považováno za posvátné místo, byl od 26. října 2019 výstup pro turisty znepřístupněný (OECD, 2018 [online]).

3.6.4 Cestovní mobilita

Doprava je neoddělitelnou součástí cestovního ruchu. Zahrnuje přepravu do destinace, v ní samotné a může být turistickou atrakcí sama o sobě. Vybavenost dopravy, její efektivnost, propojenost a kapacita hrají významnou roli v atraktivnosti destinace (Goldner a Ritchie, 2014).

Dle analýzy UNWTO z roku 2015, v dopravě do destinace celosvětově vede letecká doprava (54 %), za ní následuje silniční doprava (39 %), zatímco v dopravě v rámci destinace má významnou roli železniční a vodní doprava, obzvlášť výletní lodě.

Rapidní vzestup zažívá letecká doprava, a to z dvou hlavních důvodů – v rozvojových ekonomikách se zvyšuje podíl střední třídy se zvyšující se příjmy (OECD, 2018 [online]) a se zkvalitněním technologií v letecké dopravě se zlepšil poměr ceny ke kvalitě a došlo k liberalizaci trhu, což umožnilo vznik a rozvoj nových aerolinek, kupříkladu nízkonákladových společností, které se významně podílejí na přepravě cestujících (Goldner a Ritchie, 2014). Na zvýšení popularity se podílí i zkvalitnění služeb –

wifi na palubě, bezplatné drobnosti nebo vzhled a vybavení letišť (Conde Nast Traveler, 2019 [online]). Do roku 2035 se očekává nárůst počtu letecky přepravených lidí z 3,8 miliónu na 7,2 miliónu a následní pokles do roku 2050, a to z důvodu nasycení trhu a stagnace až poklesu světové populace a HDP.

Nárůst cestujících se očekává i v silniční, vodní a železniční dopravě (OECD, 2018 [online]). Železniční doprava je považována za ekologicky vhodnější a pohodlnější způsob přepravy, proto bude konkurovat letecké dopravě na kratší i na delší vzdálenosti (Airsage, 2019 [online]).

Uspadnění cestování, hlavně v oblasti celnic, imigrační politiky a víz, jsou klíčovými faktory pro transport mezi destinacemi. Pokud se tyto procesy stanou složitými a časově náročnými, turisty odrazují od vycestování a opačně – v případě, že všechny náležitosti lze vyřídit jednoduše, atraktivnost destinace v očích turistů vzroste. Na popularitě získávají i tzv. multidestinacní víza, které umožňují vstup do více krajín, například víza do Schengenského prostoru, ECOWAS – the Economic Community of West African States – víza do krajín západní Afriky nebo Bordless Borders ve východní Africe.

Cestovní ruch je původcem 5 % světových emisí, doprava se na tomhle čísle podílí většinovým podílem (OECD, 2018 [online]). Objevují se iniciativy a tlaky na sektor dopravy minimalizovat dopady na životní prostředí, které by při současném trendu zvyšování mezinárodních příjezdů měly katastrofické dopady na ekologický systém (Goeldner a Ritchie, 2014). Již dnes se očekává nárůst výskytu přírodních katastrof jako hurikány a záplavy, komplikující dopravu do a v rámci destinací. Vláda by měla předvídat zásahy do životního prostředí a snažit se je omezit na příjezdovém nebo výjezdovém cestovním ruchu v podobě vízových povinností nebo limitů emisí oxidu uhličitého (OECD, 2018 [online]). Stejně tak by měla mít na paměti i propojenost s příměstskými a venkovskými oblastmi, která eliminuje přeplněnost hlavních turistických center, a zajištění bezpečnosti, a to obzvlášť v sezonní špičce, kdy se tyto problémy stávají závažnějšími (Goeldner a Ritchie, 2014).

4 Praktická část

Praktická část této diplomové práce se zaměřuje na popis zvolené destinace. Představuje charakteristiku Nového Zélandu z hlediska selektivních, lokalizačních a realizačních předpokladů. Následně je popsána nabídka zájezdů českých CK do cílové destinace a dotazníkové šetření zaměřené na odhalení zájmu o Nový Zéland.

4.1 Charakteristika destinace – Nový Zéland

Nový Zéland je velice rozmanitou zemí, které láká návštěvníky nejenom na přírodní krásy, ale také na kulturní dědictví, sportovní vyžití, vinařské regiony a filmářské lokality. Přestože pro Českou republiku jde o jednu z nejvzdálenějších destinací, má v jejím cestovním ruchu své zastoupení.

Historie

Nový Zéland je jak z politického, tak i z geologického hlediska mladou zemí. Po milióny let byl obýván pouze rostlinami a ptáky. Díky své izolovanosti zůstal dlouho bez savců. Poprvé na sebe ve světě upozornil v roce 186, kdy výbuchy sopky, která na Severním ostrově vytvořila jezero Taupo, osvětlily oblohu natolik, že ji prý bylo vidět až v Římě (McLeod a Needham, 2000).

Na základě archeologického výzkumu byli pravděpodobně prvními osadníky dnešního Nového Zélandu Polynésani, předchůdci dnešních Maorů, kteří přijeli kolem roku 1280. Nálezy pozůstatků prvních osadníků naznačují značnou rozmanitost a potvrzují vyprávění Maorů o četných plavidlech dosahujících pevniny. Tito lidé si vybrali k primárnímu osídlení teplé přímořské zahrady kvůli rostlinám dovezeným z Polynésie (jako sladké brambory nebo dýně), zdroji opracovatelného kamene k výrobě nožů a seker a hojnosti velkých zvířat k lovu, jako například *moa*, již vyhynutého, 240 kilového, nelétajícího ptáka.

Stačilo pouhých 100 let, aby lidé osídlili Nový Zéland od severu Severního ostrova až po konec Jižního ostrova. Díky vysokoproteinové dietě došlo k nárůstu populace, avšak v důsledku extenzivního lovu populace velkých zvířat ubývala a Maori byli nuceni přeorientovat se k lovu menších zvířat, a následně k farmaření a rybolovu. Tento způsob života vyžadoval znalosti oblasti, mnoho úsilí a shromažďování – začaly vznikat maorské kmeny. Kmeny spolu začaly soupeřit o přírodní zdroje, vznikaly konflikty, které vedly k budování opevněných dědin, *pā*, jejichž pozůstatky je možné vidět dodnes, kupříkladu v Aucklandu.

Období mezi roky 1500-1642 je považováno za "klasické období", kdy Maori utvářeli vlastní kulturu, docela odlišnou od té polynéské. Neměli vlastní psaný jazyk, žádné kovy, alkohol nebo léky. Zvyky z této doby se dodržují a přetrvávají dodnes, jako tanec *kapa haka*, dřevorezbařství, výroba zbraní a *pounamu* (nephrit).

Maori měli bohatý spirituální život. Kromě *Ranginui* (otce nebes) a *Papatūānuku* (matky země) uznávali mnoho bohů země, lesů a moří. Zvláště významný byl polobůh *Māui*, který nechal zmizet slunce a zemřel při pokusu přinést nesmrtelnost lidstvu (Rawlings-Way a kol., 2018).

První kontakt s Evropany nastal v roce 1642, kdy připlul k pobřeží mořeplavec Abel Tasman po přivlastnění území dnešní Tasmánie pro Nizozemsko, a pojmenoval krajinu Nieuw Zeeland (Šimánek, 2005) po oblasti *Zeeland* v Nizozemí. Při pokusu vylodit se přišel o čtyři muže při střetu s Maory. Aniž by vkročil na pevninu, Tasman obrátil loď a v průběhu dalších 127 let se na území Nového Zélandu žádný Evropan nedostal.

Evropani se znovu objevili u pobřeží Nového Zélandu v roce 1769, pod vedením Angličana Jamese Cooka a Francouze Jean de Survilla. Ti podnikali na ostrovy expedice, poháněni vidinou zisku, vědy a politické rivality. S Maory navázal Cook přátelské vztahy, prohlásil krajinu za majetek britské koruny a poangličtil jej název na New Zealand.

1814 byl rokem, kdy se objevili misionáři – křesťané, anglikáni a metodisté. Se svou vírou přivezli na Nový Zéland i prasata a brambory, které se používaly místo platidla. Právě obchody jako tyto umožnily vytvoření menších evropsko-maorských usedlostí. Nejčtenějšími návštěvníky byli Američané, kteří měli v oblíbě hlavně městečko Kororareka, dnešní Russel, pro nespoutanou zábavu a alkohol. Koncem 18. století se odhadovala populace Nového Zélandu na 85 až 110 tisíc (Rawlings-Way a kol., 2018).

Střetům s místním obyvatelstvem se nedalo vyhnout, nebyly však časté – Evropani potřebovali od Maorů ochranu, jídlo a pracovní sílu, Maori zase od Evropanů zboží, např. muškety. Největší boje se odehrávaly mezi Maory navzájem a zbraně urychlily zánik mnoha maorských kmenů (Trávníčková, 2012). Neslavně známé jsou tzv. "mušketové války" (1818-1836), ve kterých zemřelo kolem 20 000 Maorů. Kromě mušketových válek udělaly své i nemoci přivezené z Evropy. Naštěstí, Nový Zéland měl výhodu ve své vzdálenosti, než námořníci ke vzdáleným ostrovům dopluli, většinou se buď uzdravili, nebo zemřeli cestou. Neštovice, které zdevastovaly Severoameričany, sem nedorazily vůbec. V důsledku příchodu Evropanů poklesla populace Maorů o 20 % na 70 tisíc.

Maori si cenili zisků a prestiže, které Evropané přinášeli, a zároveň si uvědomovali, že právě uznáním britské autority toho mohou dosahovat i nadále. Briti toužili udržet si svůj vliv a mylně se domnívali, že Maori nepreferují nepřetržitý nárůst neoficiálního

kontaktu s Evropou. Proto byla v roce 1840 uzavřena dohoda ve Waitangi, kterou se Nový Zéland stal formální britskou kolonií. Naneštěstí, každá ze stran chápala dohodu jinak než ta druhá a konflikty stále narůstaly (Rawlings-Way a kol., 2018). Náčelníci podepisovali smlouvu s tím, že budou právoplatnými občany s garancí vlastnictví půdy. Smlouva zůstala platná jen na papíře a Maori byli degradováni na občany druhé kategorie (Šimánek, 2005).

Osídlování Nového Zélandu Evropany dále pokračovalo. V roce 1840 bylo na Novém Zélandu kolem 2000 Evropanů. Poměrně velká část z nich sem proudila pod záštitou Novozélandské společnosti, kterou založil Edward Gibbon Wakefield, ve snaze vyhnout se prvotní "barbarské" fázi osídlování nového území a nahradit ji "okamžitou civilizací". Jeho osadníci byli převážně tvoření střední třídou, která byla posléze pohlcena množstvím neustále proudících přistěhovalců, čímž byl jeho úspěch limitován. V roce 1880 počet evropských přistěhovalců dosáhl půl miliónu.

Britové se snažili upevnit své postavení a ovládnout Maory, ti se situaci nechtěli poddat, což vyústilo v četné boje mezi domorodým obyvatelstvem a Evropany. Formovaly se aliance na vydobytí rovnějšího postavení a práv. Většina bojů byla menšího rozsahu, větší, jako kupříkladu vojna Waikato, zahrnovaly ozbrojené lodě, dělostřelectví a četné britské regimenty (Rawlings-Way a kol., 2018). Pro Maory skončila vojna porážkou v roce 1881, a následně v průběhu 19. století zanikla maorská politická nezávislost.

Navzdory těmto bojům ekonomika vzkvétala – zlatá horečka dorazila i na Nový Zéland. Během několika desetiletí opustilo zemi zlato v hodnotě přes padesát milionu amerických dolarů (Šimánek, 2005). Z města Dunedin na Jižním ostrově se stalo tehdejší největší město, osídlené převážně muži. Britská vláda se proto snažila nalákat i ženy ke kolonizaci. Do roku 1886 byla většina nemaorských obyvatel narozená na území Nového Zélandu. K poklesu ekonomiky došlo v roce 1879, kdy klesla cena vlny a těžba zlata se snížila, což vyhnalo mnohé obyvaltele do blízké Austrálie.

V roce 1890 se k moci dostali Liberálové, první novozélandská politická strana, která se udržela až do roku 1912. Kromě toho se mobilizovala mnohá hnutí za práva žen a Nový Zéland se stal první zemí, kde měly ženy právo volit. V roce 1898 byly zavedeny penze pro lidi ve vysokém věku, i když se značnými omezeními – poskytovány byly jenom lidem, kteří prokázali svůj „dobrý charakter“ a čínským přistěhovalcům nebyly poskytnuty vůbec.

Nový Zéland podpořil Británii v búrských válkách i v první světové válce za cenu obrovských ztrát. Zapojil se i do druhé světové války v boji proti Němcům. Vztahy mezi nimi a Británií se posilovaly, Nový Zéland pravidelně dovážel do Anglie mražené maso, sýry a vlnu, studovala se zde britská historie a literatura. Novozélandané měli přístup

k britské kultuře a trhu se stejnými právy jako měli Britové (Rawlings-Way a kol., 2018). Nezávislost a plnou státní suverenitu získal Nový Zéland až v roce 1947. Ve světě zemi proslavil horolezec Edmund Hillary, první pokořitel Mount Everestu v roce 1953, za což mu byl udělen titul „Sir“ (Šimánek, 2005).

Nový Zéland byl hrdý na svou hojnost, rovnost a sociální harmonii. Byl však i konformní a puritánský. Nebyly zde žádné supermarkety nebo televize ještě v roce 1960. V rozmezí let 1917–1967 hospody povinně zavíraly v šest večer, což později vedlo k nadměrnému pití před zavírací dobou.

V roce 1973 se Británie stala součástí Evropské unie a Nový Zéland hledal odbytiště zboží jinde.

Současná situace je výsledkem různorodých faktorů: komerční letadla propojují ostrovy se zbytkem světa v poměrně krátkém čase; ženy se infiltrovaly nejprve do vyšších pozic v zaměstnání, posléze do politické sféry; gayové se přiznávali ke své orientaci; přibývalo asertivních, univerzitně vzdělaných mladých lidí.

Od třicátých let Maoři zažívali jednak explozi v populaci a také masivní urbanizaci. Prodlužovala se délka života, zvyšovala se porodnost a Maoři se stehovali do měst. Byla umožněná imigrace obyvatelům ostrovů v Tichomoří a pak i Asiatům. Počty Britů příjíždějících na Nový Zéland klesaly, naopak se zvýšily počty Asiatů, obyvatelů severní Afriky a Blízkého východu. Více než 9 % populace v roce 2006 bylo z Asie (Rawlings-Way a kol., 2018).

4.1.1 Selektivní předpoklady cestovního ruchu

Nový Zéland je ostrovní stát ležící jihovýchodně od Austrálie. Rozkládá se na dvou hlavních ostrovech, Severním a Jižním (viz Obrázek 5), a dalších menších ostrovech s celkovou rozlohou 268 021 km² (World Population Review, 2019 [online]). Přísluší k němu závislá území jako Cookovy ostrovy, Niue a Tokelau (Trávníčková, 2012).

Obrázek 5 Mapa Nového Zélandu

Zdroj: New Zealand Tourism Guide, 2019 [online]

Úředními jazyky jsou angličtina a maorština. Platí se národní měnou, novozélandským dolarem (Rawlings-Way a kol., 2018).

Demografie

Počet obyvatel k 30. 6. 2019 je 4 917 000, z toho 64,1 % Novozélandčanů s evropským původem, 16,5 % původních obyvatel Maorů, 4,9 % Číňanů, 4,7 % Indů a 3,9 % Samojců (Stats NZ, 2019 [online]). Hustota osídlení je přibližně 18 obyvatel na kilometr čtvereční (World Population Review, 2019 [online]) – pro srovnání, Česká republika, která je více než třikrát menší, má hustotu 134 obyvatel na km² (ÚZIS, 2019 [online]).

Přes 86 % obyvatel žije ve městě nebo v jeho blízkosti. Dvě největší města leží na Severním ostrově. Hlavní město Wellington s 398 000 obyvateli není největším městem země, toto prvenství náleží Aucklandu, ležícímu na severním cípu Severního ostrova. Auckland s populací 1,45 miliónu obyvatel je obchodním centrem země, a patří k místům s nejvyšší kvalitou života. Na Jižním ostrově patří k větším městům Christchurch s 382 000 obyvateli.

Nejrozšířenějším náboženstvím je křesťanské (44,3 %), z toho 11,6 % tvoří katolíci, 10,8 % jsou anglikáni a 7,8 % presbyteriáni. Významně zastoupeni jsou i lidé bez

vyznání (38,5 %). Nachází se zde 2,1 % hinduistů, 1,4 % budhistů, 1,3 % maorských křesťanů a 1,1 % islamistů (World Population Review, 2019 [online]).

Obyvatelé Nového Zélandu jsou vstřícní, přátelští a srdeční. Mají bohatou tradici řemesel a jejich manuální zručnosti se dodnes projevují v tkalcovství nebo hrnčířství (Harmaneh, 2012).

Původní obyvatelstvo

Maoři, nebo Maorové, jsou původními obyvateli Nového Zélandu a kdysi žili výhradně na venkově, dnes lze najít mnoho z nich v centrech měst. Maorská kultura je na Novém Zélandu zřetelně patrná – objevuje se v představeních, rozhovorech, uměleckých galeriích, zájezdech a legendách.

Slovo „maori“ kdysi znamenalo běžný nebo každodenní, už dlouhou dobu jsou však maorští lidé velice diverzifikovanou skupinou lidí. Někteří se stále drží tradičních hodnot, druzí se snaží svoje zvyky a obyčeje přizpůsobit globalizujícímu se světu (Rawlings-Way a kol., 2018). Domorodí obyvatelé nežijí v rezervacích a jsou považováni za rovnoprávné občany (Annas a Nebauer, 2010).

Dnes maorštinou mluví jenom asi 4 % populace, ale počet lidí, kteří jazyk ovládají, postupně roste. Maorský jazyk je vyučován na školách, používán v médiích. Pro Čechy je její výslovnost, na rozdíl od anglicky hovořících obyvatel Nového Zélandu, celkem jednoduchá – všechny samohlásky se vyslovují jako v češtině (Turner, Monteath a Mikulaščík, 2010). Od roku 1987 je maorština druhým oficiálním jazykem Nového Zélandu (Annas a Nebauer, 2010).

Maoři na Nový Zéland připluli ze své vlasti Hawaiki – polynéských tropických ostrovů. Jeden z příběhů vypráví, že ostrovy objevil zkušený navigátor Kupe, když se hnal za obrovskou chobotnicí. Objev Nového Zélandu jako takového je připisován jeho ženě Kuramarotini, která při jeho spatření vykřikla „He ao, he ao tea, he ao tea roa!“ – „Oblak, bílý oblak, dlouhý bílý oblak!“ a z toho taky vzniklo pojmenování celé země „Aotearoa“. Kupe prozkoumal část ostrovů a pak se vrátil do vlasti, kde dalším mořeplavcům poskytl důležité informace pro to, aby ostrovy mohli najít i oni. V této době došlo ke vzniku *waka*, umění stavby lodí. První lodě, na kterých Maoři osídlovali Nový Zéland, našly nesmrtelnost v jejich legendách. V porovnání s jejich vlastní představovaly ostrovy Nového Zélandu pro Maory velkou změnu – existovaly tady nové druhy zvířat, ptákuů, objevily se široké možnosti rybolovu a lovu zvěře (Rawlings-Way a kol., 2018).

Co se společenského uspořádání týče, Maoři se seskupovali do *iwi*, kmenů, které zahrnovaly několik *hapu*, podkmenů. Názvy kmenů obvykle začínaly na *ngati* nebo *ngai*,

což znamená "lidé z" nebo "potomci". *Hapu* proti sobě někdy bojovali, někdy se sjednocovaly proti jiným *iwi*. Tvořilo ji několik set členů a skládaly se z širších rodin, *whanau* (Turner, Monteath a Mikulaščík, 2010).

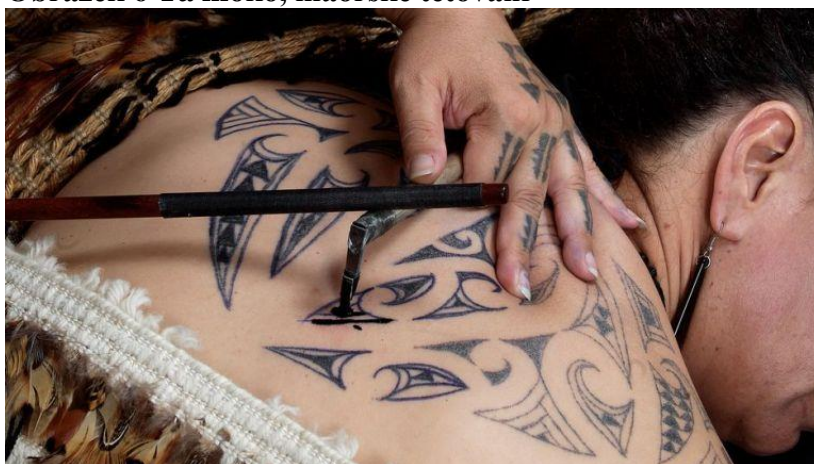
Poté, co se Maoři usadili, stanovili *mana whenua*, regionální autoritu – v průběhu historie lze zaznamenat mnohá podobná uskupení a aliance, táhnoucí se celými dějinami maorského lidu (Rawlings-Way a kol., 2018). Setkávali se ve *whareniui*, velkém domě, který stál uprostřed *marae*, místa určeného pro posvátné obřady (Groeneveld, 2018). Kladli velký důraz na učení a zapamatování si přesných informací; je zřejmé proč – jejich historie, písně a legendy se zachovávaly pouze ústním podáním.

Maoři žili v malých vesničkách, jejichž domy byly často spojeny se zahradami. Na dnešní poměry byly stropy nízké a člověk se v nich nemohl postavit zpříma. V časech nepokojů se obyvatelé přemísťovali do pevností.

V dnešní době je jejich kultura výrazně ovlivněna světovým děním, uměním, sporty a politikou. Funguje maorská televize, jako například Te Reo – stanice vysílaná pouze v maorském jazyce, dále rádiové stanice, a taktéž maorské školky, školy a univerzity, které vychovávají generace lidí mluvící maorštinou jako hlavním jazykem. Do popředí se dostávají i oslavy maorského nového roku, Matariki. Převažují zde katolické kostely, i když původně Maoři uctívali *atua Maori*, maorské bohy, kteří jsou pro některé dodnes předmětem uctívání. Jsou zmiňováni v tradičních písních, umění, legendách i při běžných činnostech jako začátek jídla (Rawlings-Way a kol., 2018).

Maorská umělecká díla vystavuje například muzeum Te Papa ve Wellingtonu, kde je instalováno celé *marae*, posvátné místo, na kterém se obyvatelé tradičně setkávali (Groeneveld, 2018); dále muzeum v Aucklandu nebo muzeum Canterbury v Christchurch. Známe je i maorské tetování, *ta moko*, tradičně nošené muži na tváři, stehnech a pozadí, u žen na bradě a rtech. Techniku tetování *ta moko* znázorňuje Obrázek 6. V 60. letech nastala renesance maorské kultury a mnozí se naučili původnímu umění *ta moko*, a mnozí tetování nosí i dnes. Dnes je převážně k tetování používána moderní tetovací pistol, avšak Maoři, kteří chtějí obnovit tradici, používají k tvorbě *ta moko* rydlo vyrobené z kostí, jako tomu bylo kdysi. *Ta moko* v maorské kultuře dodnes znamená hodně a maorský lid ho nosí s tichou pýchou a pokorou (Rawlings-Way a kol., 2018).

Obrázek 6 Ta moko, maorské tetování

Zdroj: RISKYMINTS, 2016 [online]

Umění bylo vyhrazeno pouze pro příslušníky vyšší společenské vrstvy. Ženy manipulovaly pouze s měkkými materiály – rostlinnými vlákny, vlasy a peřím. Mezi výhradní záležitosti mužů patřila práce se dřevem, kostí a kamenem. Nejviditelnějším projevem maorského výtvarného umění jsou dřevořezby – sošky, ozdoby, zdobení lodí, domů nebo zbraní. Dodnes můžeme při vchodech do domů vidět dřevěné sošky válečníků s vyplázenými jazyky, kteří představovali strážce hranice soukromého majetku. Kromě dřeva se používaly perletě z mušlí, nefrit, jadeit a kosti. I dnes je řezbářská tradice stále živá (Trávníčková, 2012).

Haka, další z přínosů maorské kultury, je nejenom bojový tanec, který je možné vidět před každým zápasem rugby týmu All Blacks a při mnoha vystoupeních; nejznámější událostí spojenou s *haka* je národní festival Te Matatini, který se konal naposledy v roce 2019 ve Wellingtonu, a opakuje se každé dva roky. *Haka* se také používá na uvítání návštěvníků, oslavu úspěchu, vyjádření identity či velice silných názorů. Skládá se ze skandování slov, energických pohybů a výrazů tváře *pukana*, kdy má člověk vyvalené oči tak, že je vidět bělmo, případně vyplázený jazyk (Rawlings-Way a kol., 2018).

Na typickou přípravu jídel se používala přírodní pec *hangi*, vyhloubená v zemi. Jídlo se v ní připraví následovně: rozdělá se oheň a na něm se rozžhavují lávové kameny, které drží teplotu. Poté, co dřevo shoří, se na kameny položí proutěný koš naplněný zeleninou a masem, polije se vodou a přikryje listy. Rychle se zasype zeminou, aby neunikala pára (Trávníčková, 2012). Součástí maorského dědictví, které se zachovává dodnes, je i pozdrav *hongi*, při kterém se lidi dotknou nosem – projev citu je pro Maory důležitou součástí života (Annas a Nebauer, 2010).

Maorskou kulturu lze dnes zažít například v městě Rotorua (Trávníčková, 2012).

Politické uspořádání

Nový Zéland je konstituční monarchií a je součástí britského Společenství národů, Commonwealthu, s hlavou státu královnou Alžbětou II. Královna je na Novém Zélandu zastoupená guvernérem voleným z místního obyvatelstva (Trávníčková, 2012). Současnou premiérkou je Jacinda Ardern. Zvolená byla v roce 2017 ve věku 37 let, čímž se stala nejmladší premiérkou za posledních 150 let. Je oblíbená mezi veřejností kvůli její zapálenosti ohledně změny klimatu, feminismu a bojem za práva gayů (Rawlings-Way a kol., 2018).

Obrázek 7 Vlajka Nového Zélandu

Zdroj: Statnivlajky.cz, 2019 [online]

Na vlajce Nového Zélandu (Obrázek 7) je patrná její koloniální minulost – menší vlajka Union Jack v levém horním rohu a modré pozadí odkazují na provázanost s Velkou Británií. Oficiální zdroje uvádějí, že modrá symbolizuje modrou oblohu a moře. Čtyři červené hvězdy znázorňují souhvězdí Jižní Kříž, které dominuje zdejší obloze (Statnivlajky.cz, 2019 [online]).

Hospodářství

Ekonomika Nového Zélandu patří k těm vyspělým, ve světovém řebříčku obsazuje 53. místo. Nejvíce závisí na mezinárodním obchodu se zeměmi jako Austrálie, Evropská Unie, Spojené Státy Americké, Jižní Korea, Čína a Japonsko. Vykazuje velký stupeň shody s australskou, kvůli dohodě z roku 1983 o provázaných ekonomických vztazích, a funguje na stejném základu (World Population Review, 2019 [online]).

Bezpečnost

Bezpečnost na Novém Zélandu patří k nejvyšším na světě – dle Indexu Světového Míru, Global Peace Index, v roce 2019 obsadil druhou příčku (World Population Review, 2019 [online]). Pro návštěvníky představuje cestování do destinace minimální zdravotní

ohrožení, nejsou zde žádná nutná očkování a nežijí tady jedovatá zvířata (Rawlings-Way a kol., 2018).

Combined Threat Assessment Group (CTAG) konstantně provádí analýzy bezpečnosti v zemi a zjišťuje pravděpodobnost teroristických útoků, na základě nichž zhodnotí situaci a určí úroveň hrozby útoku. Jde o šestiúrovňovou stupnici možnosti teroristických útoků – zanedbatelná, velmi nízká, nízká, střední, vysoká a extrémně vysoká. Slouží jako nástroj vlády při řešení krizových situací a krizovém managementu, a jako vodítko pro orgány, aby věděly, jaké kroky dále podniknout.

V současné době zůstává možnost útoků na Novém Zélandu na střední úrovni, což značí, že útoky jsou pravděpodobné a mohou nastat (DPMC, 2019 [online]). Střední úroveň přetrvává po útocích na místní mešity z 15. března 2019, kdy bylo v městě Christchurch zabitých 51 lidí ozbrojeným útočníkem. Před útokem byla úroveň nízká (Stuff, 2019 [online]). Útok měl nejvíce obětí za celou historii moderního Nového Zélandu (BBC, 2019 [online]).

Víza

Česká republika je na seznamu Visa Waiver countries, což až donedávna znamenalo, že občané ČR nepotřebovali pro vstup do krajiny žádat o víza předem. Od 1. října 2019 se situace změnila – turisté, mířící na Nový Zéland na dobu kratší než tři měsíce, musí před odjezdem požádat o NZeTA (New Electronic Travel Authority), součástí kterých je i turistický poplatek IVL na rozvoj turistické infrastruktury ve výšce 35 NZD.

Žádost o víza se podává elektronicky a je velmi přehledná a srozumitelná. Její cena vychází na 9 NZD přes aplikaci novozélandské vlády nebo 12 NZD při online žádosti. Schválení žádosti obvykle přijde na uvedenou emailovou adresu do pár minut, avšak oficiální lhůta činí 72 hodin. Není proto vhodné nechávat ji na poslední chvíli (New Zealand Immigration, 2019 [online]).

Životní prostředí

Reputace Nového Zélandu v oblasti ochrany životního prostředí je více než dobrá, zato skutečnost už nemusí být natolik zářivá.

Nejpalčivějším problémem je kvalita vody. Více než čtvrtina jezer a řek byla vyhodnocena jako nevhodná pro koupání a výzkum potvrdil, že zdraví vodních toků upadá. Hlavní příčinou je únik kravského odpadu do říčních ekosystémů, které s sebou nesou zvýšenou hladinu dusičnanů, bakterie a parazity, např. E.coli nebo lamblie. V monitorovaných řekách v zastavěných oblastech byly naměřené škodlivé hodnoty dvacet

krát vyšší než v oblasti lesů. Vláda má za cíl do roku 2040 dosáhnout devadesátiprocentního podílu řek vhodných ke koupání.

Další ambiciózní iniciativou je projekt "*Predator Free 2050*", který chce zbavit Nový Zéland predátorů, kteří původně nepocházejí odsud a ničí místní flóru a faunu – jde hlavně o vačice, lasice a potkany (Rawlings-Way a kol., 2018).

V krajině jsou viditelné snahy o využívání přírodních zdrojů energie. Tokelau, území v jižním Pacifiku tvořené čtyřmi atoly, je jedno z území spravovaných Novým Zélandem. Jeho unikátem je prvenství v solární energii – jako jediná země planety získává energii pouze ze slunečního záření (Groeneveld, 2018).

Tím, že je na Novém Zélandu chováno mnoho hospodářských zvířat, jako ovce, skot a chovní jeleni, se do ovzduší dostávalo mnoho skleníkových plynů, metanu a oxidů dusíků, které ovlivňují globální oteplování. Poté, co vláda zavedla daň z těchto zvířat, se jejich počet snížil (Trávníčková, 2012). Mléčný průmysl, který Novému Zélandu generuje milióny dolarů, vytváří 48 % emisí oxidu uhličitého. Někteří farmáři se snaží emise snížit zaváděním nových technik hnojení a kvalitnějším krmivem.

Novozélandané nemají problém s recyklací nebo s budováním solárních panelů, mají však čtvrtý nejvyšší poměr motorových vozidel na obyvatele.

S nástupem Jacindy Arden, premiérky od roku 2017, má Nový Zéland naděj na čistší, zelenější budoucnost. Arden se zavázala redukovat emise na nulu do roku 2050, dále zavádět stoprocentně obnovitelné zdroje energie a vysázet milióny nových stromů ročně (Rawlings-Way a kol., 2018).

Udržitelnost cestovního ruchu

S rostoucím zájmem o Nový Zéland je možné vidět i negativní dopady cestovního ruchu – turistů je v destinaci tolik, že místní obyvatelé je vnímají jako přítěž a něco, co zhoršuje jejich kvalitu života. Destinace má svoji sociální a environmentální kapacitu – když je překročena, může to vyústit do nesnášenlivosti vůči turistům, jako se to už stalo v Benátkách, Barceloně, Amsterdamu či Hong Kongu. Postoj domácích negativně ovlivňuje image destinace a celkový dojem, který si turisté odnášejí, což může vést až k odmítání destinace jako cíle cest.

Marketingová kampaň „100 % Pure New Zealand“ z roku 1999 byla úspěšná ve své snaze vykreslit Nový Zéland jako lákavou přírodní destinaci. Na rostoucích číslech návštěvníků má svůj podíl i trilogie Pán Prstenů. Jak dokazují mnohé výzkumy, právě přírodní krásy jsou motivací číslo jedna k návštěvě turistů. Odvrácenou stranou cestovního ruchu je znečištění ovzduší, zácpy, přeplněné památky v hlavní sezóně, a nenaplněná vize

vykreslená v marketingové kampani. Názor místních obyvatel, že růst počtu turistů je neúměrný kapacitě krajiny, je podložený vysokými cenami ubytování, odpadem, zvyšujícím se počtem dopravních nehod a nedostatečnou infrastrukturou – příkladem je letiště v Aucklandu, které není stavěné na současné masy turistů. Protichůdně působí časté snahy vlády zvýšit počet mezinárodních turistů, kteří jsou zdrojem příjmů. Na rozdíl od destinací jako Benátky nebo Amsterdam, místa zájmu na Novém Zélandu se snaží o udržitelný rozvoj a ohleduplný přístup turistů k neobnovitelným zdrojům.

V pohybu je mnoho iniciativ, kupříkladu od dubna 2019 více než stovka poskytovatelů služeb cestovního ruchu přijala Tourism Sustainability Commitment (TSC), závazek, který má za cíl udržitelnost vůči ekonomice, návštěvníkům, místním obyvatelům i životnímu prostředí. Další iniciativa "Slib Tiaki" z listopadu 2018 se zaměřuje na návštěvníky a jejich chování v destinaci – povzbuzuje je, aby chránili životné prostředí, respektovali místní kulturu a udržovali bezpečnost. Porozumění a uplatnění slibu je zodpovědností poskytovatelů služeb CR, návštěvníky informují o jeho obsahu a povzbuzují i místní obyvatele k nahlášení chování, které je s ním v rozporu (Insch, 2019 [online]).

Chybějící a nedostatečná infrastruktura je od června částečně financována nově zavedenou daní International Visitor Conservation and Tourism Levy (IVL) ve výši 35 novozélandských dolarů. Daň musí platit mezinárodní návštěvníci při žádosti o víza do země (ETA New Zealand [online]). Očekávaný roční výnos z daně je 80 milionů NZ dolarů. K tomu, aby byly tyto iniciativy efektivní, je třeba porozumět, jak obyvatelé oblastí s vysokou návštěvností reagují na masy turistů, a jaké důvody vedou poskytovatele služeb CR k přijetí principů udržitelnosti. Monitoring a vyhodnocení kapacit, infrastruktury a pocity obyvatel vůči turismu jsou klíčové k zachování kvality cestovatelských zážitků, avšak pouze v případě, že opatření nejsou vykonána na úkor místních obyvatel nebo životního prostředí (Insch, 2019 [online]).

4.1.2 Lokalizační předpoklady cestovního ruchu

Charakter krajiny Nového Zélandu má pestrost, jakou by člověk očekával najít napříč celým kontinentem – nacházejí se zde sněhem pokryté hory, ledovcová údolí, deštné pralesy, písčité pláně a vulkanické náhorní plošiny. Tím, že země leží na střetu dvou desek zemské kůry, zde působí nejrůznější přírodní síly (Rawlings-Way a kol., 2018).

Povrch

Nový Zéland svou podobu získával už před 210–250 milióny let, kdy byl součástí jediného kontinentu Pangea. Pangea se postupně rozpadla na Laurasii na severní polokouli a Gondwanu na jižní, tvořenou dnešní Afrikou, Austrálií, Antarktidou a Jižní Amerikou. Pevnina, kterou dnes tvoří Nový Zéland, se oddělila od Gondwany brzy, což způsobilo její rozmanitost a unikátnost. Nový Zéland se považuje za kontinentální ostrov, je pokračováním pevniny Austrálie. Jde o oblast kontinentálního šelfu vystupujícího nad hladinu, odděleného od mateřské pevniny vodou. Podloží se skládá z mnoha vrstev tvořených milióny let, díky čemuž má úrodnou půdu a daří se tu všem druhům vegetace (Groeneveld, 2018).

Z morfologického hlediska je Nový Zéland mladou krajinou – svých současných tvarů nabyt před méně než 10 tisíci lety. Prošel si sérií zvedání, erosi, vrásnění, zvedáním a následnými poklesy mořské hladiny, až nabyt současných tvarů. Důkazy těchto změn můžeme vidět všude, kupříkladu hřebeny Jižních Alp na Jižním ostrově. Formují se při střetu litosférických desek již více než tři miliony let, a jsou považovány za jedny z nejrychleji rostoucích pohoří světa (Rawlings-Way a kol., 2018). Horský řetězec se táhne po celé délce ostrova, povrch je hornatý a kopcovitý, pouze na východní straně se nacházejí nížiny. Severnímu ostrovu veprostřed dominuje horský masiv, lemovaný mírnými pahorky po obou stranách (Groeneveld, 2018).

Povrch Severního ostrova vznikl působením vulkanických sil. Město Auckland je postaveno na pevninské šíji, poseté vulkanickými průdchy. Najdeme zde vulkán Rangitoto na ostrově jen pár set metrů od místního přístaviště. Znamou sopkou je hora Taranaki, ležící 300 kilometrů jižněji (Rawlings-Way a kol., 2018). Kuželovitá hora, zvedající se do výšky 2518 metrů, je obzvlášť populární mezi japonskými turisty, kteří ji říkají „novozélandská Fužidjama“. Samotný výstup na vrchol je nebezpečný a doporučuje se pouze s průvodcem (McLeod a Needham, 2000).

Centrem vulkanické činnosti je střední část Severního ostrova, takzvaná vulkanická oblast Taupo – od aktivního vulkánů Ruapehu v národním parku Tongariro, přes sopku Rotorua až k neaktivnější místní sopce White Island. Tato oblast je součástí tichomořského Ohnivého kruhu a běžně se tu vyskytují velké erupce, které zde zanechaly stopy – výbuch, který vytvořil jezero Taupo před 1800 lety, byl nejprudším za posledních 5000 let. Následky vulkanické činnosti je možné vidět ve vesničce Te Wairoa, původně osídlené Maory, kterou pohřbil výbuch sopky Tarawera. Stejný výbuch pohřbil i legendární růžové a bílé terasy, považované za osmý div světa. Místem pro objevování vulkanické činnosti zblízka je termální údolí Waimangu. Nový Zéland je místem, kde

vyvěrá množství gejzírů, ve výše zmiňovaném Waimangu byl svého času nejvyšší gejzír, vytvořený po výbuchu sopky Tarawera, dosahující výšky 400 metrů.

V zemi jsou běžnou součástí života zemětřesení. Nejčastěji se objevují jenom slabé otřesy, bylo zde však i několik rozsáhlých zemětřesení, které napáchaly ohromné škody a zapsaly se do historie Nového Zélandu. Mezi nejznámější můžeme zařadit otřesy v roce 1931 v městečku Napier (7,9 na Richtеровě stupnici) nebo zemětřesení v září 2010 (7,1 na Richtеровě stupnici) a v únoru 2011 (se silou 6,3) ve městě Christchurch a zemětřesení ve městě Kaikoura v listopadu 2016 (7,8). Otřesy si vyžádaly nemálo lidských životů, škody na majetku a historických budovách (Rawlings-Way a kol., 2018).

Mezi návštěvníky je populární i systém jeskyní Waitomo Caves, kde se nachází i známá Glowworm Cave, jeskyně světélkujících červů. Jeskyně je dostupná loďkou, která návštěvníky převezve v absolutním tichu – i ten nejmenší zvuk způsobí, že světélkující červy zhasnou a jeskyně se ponoří do úplné tmy (McLeod a Needham, 2000).

Podnebí

Převážná část území Nového Zélandu má mírné oceánské podnebí, kterému vděčí za celoroční dešťové srážky. Pouze severní špička Severního ostrova má subtropické podnební pásmo (Trávníčková, 2012). Jelikož se nachází na jižní polokouli, jsou roční období přesným opakem situace u nás.

Teplejší a vlhčí je v průměru Severní ostrov, na Jižním mohou teploty klesnout i pod bod mrazu (Groeneveld, 2018). Málokdy se však stane, že by teploty ve městech klesly pod 0 °C nebo přesáhly 30 °C. Moře zabezpečuje pořádnou porci dešťových srážek, od 600 do 1600 mm za rok. Nejvlhčí částí je západní pobřeží Jižního ostrova. Sněhové srážky jsou na pobřeží vzácné, padají však v horách obou ostrovů.

Kvůli tenké ozonové vrstvě a málo znečištěnému ovzduší obsahují slunečné paprsky intenzivní UV složku a jsou velmi jasné (Turner, Monteath a Mikulaščík, 2010).

Fauna a flóra

Zásadou své izolovanosti má Nový Zéland unikátní a rozmanitou faunu a flóru a až 80 % místních druhů rostlin je endemických, tedy vyskytujících se pouze na Novém Zélandu. Rostliny zůstávají v průběhu celého roku zelené díky mírnému klimatu a chráněným stanovištím, avšak nejsou odolné vůči nízkým teplotám. V porovnání se stejnými rostlinami odjinud dorůstají do větších výšek. Častými jsou kaprad'orosty, ze stromů je známý jehličnan kauri. Nejpestřejší zastoupení podmořských rostlin je u ostrovů Poor Knights Islands na severovýchodním pobřeží Severního ostrova (Groeneveld, 2018). Vysokohorské pásmo je na Severním ostrově od výšky 1300 metrů nad mořem, na Jižním

je už od 900 metrů. Rostou zde porosty trsnatých trav a keřů, které se adaptovaly zdejšími podmínkám (Corrigan, 2008). Nový Zéland býval dlouhou dobu největším pěstitelem ovoce kiwi, nespočet plantáží tohoto ovoce zde najdeme i v současnosti (Trávníčková, 2012).

K separaci ostrovů od prakontinentu došlo před objevením savců, což umožnilo ptákům a hmyzu vyvíjet se působivým způsobem. Pomohlo taky pozdní osídlení člověkem, které následně přineslo nové hrozby a vyhynutí některých druhů. Teď již vyhynutý pták moa byl 3,5 metrů vysoký a vážil přes 200 kilogramů – jeho kostry je možné vidět v muzeu v Aucklandu. Mnoho druhů, jako moa nebo pták huia, bylo vyhubeno kácením pralesů při osídlování ostrovů nebo přivezením cizích exotických rostlin a zvířat, další se však podařilo zachovat (Rawlings-Way a kol., 2018). Jako například papoušek kea nebo nelétavý pták kiwi, doposud žijící na území Nového Zélandu. Jde o ptáka pokrytého srstí (Hrala, 2002), nočního tvora, lovcího hmyz a červy. Dále, zuřivě vypadající nelétavý hmyz weta, dorůstající až do velikosti myši, a další. Z ještěrek je známá hatérie, dlouhá až 50 centimetrů.

Původních savců na ostrově moc není, první lidé objevili pouze dva druhy netopýrů. Zato je tu nespočet druhů ptáků: tui – považován za nejkrásnějšího zpěvného ptáka (Obrázek 8), bellbird, fantail, pukeko, takahe a další.

Obrázek 8 Tui zpěvný

Zdroj: Marques a kol., 2019 [online]

Nový Zéland má bohatý podmořský život. Mezi turisty je v oblíbě sledování velryb, centrem této aktivity se stalo městečko Kaikoura. Je možné sledovat i jiné mořské savce jako delfíny nebo tuleně, a to během celého roku. Kaikoura je i centrem pro plavání s delfíny, rozšiřuje se i plavání s tuleni. Je třeba mít na paměti, že populace velryb za

poslední dvě staletí rapidně poklesla v důsledku lidského chování a objevuje se otázka, zda plavání s delfíny a tuleni nenarušuje jejich chování a rozmnožování (Rawlings-Way a kol., 2018).

Lidé s sebou přivezli kromě jiného i psy a krysy, což vedlo k výraznému poklesu počtu místních živočišných druhů. V současnosti je realizován program, kdy budou všechny nepůvodní druhy zvířat z Nového Zélandu odvezeny (Groeneveld, 2018).

Národní parky

Téměř jedna třetina území Nového Zélandu, víc než 85 tisíc kilometrů čtverečních, je součástí nějakého parku nebo rezervace. Nachází se zde 13 národních parků (viz Obrázek 9) a více než 30 mořských rezervací a parků, zahrnujících zátoky s mangrovy, sněhem pokryté sopky, mohutné hory, ledovce a fjordy s rozsáhlými možnostmi spotovního vyžití a zážitků – horolezectví, lyžování, cyklistiky, kajakářství nebo rybaření. Oblasti subantarktických ostrovů, NP Tongariro a Te Wahipounamu jsou součástí světového dědictví (Rawlings-Way a kol., 2018).

Te Wahipounamu je považována za jednu z nejkrásnějších oblastí světa. Krajina je velice rozmanitá, je tu možné vidět fjordy, skalnaté pobřeží, vysoké útesy, jezera i vodopády, bažiny i deštné pralesy. Rozkládají se zde celkem čtyři národní parky (Groeneveld, 2018).

Obrázek 9 Mapa národních parků Nového Zélandu

Zdroj: New Zealand Tourism Guide, 2019 [online]

Taranaki NP (Egmont)

Parku vévodí kuželovitá sopka Taranaki, známá také pod názvem Mount Egmont. Byl založen v roce 1900 a je zde celá řada turistických stezek, výstupových cest, sjezdovek a vyhlídkových tras, avšak jenom pro zkušené turisty. Zvládnutí samotného vrcholu vyžaduje zkušenosti a horolezecké dovednosti. Typická je náhlá změna počasí, způsobená přítomností hory, která působí jako magnet na nestálé počasí a větry (Omblerová, 2005).

Tongariro NP

Na mnoha místech národního parku Tongariro z povrchu uniká pára a vyvěrají horké prameny v důsledku postavení na překryvu dvou tektonických desek (McLeod a Needham, 2000). Tongariro byl jako první z oblasti Oceánie zapsán na seznam UNESCO, kvůli svému kulturnímu a přírodnímu dědictví – tři vrcholky hor nacházející se v tomto parku jsou pro Maory posvátné. Nacházejí se zde aktivní vulkány Mount Ruapehu, Mount Ngauruhoe a Mount Tongariro a smaragdová jezera spojená proslulou turistickou trasou Tongariro Crossing (Groeneveld, 2018). Jde o jeden z nejkrásnějších jednodenních výletů na Novém Zélandu a vede mezi průduchy, lávovými poli a vodou zaplněnými krátery (Ombler a kol., 2003). Pro náročnější existuje trasa Tongariro Northern Circuit, třídní trek, který je jedním z vyhlášených novozélandských Great Walks. Další možností je čtyř až pětidenní náročný trek Round the Mountain Track, který je možné kombinovat s trasou Northern Circuit, čím vznikne okruh kolem všech tří místních sopek (James a kol, 2016).

Te Urewera NP

Divoký panenský národní park leží na půli cesty mezi geotermálními oblastmi Wai-O-Taipu a Waimangu. Od roku 2014 byla oblast Urewera uznána jako právní subjekt, jako první a nejspíš jediný případ na světě, což znamená, že ji nikdo nemůže vlastnit a patří jí stejná práva jako lidem (James a kol., 2016).

Aoraki-Mount Cook NP

Mt Cook National Park je součástí pohoří Jižní Alpy. Jejich nejvyšší vrchol Aoraki / Mt Cook je s výškou 3764 metrů nejvyšší horou Nového Zélandu. Kromě nejvyšší hory se v něm nachází 18 vrcholů přesahujících 3000 m.n.m. a 40 % celkové plochy pokrývají ledovce, mezi nejznámější patří ledovec Tasman. Zdejší hory přitahují horolezce a trénoval tady i pokořitel Everestu, sir Edmund Hillary (Turner, Monteath a Mikulaščík, 2010). Maorové považovali Aoraki za boha. Podle mytologie byl Aoraki synem oblohy a pevnina

Jižního ostrova byla jeho převrácenou kánoí, Aoraki a jeho posádka se při šplhaní nahoru na ni staly velkými horami Jižních Alp. Pro dobývání jejich vrcholů jsou nutné horolezecké zkušenosti, jednodušší stezky protínají park v nižších nadmořských výškách (Omblerová, 2005).

Abel Tasman NP

Nejmenší z národních parků Nového Zélandu leží v severní části Jižního ostrova. Národní park ukrývá bohaté možnosti k táboření, vyjíždkám lodí, koupání i pěší turistice (McLeod a Needham, 2000). Známy je jako oblast zlatavých pláží a zelené buše s množstvím ptáků jako tui zpěvný, holub maorský nebo pávík. Láká především jednodenní návštěvníky, co způsobuje větší provoz na některých pěších trasách, jako na oblíbené Abel Tasman Coast Track. Díky dispozici vodních taxi není nutné absolvovat celé trasy. Oblibě se těší i výlety kajakem a přenocování je možné v jedné z místních chatek.

Na sever od národního parku se nachází Farewell Spit, úzký, 25 kilometrů dlouhý oblouk, lemovaný plážemi a dunami. Stovky zde žijících ptáků jsou chráněny místní přírodní rezervací. Neobvyklý tvar výběžku mate velryby, které často uvíznou v jeho mělkých vodách (James a kol., 2016).

Fiordland NP

Oblast největšího a nejnavštěvovanějšího národního parku zůstává doposud málo osídlená. Povrch tvoří krajina s divokými údolími, vysokými horami a hluboko zařezanými zálivy. Prší tu mnohem víc než kde jinde na Novém Zélandu. Pro návštěvníky ne vždy příjemný, pro místní atmosféru však potřebný, déšť dodává lokalitě kouzlo mnoha vodopádů, rostoucími stromy a mechy (McLeod a Needham, 2000). Tvoří hlavní část Te Wahipounamu, oblasti zapsané na seznamu UNESCO.

Většina území je nepřístupná divočina, přesto vyvinutá turistická infrastruktura umožňuje lidem návštěvu mnohých částí parku (Omblerová, 2005). Výchozím bodem pro jeho poznávání je městečko Te Anau, lázeňské a turistické středisko. Nachází se zde jeskyně Te Anau-au, která je neustále formována erozní činností vody, a nabízí pohled na podzemní vodopád. Jde o východisko k objevování zátoky Doubtful Sound a trekingové trasy Milford Track, kterou mnozí považují za nejkrásnější pěší turistickou trasu na světě (McLeod a Needham, 2000). Další oblíbené treky jsou Kepler Track a Hollyford Track, jež se dají ujit za tři až čtyři dni.

Nejznámějším fjordem je Milford Sound, dobře viditelný z paluby výletní lodě a nejkrásnější za deště, po kterém se objeví vodopády padající z vysoko položeného údolí. Jeho dominantou je Mitre Peak, trojhranný, ledem pokrytý vrchol. Fjord je mimořádně dobře dostupný – kromě pozemní cesty tu operuje i malé, zato však rušné letiště. Mezi další fjordy patří Doubtful Sound a Dusky Sound (James a kol., 2015).

Westland Tai Poutini NP

Reliéf Jižních Alp byl vytvořen činností ledovců – nejlépe přístupné jsou ledovce Fox a Franz Josef, díky kterým se národní park proslavil. Nikde jinde na světě nesestupují v mírném podnebí ledovce tak blízko k moři jako tady. Jsou rájem pro horolezce a nadšence pěší turistiky (McLeod a Needham, 2000). Poblíž obou ledovců vedou stezky, ale pokud se chcete vydat přímo na led, je nutné najmout si průvodce. Skvělý výhled na ledové masy z výšky je možné spatřit z letadla nebo helikoptéry (Turner, Monteath a Mikulaščík, 2010). Ve Westlandu je více než 60 ledovců, které přitahují návštěvníky již od počátku 20. století. Nikdy však nelákal Maory jako oblast k bydlení, přechodně tady bydleli tuleňáři a našlo se taky pár pobřežních osad (Omblérová, 2005).

Nelson Lakes NP

Park obklopuje ledovcová jezera Rotoiti a Rotoroa, po kterých je pojmenován. Obě byla vyhloubena ledovcem, a jak led ustupoval, naplnila se vodou. Lesy jsou domovem nejhroznějších druhů jako netopýr novozélandský nebo kobylky weta (Omblérová, 2005). Do národního parku Nelson Lakes proudí vyznavači vodních sportů a turistiky. V létě převažuje jízda na člunech, rybaření a plavání, které v zimě střídá lyžování. Nejsnazší způsob, jak park poznat, je vydat se na jednu z procházek kolem jezera, pro dobrodruhy existuje řada vícedenních turistických tras (Turner, Monteath a Mikulaščík, 2010).

Paparoa NP

Žulové a rulové pohoří Paparoa Range s vápencovými útvary tvoří území jednoho z nejmenších a nejméně navštěvovaných národních parků. Hlavní zajímavostí jsou fotogenická Pancake Rocks, vápencová skaliska s množstvím mořem vyhloubených otvorů. Tzv. „Lívančové skály“ vznikly dlouhodobým působením eroze. Pod skály se nachází podmořská jeskyně s místy propadlým stropem, kudy unikají oblaky vodní tříště při vlnobití (James a kol., 2015).

Arthur's Pass NP

Vycházky v národním parku Arthur's Pass jsou výrazně náročnější než v ostatních národních parcích a hodí se pro zkušené turisty. Na výpravách je třeba počítat s broděním a orientací pomocí kompasu. Park je pojmenovaný podle průsmyku Arthur's Pass v jeho centru, který je možné vidět i prostřednictvím vyhlídkové železniční trasy (James a kol., 2015).

Mt Aspiring NP

Kombinace divočiny, alpských luk a zalesněných údolí představuje ideální podmínky pro turisty a horolezce. Centrum parku je součástí UNESCO lokality Te Wahipounamu. Na jihu je, kromě dalších oblíbených stezek i slavná trasa Routeburn Track (Turner, Monteath a Mikulaščík, 2010), trvající 4 dny a poskytující kaleidoskopické proměny krajiny přes deštné lesy, traviny, horské průsmyky, zbytky ledovců a horské štíty (Ombler a kol., 2003). Hora Mount Aspiring, přezdívaná novozélandský Matterhorn, je jediným vrcholem nad 3000 m.n.m. mimo NP Aoraki / Mt. Cook (Turner, Monteath a Mikulaščík, 2010).

Rakiura NP

Nejmladší NP Nového Zélandu se rozkládá na Stewartově ostrovu, třetím největším ostrovu krajiny, nacházejícím se pod Jižním ostrovem. Kromě nabídky turistických tras, jako třídní Raikura Track, je také útočištěm četných zvířecích druhů, kupříkladu ptáka kiwi nebo zpěvavého ptáka tui (Turner, Monteath a Mikulaščík, 2010).

Ostrov byl zcela ponechán přírodním vlivům a je domovem vzácných rostlin a ohrožených živočichů, a návštěvníkům poskytuje příležitost objevovat původní Nový Zéland. Populární je lov jelenů viginských, které požívají místní lesy. Je to jedno z míst, kde je možné vidět polární zář, *aurora australis*. Západnímu pobřeží dominují písčné duny až do výšky 156 metrů, pohromadě je drží původní rostliny. Východní část ostrova je vodnatá, najdeme zde říční údolí a zátoky. Žulové Cínové hory na jihu jsou na Novém Zélandu jedinečné a působí zde nepatřičně, jejich pahorky se podobají krajině v Kalifornii nebo Rio de Janeiro (Omblerová, 2005).

Whanganui NP

Whanganui je rozlehlá, málo obydlená oblast, ve které se zachoval jeden z původních nížinatých lesů Severního ostrova. Parkem protéká stejnojmenná smaragdově

zelená řeka – prozkoumat zákoutí parku lze nejlépe několikadenní výpravou v kánoi (James a kol., 2015).

Kahurangi NP

Na území národního parku se nachází víc než polovina původních rostlinných druhů a v jeho vnitrozemí se daří vzácným druhům živočichů, jako masožravým šnekům nebo obřím jeskynním pavoukům. Prozkoumání lokality je ideální zvládnutím jednoho z novozélandských Great Tracks, Heapy Track, který je v létě dostupný i na kole (James a kol., 2015).

Gejzíry a termální prameny

Vzhledem k vysoké geotermální aktivitě můžeme na Novém Zélandu vidět mnoho bublajícího bahna, horkých pramenů a gejzírů. Půda je od usazených minerálů zbarvená pestrými barvami, nejčastěji žlutě působením síry. Síru je cítit i ve vzduchu. Veškeré sopky jsou navzájem propojené a ohřívají podzemní rezervoáry vody (Trávníčková, 2012). Obyvatelé tuto energii využívají k vytápění svých domovů a ke koupání pod holým nebem – na předměstích jsou běžně k vidění betonem kryté grily a parní ohříváče (McLeod a Needham, 2000). Jedinečnost prostředí – geotermální ekosystémy, jezera, mokřady – skýtají podmínky pro život pozoruhodné fauny a flóry. Velkým lákadlem jsou i léčebné účinky sirných pramenů (Omblerová, 2005).

V blízkosti města Rotorua na Severním ostrově, považovaného za centrum geotermálních aktivit, se nachází více geotermálních oblastí:

Oblast **Wai-O-Tapu** je proslulá svou geotermální aktivitou. Lze zde vidět kouřící zřídla, horká jezírka, stříkající bahno a cítit všudypřítomnou síru z gejzírů (Groeneveld, 2018). Gejzír Lady Knox stříká pravidelně ve čtvrt na jedenáct, kdy je třeba výbuchu dopomoci nasypaním dvou kilogramů práškového mýdla. Pojmenován byl po dceři guvernéra, která údajně jako první náhodně probudila gejzír k životu právě mýdlem (Šimánek, 2005). Zlatým hřebem regionu jsou jezírka Champagne Pool a Devil's Bath, které poutají fosforeskujícími oranžovými a žlutými barvami.

Tikitere, nebo taky **Hell's Gate**, leží asi 14 kilometrů od města Rotorua. Je to aktivní geotermální rezervace, kde je možné vidět bahenní sopku a největší termální vodopády na jižní polokouli, Kakahi Falls (Rawlings-Way a kol., 2018).

Oblast **jezera Taupo** v centrální části Severního ostrova je dalším z míst sopečného původu. Samotné jezero je kalderou bývalé sopky – její výbuch v roce 181 byl největším výbuchem ve známých dějinách. V této zóně je několik geotermálních center, kde horké

prameny tryskají na zemský povrch (Trávníčková, 2012). Mezi hlavní atrakce patří geotermální oblast Craters of the Moon, které se dá prohlédnout na 2,7 kilometrové procházce, a vodopády Huka. V místě, kde se nejdelší novozélandská řeka Waikato musí vtěsnat do úzké propasti, protéká 220 000 litrů vody za sekundu z výšky 11 metrů (Rawlings-Way a kol., 2018).

Whakarewarewa je dle Šimánka (2019) nejnavštěvovanější geotermální oblastí Nového Zélandu. Rezervace je rozdělena do dvou částí – Thermal Village, ve které dodnes žije několik stálých obyvatel, a Maori Arts and Craft Institute, která obsahuje převážnou většinu turistické infrastruktury (Harper, Mudd a Whitfield, 2003).

Okarei Korako je kvůli své odlehlosti nejméně navštěvovanou, pravděpodobně však nejhezčí, geotermální oblastí na Novém Zélandu. Je tady možné vidět gejzíry, terasy, bublající jezírka a jedinou geotermální jeskyni v zemi, Ruatapu Cave. Uvnitř jeskyně se nachází smaragdové jezírko, které maorské ženy používali místo zrcadla při svých přípravách na rituály.

Gejzír v oblasti **Waimangu** byl největším známým gejzírem na světě, dosahujícím výšky sto padesáti a více metrů. Ukončil svou aktivitu v roce 1904 (Trávníčková, 2012). Údolí Waimangu Volcanic Valley vzniklo v roce 1886 výbuchem sopky Mount Tarawera, přičemž výbuch pohřbil „růžové a bílé terasy“, přírodní úkaz považovaný za jeden z divů světa. K návštěvě vybízí i novozélandské Pompeje, vesnička Te Wairoa, pohřbena pod lávou a zeminou (McLeod a Needham, 2000).

V **Te Puia** se nachází největší gejzír Nového Zélandu, Pohutu, dosahující výšky třiceti metrů (Šimánek, 2005). V roce 2000 překvapil místní lidi, když začal tryskat horkou vodu nepřetržitě po 329 dnů. Poté se proud zmírnil a aktuálně chrlí vodu po osmdesát procent denní doby (Harper, Mudd a Whitfield, 2003).

Města

Auckland

Auckland leží na celkem 48 vyhaslých nečinných sopkách a mezi dvěma přístavy. Tvoří nejdůležitější spojovací bránu pro propojení se zbytkem světa, nachází se zde mezinárodní letiště. Panorama města tvoří výškové budovy i četné zátoky a zálivy, díky čemuž si pravděpodobně vysloužilo názvu *Tamaki-makaurau*, „město stovky milenců“. Bývá nazýváno též „městem plachetnic“, kterých je tu více než obyvatel, zvláště koncem ledna, kdy se v Aucklandu koná Výroční regata, nejvýznamnější jednodenní závod plachetnic. Vznikla na počest událostí z roku 1849, kdy se Auckland stal hlavním městem

Nového Zélandu – o 25 let později mu tento titul přebíral Wellington, který je hlavním městem dodnes.

Mezi nejvýznamnější body návštěvy patří věž Sky Tower, která je s výškou 328 metrů nejvyšší věží jižní polokoule. Výhled z ní je možné si užít z vyhlídky na vrcholku věže.

Přístav Waitemata Harbour, který je dějištěm výše vzmiňované Výroční regaty, je zároveň největším přístavem v zemi. Nad ním se klene most Auckland Harbour Bridge, spojující centrum města s jeho severními předměstími.

Jižně od města se zvedá nejvyšší bod Aucklandu, vyhaslá sopka Mount Eden, ze které je výhled na celé město.

Pro poznání místní fauny je nejlepší se vypravit do místní Auckland Zoo, ve které návštěvníci mohou spatřit ptáka kiwi a ještěrku hatérii (McLeod a Needham, 2000).

Dunedin

Uvnitř dlouhého pobřežního zálivu leží sídelní centrum poloostrova Otago, Dunedin. Před 400 lety sem začali prudit skotští přistěhovalci. V roce 1851 byly nedaleko odsud objeveny zásoby zlata, město zbohatlo a stalo se zdrojem blahobytu pro celou zemi (McLeod a Needham, 2000).

Přístavní město s gotickou architekturou je sídlem nejstarší novozélandské univerzity University of Otago. Studenti tady tvoří významnou složku obyvatelstva a jsou hlavní hybnou silou zdejší kulturní scény a nočního života.

Prohlídku si zaslouží i železniční stanice Dunedin Railway Station. Jinak nepřístupnou horskou oblast přibližuje okružní vyjížďka vlakem Taieri Gorge Railway, vedoucí do zlatokopeckého města Middlemarch nebo do Pukerangi.

Necelou hodinu cesty na sever se na pobřeží nalézají šedé kulaté balvany, známe jako Moreaki Boulders – častá zastávka turistů a možnost pořízení zajímavých fotografií. Základem balvanů je pevné jádro z uhličitanu vápenatého, kolem kterého se usazovaly minerály a postupně vznikaly útvary od velikosti oblázků až po velikost koule (James a kol., 2016).

Ptačí rezervaci s pestrým zastoupením různých druhů ptáků lze navštívit pouhých 20 minut jízdy z města. V této oblasti je možné pozorovat albatrosy královské, největší ptáky současného světa (McLeod a Needham, 2000)

Hokitika

Se svou bohatou minulostí, coby hlavní město a správní centrum zlatých polí, má pořád co nabídnout. Těží se tu drahokamy určené k broušení – celý proces je možné vidět v jedné z továren na leštění a broušení drahých kamenů (McLeod a Needham, 2000).

Christchurch

Největší město Jižního ostrova se stále vzpamatovává ze sérií zemětřesení v letech 2010 a 2011, které zbořily velkou část centra, jeho rekonstrukce v současnosti stále probíhá. Do té doby bylo Christchurch považováno za „nejangličtější“ město Nového Zélandu. Následky zemětřesení by neměly odradit návštěvníky – pozornost si zaslouží nové stavby, jako katedrála Cardboard Cathedral. Symbolem obnovy města se stalo nákupní centrum Re:START, postavené z pestrobarevných kontejnerů (James a kol., 2016).

Napier

Pobřežní město Napier je největším městem oblasti Hawke's Bay. Se svým středomořským podnebím a stavbami ve stylu art deco, jež vyrostly po zemětřesení v roce 1931, tvoří velice pozoruhodný architektonický celek.

Slouží jako výchozí bod k návštěvě řady vináren na okolních planinách. Se zdejšími víny je nejlepší se seznámit cestováním po Hawke's Bay Wine Trail, spojující více než 30 vináren, přičemž mnohé z nich nabízejí bezplatné testování vzorků (James a kol., 2016).

Nelson

Město Nelson představuje pro turisty pláže, slunce a umění. Město má nejvíce slunečního svitu z celé krajiny a místní jílovitá půda poskytuje ideální podmínky hrncířům a keramikům. Umění se tady věnují i malíři, skláři a výrobci šperků, kteří dodávají městu romantický ráz (McLeod a Needham, 2000).

Queenstown

Jedna z nejnavštěvovanějších oblastí Jižního ostrova pro jeho působivé hory, jezera, lyžařské svahy a přátelskou atmosférou. Mezi obyvateli je známé jako centrum adrenalinových sportů a nádherným okolím láká i filmaře k natočení jedinečných záběrů, čímž se město stává stále více komerčním (Harper, Mudd a Whitfield, 2003).

Výhled na město skýtá vrchol Bob's Peak. Lze se na něj dopravit lanovkou a podnikají se odsud túry na vrchol masivu Les Remarkables, Ben Lomond – kvůli romantické atmosféře za východu slunce túry začínají již za tmy.

Pár minut autem z Queenstown se nachází visutý most Kawarau Suspension Bridge, ze kterého se uskutečnil vůbec první bungee-jumpingový seskok v historii (McLeod a Needham, 2000).

Russel

V minulosti nazvaný Kororaraka, byl kdysi rušným městem plný rybářů a lovců tuleňů (James a kol., 2016). Město se zbavilo své nálepky symbolu nezákonnosti, opilství a prostituce, a v současnosti přitahuje návštěvníky připomínkami historie (Turner, Monteath a Mikulaščík, 2010).

Waitangi

Město, ve kterém podepsali Maorové osudovou smlouvu v roce 1840, která Angličanům poskytovala téměř neomezenou nadvládu nad ostrovy (McLeod a Needham, 2000), výměnou za bezpečnostní záruky. Smlouva byla podepsána na Waitangi Treaty Grounds, areálu, který má pro všechny obyvatele symbolický význam jako místo, kde začal boj o národní identitu (James a kol., 2016).

Wanaka

Vysokohorské město představuje základnu pro lyžování v okolních horách s panoramatickým pozadím štítu nad stejnojmenným jezerem. Jezero nabízí možnosti vodních sportů a tvoří bránu k turistickým stezkám národního parku Mount Aspiring (Turner, Monteath a Mikulaščík, 2010).

Wellington

Hlavní město Nového Zélandu se rozvinulo z klidného městečka v lokalitu s pulzujícím nočním životem. Přestože nedosahuje velikosti Aucklandu, největšího města Nového Zélandu, okouzluje svým kopcovitým terénem a strmými svahy.

Ve „větrném městě“ sídlí národní muzeum Nového Zélandu, Te Papa. Láká návštěvníky svou interaktivní expozicí historie od pravěku až po současnost. Dalším jeho lákadlem je The Time Warp, simulace sopečného výbuchu. Parlamentní komplex sestává ze tří objektů, nejznámějším je The Beehive, včelí úl, moderně řešená kuželovitá stavba (McLeod a Needham, 2000).

Na jeho předměstí se nabízí návštěva rezervace Zealandia: the Karori Sanctuary Experience. Byla pojmenována po mikro kontinentu Zealandia, který se odtrhl od super kontinentu Gondwany a umožňuje setkání s původní novozélandskou buší a jejími obyvateli. Správci rezervace vysazují původní stromy a ptáky, jako kiwi Owenovy, chřástaly weky, slípky takahe a kakariki (James a kol., 2016).

4.1.3 Realizační předpoklady cestovního ruchu

Realizační předpoklady cestovního ruchu jsou rozdělené do dvou částí, suprastruktura a infrastruktura.

Suprastruktura

Co se týče ubytování, má Nový Zéland v porovnání s Austrálií mnohem méně ubytovacích kapacit, i tak je však z čeho vybírat. Návštěvníci mají možnost se ubytovat v zařízeních hotelového typu, motelech, turistických ubytovnách, kempech, v soukromí, a v rámci ekoturismu existují nabídky ubytování na venkovských statcích a na farmách (Hamarneh, 2012).

V oblibě jsou tzv. B&B, „bed and breakfast“, ubytování včetně snídaně. Je možné je najít jak v centru velkých měst, tak i v izolovaných částech ostrovů.

Návštěvníci s nižším rozpočtem uvítají kempingové parky, které jsou v porovnání s hotely a B&B znatelně levnější. Ubytování je v nich poskytnuto na plochách pro stany, v chatkách a tzv. soběstačných jednotkách, často se společným sociálním vybavením, kuchyňkami a hřištěm. Další z levnějších forem ubytování jsou hostely. Existuje jich hodně typů, od malých zařízení s malým počtem lůžek, až po renovované hostely v centrech měst (Rawlings-Way a kol., 2018). Ubytování v odlehlých částech je zabezpečeno sítí trampských chat, šikovně rozmístěných maximálně den chůze od sebe (Harper, Mudd a Whitfield, 2003).

Návštěvníci, toužící po skutečném zážitku z novozélandských farem, mají možnost zúčastnit se projektu WWOOF, Willing Workers on Organic Farms. Výměnou za celodenní práci poskytují majitelé nocleh, stravu a autentickou práci na farmě (Rawlings-Way a kol., 2018).

Stravování na Novém Zélandu je nejenom dostupné, je to také kulinářský zážitek. Kvalita zdejších restaurací je na výborné úrovni, porce jsou úctyhodné a náklady na jídlo snižuje možnost přinést si do podniku za symbolický poplatek vlastní víno. Maorská jídla je vidět v restauracích pouze zřídka, návštěvníci poznávají maorskou kuchyni většinou při vaření v hliněné peci, *hangi*. V zemi je mnoho restaurací, kaváren, pubů, takže návštěvník má z čeho vybírat (Harper, Mudd a Whitfield, 2003).

Více než 10 % Novozélandců je vegetariány, takže nabídka vegetariánských zařízení je na vzestupu. V každém větším městě je alespoň jedna vegetariánská restaurace, a i ostatní podniky mívají v menu jedno-dvě jídla bez masa. Stejně tak existuje množství zařízení, které nabízí veganské a bezlepkové stravování (Rawlings-Way a kol., 2018).

Tradičním stravovacím zařízením je čajovna, samoobslužní restaurace s levnými sendviči, lepkavými sladkostmi a průměrnou kávou. Ve větších městech jsou čajovny nahrazované kavárnami (James a kol., 2016).

Nový Zéland je velkým fanouškem pití kávy. Milovníci tohoto horkého nápoje si přijdou na své hlavně ve Wellingtonu, hlavním městě kofeinu. Pozadu s množstvím kaváren a druhem káv nezůstávají ani města jako Auckland, Christchurch nebo studentský Dunedin.

Na Novém Zélandu se konává více než padesát farmářských trhů, na kterých prodávají místní výrobci regionální produkty. Nový Zéland má co nabídnout i v počtu pubů, barů a piváren (Rawlings-Way a kol., 2018).

Infrastruktura

Silnice Nového Zélandu jsou dobře udržované a mají celkovou délku 93 911 km, z toho 177 kilometrů tvoří dálnice. Železniční doprava je provozována na 4128 kilometrech železničních sítí s dostatečným pokrytím v rámci krajiny. Mezi ostrovy existuje pravidelná kabotážní námořní a trajektová doprava. Důležité přístavy jsou v Aucklandu a Wellingtonu (Hamarneh, 2012).

Vzhledem ke geografické poloze Nového Zélandu se při cestování do země využívá hlavně letecká doprava. Každé větší město má lokální letecké spojení a mezinárodní letiště jsou v Aucklandu, Christchurchi, Wellingtonu, Queenstowne a Dunedine. Lety bývají nejvíc obsazeny v létě, tedy v rozmezí prosinec až únor, a je potřeba je rezervovat se značným předstihem. Mezinárodním dopravcem je letecká společnost Air New Zealand.

Dalším způsobem, jak na Nový Zéland dorazit, je vodní doprava. Z Austrálie sem směřují výletní lodě; je možná přeprava i na některých nákladních lodích, a to až z belgických Antverp nebo ze Singapuru. Pro odvážné existuje i možnost přepravit se na Nový Zéland jachtou, například z Fidži nebo ze sousední Austrálie.

V rámci Nového Zélandu se často kvůli nedostatku času a větším vzdálenostem využívají místní aerolinky, jako Jetstar, Air Chathams, Sunair nebo FlyMySky. New Zealander Explorer Pass představuje možnost pro návštěvníky z USA, Kanady, Austrálie nebo tichomořských ostrovů, létat mezi 37 destinacemi Nového Zélandu, Austrálie a tichomořských ostrovů (Rawlings-Way a kol., 2018). Další možností je využití veřejné vlakové nebo autobusové dopravy, které jsou ale podstatně zdlouhavější, stejně jako jízda turistickými autobusy (Harper, Mudd a Whitfield, 2003).

Nejlépeším způsobem, jak toho stihnout co nejvíce, je pronajmout si auto – půjčoven automobilů a karavanů je dostatek. Jelikož je Nový Zéland značně rozlehlou zemí, je

vhodné vybrat si nabídku s neomezenými kilometry. Nutno poznamenat, že většina půjčoven nedovoluje převést auto z jednoho ostrova na druhý trajektem – při plánování je vhodnější alternativou vrátit auto v přístavu a na druhé straně si půjčit jiné.

Dalšími alternativami, jak se na ostrovech přesouvat, je autobusem, motocyklem, vlakem, lodí nebo na kole. Ve větších městech fungují taxíky a tramvaje (Rawlings-Way a kol., 2018). Využití trajektu je praktické mezi hlavními ostrovy a existují i linky z Jižního ostrova na Steward Island a další menší ostrovy (Harper, Mudd a Whitfield., 2003).

4.1.4 Současné trendy cestovního ruchu na Novém Zélandu

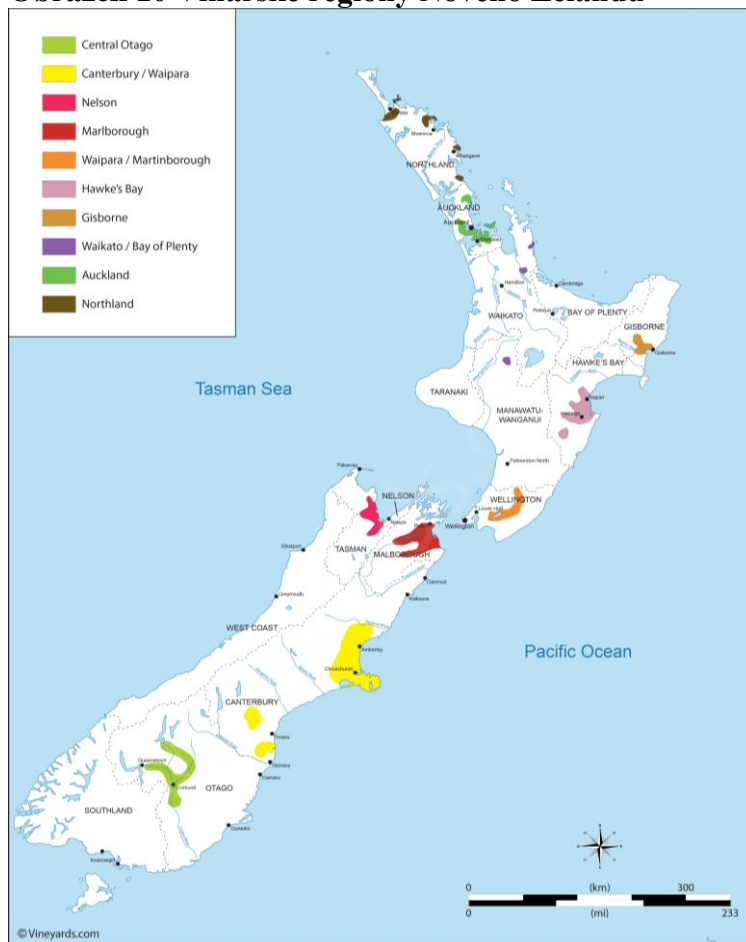
Gastronomický cestovní ruch

Umístění Nového Zélandu umožňuje zemi vyvážet plodiny na severní polokouli právě v době mimo sezónu. Mezi známé místní plodiny patří kiwi, kumara – sladký brambor či chřest. Významným zdrojem potravy je moře a jeho plody – ústřice, mušle, humry –, běžný je i chov dobytka, zvěřiny a lososů. Maoři, původní obyvatelé Nového Zélandu, považují hojnost jídla za dar od bohů. Stravu připravují v "*hangi*", peci vyhloubené v zemi. Na rozehřáté kameny na spodek pece se umístilo jídlo v ocelových koších, ty se kvůli udržení tepla zakrývají pytlím. Maorský šéfkuchař Charles Royal obnovuje tradici vaření s původními surovinami, kořeními a chutěmi – návštěvníci mohou strávit se šéfkuchařem celý den, kdy se naučí šetrně získávat ingredience z lesů a oceánů, a připravit z nich chutné jídlo (100% Pure New Zealand, 2017 [online]).

Turisté se seznamují s maorským jídlem nejčastěji v podobě tradičního *hangi*. Mezi další tradiční ingredience maorské kuchyně patří *pikopiko* (listy kapradí), *horopito* (druh pepře), *kawakawa* (sladká bazalka) nebo *periperi* (ostré koření). Dále je možné narazit na *huhu*, tučné larvy z kmenů stromů, které v kombinaci s *pikopiko* chutnají jako arašídová pomazánka. K mořským pochoutkám patří srdcovky, *paua* (ušeň), slávky nebo pstruhy (Turner, Monteath a Mikulaščík, 2010).

Víno se na Novém Zélandu díky chladnému klimatu a úrodné půdě daří. Nejstarší vinárna Mission Estate Winery v Hawke's Bay vznikla v roce 185, a dodnes se tady produkují přední vína. Vinařské regiony můžeme rozdělit na Marlborough, Hawke's Bay, Wairarapa, Centrální Otago, Waipara Valley a Auckland a okolí (Obrázek 10). Nejznámějším a zároveň největším regionem je Marlborough, jehož mikroklima je ideální pro odrůdu sauvignon blanc (Rawlings-Way a kol., 2018).

Obrázek 10 Vinařské regiony Nového Zélandu

Zdroj: Vineyards.com, 2019 [online] (upravené)

Již v 30. letech 19. století byla na Novém Zélandu vysazena první vinná réva, teprve v 80. letech minulého století se však místní vinaři rozhodli specializovat na výrobu bílého vína (Corrigan, 2008). Sauvignon blanc je nejčastěji pěstovanou odrůdou vinné révy, tvoří více než dvě třetiny produkce Nového Zélandu a 17 % celosvětové produkce (100% Pure New Zealand, 2019 [online]). Oblast kolem Hawke's Bay se soustředí na chardonnay, shiraz a pinot gris. Pignot noir je soustředěn do blízkosti Wairarapy, Waipara Valley a Centrálního Otaga, kde můžeme najít i odrůdu riesling. Horké a vlhké mikroklima Aucklandu je výtečné pro pěstování červených a růžových vín (Rawlings-Way a kol., 2018). Červená vína kdysi soupeřila s lepšími australskými, díky pokrokům v pěstování se dnes novozélandská vína rovnají těm nejlepším australským. Místní obyvatelé před originálním šampaňským upřednostňují novozélandské Méthode Traditionelle, kvalitní šumivé víno. Jídlo se často kombinuje s dezertními víny, „stickies“, které se vyrábí z hroznů napadených šedou plísní, tzv. ušlechtilou hnilobou (James a kol., 2016).

Nový Zéland produkuje víno pro vlastní spotřebu i na export, vyváží víno do více než 100 zemí v hodnotě přes 1,75 miliard amerických dolarů (100% Pure New Zealand, 2019 [online]).

Dobrodružný cestovní ruch

Nový Zéland je domovem dobrodružného turismu. Turisté mají možnost zkombinovat lásku k přírodě s touhou po vzrušení a adrenalinu, a Nový Zéland má v tomto směru co nabídnout (New Zealand Tourism Guide, 2019 [online]).

Fanoušci zimních sportů si zde přijdou na své v četných lyžařských střediscích na lyžích, snowboardech nebo na běžkách. Své zastoupení tu mají i aktivity ve vzduchu: populární je seskok padákem, let helikoptérou nebo letadlem a skydiving. V rámci vodních aktivit je možné vyzkoušet jízdu jet-boatu nebo kajaku, rafting, rybaření, jachtaření, jízdou na vodních lyžích (100% Pure New Zealand, 2019 [online]). Na obou ostrovech se dá najít spousta míst k potápění, jako Gold Island Marine Reserve, pobřeží Poor Knights Islands, Picton nebo Milford Sound (James a kol., 2016).

Pozemní aktivity jsou tvořeny off-roadovými zážitkovými jízdami, lovem a myslivectvím, jízdou na kolech nebo motorkách v horských oblastech, procházkami po ledovcích. Pestrá nabídka dotvářejí pěší túry s různým stupněm náročnosti (100% Pure New Zealand, 2019 [online]). Osm z nejlepších novozélandských pěších tras a jedna říční cesta jsou nazývané Great Walks, Velké treky. Patří sem Tongariro Northern Circuit na Severním ostrově, z Jižního ostrova je to například Heaphy Track, Kepler Track, Rakiura Track nebo Routeburn Track (James a kol., 2016).

Pro ty, kteří oblibují něco netradičnějšího, existuje široké spektrum zážitků jako canoying – sjíždění vodopádů a kaňonů řek –, zorbing – sjíždění svahů v plastové kouli –, heli-skiing – sjíždění netknutého horského svahu po seskoku z helikoptéry na lyžích, dostupné například na ledovcích Fox a Franz Josef –, zip-lining – jízda na laně nataženém mezi dvěma body připoután v postroji –, caving – objevování jeskyní – nebo bungee jumping, který z Nového Zélandu pochází (100% Pure New Zealand, 2019 [online]).

Temný cestovní ruch

Nový Zéland poskytuje možnost vyžití v temném cestovním ruchu hlavně prostřednictvím vulkanické aktivity na ostrovech.

Západně od pobřeží Severního ostrova se nachází aktivní vulkán White Island, který je přístupný návštěvníkům vrtulníkem nebo letadlem (Www.dark-tourism.com [online]). Plavba lodí může být bouřlivá, jelikož jsou zdejší vody neklidné, a trvá asi jeden

a půl hodiny. Turisti se sem dostanou pouze s průvodcem a mohou obdivovat pustou krajinu, nad kterou se neustále stoupá bílý dým z kráterového jezera pod hladinou moře (James a kol., 2016). Ostrov láká turisty, odborníky i odvážlivce, kteří se pokoušejí těžít síru. V roce 1914 sesuv okraje kráteru zapříčinil smrt deseti horníků. Erupce v roce 2000 vytvořila nový kráter, který se naplnil tyrkysovou vodou (Turner, Monteath a Mikulaščík, 2010). Poslední výbuch nastal 9. prosince 2019 a byla smrtelný pro víc než 20 lidí, kteří byli tou dobou na ostrově. Pár týdnů po erupci byly zájezdy na ostrov obnoveny a v současnosti je White Island znovu plně přístupný veřejnosti (RNZ, 2020 [online]).

Dalším objektem temného turismu je okolí sopky Mt. Tarawera, která vybuchla v roce 1886 a pohřbila celou vesnici, dnes známou pod názvem Te Wairoa.

Turisté schopni potápění mají možnost vidět vrak lodi Rainbow Warrior, původně patřící organizaci Greenpeace, kterou potopili členové francouzské tajné služby v roce 1985 v přístavu Auckland, aby zabránili protestu Greenpeace proti svému jadernému testování v Pacifiku (Www.dark-tourism.com [online]).

Event turismus

Na Novém Zélandu se odehrává mnoho festivalů, koncertů a dalších událostí v průběhu celého roku. Uvedeno je pouze několik pro představu různorodé nabídky této země.

Každoročně v září na výstavě "The World of Wearable Arts" prezentují módní návrháři své schopnosti přenést umění ze stěn do oblékání. Pro milovníky dobrého jídla se konají festivaly vína a jídla, mezi nejznámější patří festival v Marlborough, který se koná v únoru. Mezi kulinářskými zážitky se vyjímá i "The Wildfoods Festival" konaný v březnu, nabízející návštěvníkům možnost ochutnat pokrmy, které nejsou k vidění na obyčejném menu v restauracích. Během novozélandské zimy se odehrává "Queenstown Winter Festival" zahrnující sportovní, kulturní i zábavné aktivity. Sportovci z celého světa se snaží překonat 240 kilometrovou závodní dráhu ze západu na východ Jižního ostrova v závodu "Speights Coast to Coast" (New Zealand Tourism Guide, 2019 [online]). "Rythm and Vibes" v městě Gisborne je vyhlášený hudební festival k oslavě nového roku. Novozélandčané nezaostávají ani v oslavách věnovaných pivu, příkladem je Oktoberfest ve Wellingtonu nebo "The Great Kiwi Beer festival" pořádaný v Christchurch (100% Pure New Zealand, 2019 [online]). V Aucklandu se začátkem února koná jedna z největších jednodenních regat na světě – účastní se jí až 600 jachet a koná se v hlavním přístavu Waitemata Harbour. V dubnu dominují Hamiltonské obloze desítky horkovzdušných balónů u příležitosti Ballons Over Waikato Festival (Corrigan, 2008).

Svatební cestovní ruch

Svatební turismus na Novém Zélandu je na vzestupu. Páry láká svými malebnými scenériemi, díky kterým se obřad a focení stávají jedinečným zážitkem. K oblíbeným lokalitám k uzavření sňatku patří Kostel Dobrého Pastýře na břehu jezera Tekapo, golfové hřiště Kauri Cliffs nebo Cape Kidnappers, vinice jako Hawke's Bay a Waiheke Island nebo úpatí hory Mt. Cook.

Mnoho Australanů přicházelo uzavřít manželství stejného pohlaví, které bylo na Novém Zélandu legalizováno v roce 2013 (Travel Wire Asia, 2016 [online]). Po legalizování sňatku i v Austrálii v prosinci 2017, tato čísla výrazně poklesla – ze 495 uzavřených manželství za rok 2017 na 375 v roce 2018 (Stats NZ, 2019 [online]).

Filmový cestovní ruch

Filmový turismus patří na Novém Zélandu k rapidně rostoucím odvětvím, zisky v roce 2013 ve výši 7 milionů amerických dolarů vzrostly v roce 2014 na 3.155 miliard (Tourism New Zealand, 2019 [online]). Nový Zéland a jeho autentické prostředí je dějištěm mnoha filmů, nejznámějšími jsou pravděpodobně trilogie Pán Prstenů a Hobit. Tento fakt má výrazný dopad na cestovní ruch NZ. V roce 2015 se dle HBO stal filmovou destinací číslo jedna, umístil se před New Yorkem se seriálem Sex ve městě, i před Severním Irskem, kde se natáčel seriál Hra o trůny. 18 % návštěvníků v roce 2017 uvádí Hobita jako prvotní důvod k návštěvě destinace a 94 % návštěvníků si je vědoma, že se tento film na Novém Zélandu natáčel.

Pro filmové nadšence je zde i možnost navštívit ve Wellingtonu filmová studia Weta Studios. Mezi další zde natočené filmy patří Duch ve stroji, Kroniky Narnie, Poslední samuraj, Wolverine nebo King Kong. Místa natáčení filmů, jako například Cathedral Cove, Hobitín nebo Mt. Taranaki, patří k oblíbeným zastávkám turistů (100% Pure New Zealand, 2017 [online]). I české CK nabízejí zájezdy s filmovou tematikou (viz níž, kap. 4.2).

4.2 Nabídka zájezdů cestovních kanceláří

V této kapitole je zpracován přehled cestovních kanceláří, které nabízejí zájezdy na Nový Zéland v roce 2020. Počet CK, které ve své nabídce tuto destinaci propagují, je mnoho a stále roste, proto výčet neobsahuje všechny zájezdy, pouze ty, které mají Nový Zéland jako jedinou cílovou destinaci. Důraz byl kladen na zájezdy od známých CK a ty,

které se specializují pouze na Nový Zéland, nebo na širší oblast Austrálie a Tichomoří. Ve výčtu jsou zahrnuty pouze CK, které jsou tvůrcem zájezdu. Informace byly získány z internetových stránek CK, jejich katalogů, telefonicky a z osobního dotazování.

Zájezdy na Nový Zéland nabízejí v ČR následující cestovní kanceláře:

- Adventura
- Alpina
- Alvarez
- Delfin Travel
- ESO Travel
- Go2
- Karavela
- Kudrna
- Livingstone
- Mamut Tour
- Nomád
- Orbis Link
- Radynacestu
- Rajbas – Outdoor travel
- S.E.N.
- Siam Travel
- Simon Tourist
- True Travel Nový Zéland
- Viva Travel

Adventura

Adventura byla založená v roce 1990. Disponuje širokou nabídkou aktivních turistických pobytů v přírodě, zájezdů na kole a poznávacích zájezdů na šesti kontinentech a ve více než 138 zemích, včetně Nového Zélandu. Převážnou většinu zájezdů realizuje sama, některé zájezdy jsou spoluorganizovány s partnerskou CK China Tours, a to hlavně poznávací zájezdy v Asii. Programy zájezdů jsou podrobné nebo průřezové ucelenými regiony s různou náročností a úrovní služeb. Pro stálé zákazníky je připraven věrnostní program, nabízející až 8 % slevu z ceny zájezdů a pro individuálně připravené zájezdy platí zákazníci skupinové ceny (Adventura, 2019 [online]).

Alpina

CK založená v roce 2000, zaměřující se hlavně na aktivní dovolenou, nabízí širokou škálu cyklistických a turistických zájezdů, ferraty i cesty do vzdálených destinací, jako například na Nový Zéland. Alpina nabízí nejširší výběr ferratových zájezdů a horských přechodů. Program zájezdu je formulován ve dvou variantách, snazší a náročnější, a programy je možné vzájemně kombinovat. Zrušení zájezdu se vyskytuje velice ojediněle, pouze ve 2 % zájezdů za rok 2017. Náležitosti k zájezdu, od jeho výběru po zaplacení, lze vyřídit online, čímž CK šetří čas zákazníků (Alpina, 2019 [online]).

Alvarez

CK Alvarez působí na trhu už od roku 1992. Je členem Asociace cestovních kanceláří ČR. Jejich materiály jsou vhodně zpracované a nabízejí všechny potřebné informace – pravidelně vítězí v kategorii tiskových materiálů na veletrhu Holiday World. Kromě zájezdů uvedených v katalogu a na webových stránkách připravují i individuální itineráře dle přání zákazníků. Zájezdy jsou transparentní – v případech spoluorganizace s jinou KC je vždy uveden i její název. Klientelu tvoří zákazníci z Čech, Moravy a Slovenska. Cestuje se převážně v malých skupinkách od 6 do 16 osob. Bonusem pro zákazníky je dárek v podobě zpáteční jízdenky od Českých drah z místa bydliště na letisko v Praze (Alvarez, 2019 [online]).

Delfin Travel

CK Delfin Travel operuje na českém trhu už 18 let. Specializuje se na zájezdy pro vyšší věkové kategorie. Jsou jedinými českými zástupci programu Europe Senior Tourism, který je realizován pod záštitou španělské vlády. Pro zákazníky od 55 let sestavují zájezdy přizpůsobené jejich potřebám jako napr. odstranění jazykové bariéry a cestování mimo

hlavní sezónu, čímž se vyhnou hlavnímu proudu turistů. Programu 55+ se mohou účastnit i osoby mladší, většinou za příplatek.

Do několika evropských destinací vypravuje CK vlastní charterové lety, ale funguje i v mimoevropských destinacích jako Kuba, Vietnam nebo Čína (Delfintravel, 2019 [online]).

ESO Travel

V roce 1994 založena jako rodinná CK se zaměřením na jihovýchodní Asii, dnes již největší CK na českém trhu pro dálkové exotické destinace. Zájezdy CK nabízí do 136 zemí, do sedmi z nich organizuje i vlastní charterové lety. Typově jde jak o pobytové, tak i poznávací zájezdy. Vydává katalogy specializující se na specifické cílové skupiny – PinkGO, katalog zaměřený na gay klientelu, katalog Plavby lodí nebo Cesty kolem světa. Byla oceněna TGG Awards titulem Několikanásobný nejlepší operátor pro Ameriku a nejlepší touroperátor pro Asii, Austrálii a Oceánii. Pravidelně se umísťuje i mezi třemi nejlepšími CK pro oblast subsaharské Afriky (ESO, 2019 [online]).

Go2

Svou historii začala CK psát v roce 2005, tehdy pod hlavičkou Go2Australia, která byla jejich první destinací. Koncept zájezdů šitých na míru následně aplikovali na další destinace. Zaměřují se na Vietnam, Pacifické ostrovy, Srí Lanku, Maledivy, Mexiko, Japonsko a Mauricius. Nabízené zájezdy jsou tvořené jimi, nepřekupují zájezdy od jiných CK. Mají sídlo v Praze, převážná většina aktivit se děje online.

Ve spolupráci s občanským sdružením Škola v ráji – Sekolah Pogem se podílí na zlepšování vzdělání dětí v Indonésii – CK nabízí dobrovolnické pobyty pro lidi, kteří si chtějí rozšířit svoje zkušenosti a prožít autentickou zkušenost s místními obyvateli. Cestovní kancelář nabízí zájezdy na Nový Zéland jak se zaměřením pouze na Nový Zéland, tak i v kombinaci s jinými zeměmi, a to individuální i organizované s průvodcem (Go2, 2019 [online]).

Karavela

Od roku 1995 pořádá Karavela poznávací zájezdy do celého světa. Jde o zájezdy turistické, za exotikou, do hor a trekingové. Výběr destinací je skutečně široký – v nabídce lze najít zájezdy do celého světa, včetně zemí jako Severní Korea, Guatemala nebo Svazijsko. CK poskytuje možnost vypravit se na Nový Zéland minivanem. Zájezd je

oblíbený, o čemž svědčí neustálé přidávání nových termínů zájezdu – vypsány jsou až do února 2021 (Karavela, 2019 [online]).

Kudrna

Kudrna je aktivně zaměřená cestovní kancelář, která poskytuje zájezdy na kole, vodě, turistiku i klasičtější poznávací zájezdy. Patří mezi CK, které na trhu operují již dlouhou dobu – založena byla v roce 1979. Kromě zájezdů na míru může být zákazníkům nápomocná při půjčení vybavení, vyřizování členství v horolezeckých organizacích jako Alpenverein, nebo absolvování Kurzu pro horské průvodce (Kudrna, 2019 [online]).

Livingstone

CK je pojmenována po známém badateli Davidu Livingstonovi, který měl možnost probádat jako první panensky neporušené oblasti. CK Livingstone působí na trhu od roku 1995 a vytváří zájezdy do celého světa s výjimkou Evropy. Realizuje ročně přes 100 výprav celkově do 105 zemí, s průvodcem nebo individuálně. Dále organizuje akce na míru, kongresy, poznávací a firemní akce nebo výstavy, které jsou výsledkem některých jejich cest jako Tajemná Indonésie nebo Afrika – Legendy a mystéria (Livingstone, 2019 [online]).

Mamut Tour

Poměrně mladá CK, založená v roce 2015, organizuje letecké a autokarové zájezdy hlavně do evropských destinací a jejich nabídka zahrnuje též exotičtější destinace jako Thajsko. Na míru sestavují skupinové a školní zájezdy. Zájezdy dělí do šesti kategorií: Pobytové, Termální, Poznávací, Sportovní, Jednodenní a Last Minute. Nabízí jeden zájezd zaměřený čistě na Nový Zéland v menší skupině do 9 osob, který přibližuje atraktivitu obou ostrovů s českým průvodcem (Mamut Tour, 2019 [online]).

Nomád

Cestovní kancelář funguje na trhu 25 let a disponuje širokou nabídkou poznávacích zájezdů, táborů pro děti, zájezdů do exotických zemí, cyklozájezdů a zájezdů pro skupiny. Původně vznikla pod názvem BIVAK KLUB. Jejich hlavní specializací je Asie a Japonsko. Kromě zájezdů organizuje CK i besedy a přednášky pro veřejnost. Mezi její úspěchy patří dosažení Severního pólu druhým a třetím Čechem nebo cesta autobusem až do Indie a zpět (Nomád, 2019 [online]).

Orbis Link

CK se specializuje na prodej okružních plaveb po celém světě. Kancelář byla mezi prvními, které uvedly okružní plavby na český trh. Kromě plavby samotné kancelář pomáhá se zajištěním veškerých doprovodných služeb jako ubytování, letenky a pojištění, s výjimkou vyřízení víz.

Plavby po Novém Zélandu nabízejí hlavně ve spojení s dalšími zeměmi jako Austrálie nebo Indonésie, ale také samostatně. Jelikož Nový Zéland není často poptáván, návrhy plaveb jsou dostupné pouze na požádání a v současnosti jejich nabídka není celá viditelná na webových stránkách – plavby, kde je cílovou destinací Nový Zéland, jsou online dostupné pouze v kombinaci s jinou zemí (Orbis Link, 2019 [online]).

Radynacestu

CK založená v roce 2009 s třemi pobočkami a 600 prodejními místy je členem Asociace cestovních kanceláří České republiky (ACK ČR). Kromě poznávacích zájezdů do celého světa nabízí i adventní zájezdy do Rakouska a Německa. Převažují ty náročnější na chůzi, je však možné část programu vynechat, a tak přizpůsobit zájezd, aby byl více odpočinkový. Zájezdy pro seniory jsou označeny značkou 55+ a jejich tempo je volnější. Kromě uvedené nabídky organizuje CK zážitky na míru (Radynacestu.cz, 2019 [online]).

Rajbas – Outdoor Travel

CK zaměřená na aktivní a dobrodružnou dovolenou byla založena v roce 1998. Zájezdy pořádá na všech pěti kontinentech, dohledatelné jsou podle zemí a dle kategorie – poznávací, turistika, trekking, horolezectví, cyklistika, běžky, zájezdy na motorkách nebo zájezdy na přání. Každoročně pořádá třídenní festival Rajbas, kde prezentuje fotografie, organizuje besedy a filmové projekce. Na Nový Zéland vypravuje jeden zájezd na motorkách napříč oběma ostrovy (Rajbas, 2019 [online]).

S. E. N.

CK vznikla v roce 1993 a v současnosti nabízí zájezdy do 125 zemí světa. Zájezdy se dělí do tří kategorií: Exotická dovolená, Komfortní a Dobrodružné. Převážná část zájezdů je garantována, pro klienta je tím eliminována možnost zrušení cesty z důvodu nedostatku účastníků. Největší zájem CK registruje o destinace Thajsko, Vietnam, Peru, Jihoafrická republika, Čína, Srí Lanka a Kuba. Na Nový Zéland nabízí zájezdy hlavně v kombinaci s jinými zeměmi, pouze jeden zájezd je vyhrazený čistě k poznávání Nového Zélandu. Zájezd nabízí návštěvu Severního i Jižního ostrova, aktivity zahrnují seznámení s

maorskou kulturou, adrenalinové zážitky, místa natáčení Pána Prstenů a přírodní zajímavosti (SEN, 2019 [online]).

Siam Travel

CK Siam Travel byla založená v roce 1998 a od začátku se specializuje na dovolenou v exotických destinacích. Prezентují se individuálním přístupem a přizpůsobením zájezdů dle požadavků klienta. Poskytují nadstandardní služby jako vlastní výběr letiště, parkování a salonky na letišti nebo limuzínu až k letadlu. Uplatňují ITQ kodex, systém garantující transparentní a jednotné řešení případných reklamací, používán v nejvyspělejších zemích světa (Siam Travel, 2019 [online]).

Simon Tourist

CK prezentuje 29 let zkušeností se sestavováním zájezdů a přes 40 tisíc spokojených zákazníků. Má sídlo v Praze a byla založena manžely Čížkovými. Zájezdy jsou vyhledatelné dle dopravy – autobusové a letecké –, dle regionu – Evropa, Svět – dle druhu – pobytové, poznávací, eurovíkendy, plavby, sportovní, lázně a wellness, dětské zájezdy – nebo dle země. Soustředí se na letecké poznávací zájezdy do exotičtějších destinací (Simon Tourist, 2019 [online]).

True Travel Nový Zéland

True Travel Nový Zéland je nejdéle působícím specialistou na tuto destinaci, na českém trhu funguje od roku 2001. Obě centrály CK se nacházejí na území Nového Zélandu a stále rozšiřují nabídku svých služeb. Kromě níže uvedených zájezdů nabízejí možnost zorganizovat zájezd na míru přesně podle přání a tematické cesty po Novém Zélandu – za cyklistikou, golfem, rybařením, jachtingem, lyžováním, focením, gastronomii, s cílem uzavřením sňatku a dalšími (True Travel, 2019 [online]).

Viva Travel

CK je specializovaná na exotické destinace, v ČR a na Slovensku jsou největšími odborníky na oblast Austrálie a Nového Zélandu.

CK vznikla v roce 2008 pod názvem Australia Puzzle. Současný majitel položil její základy v australském Sydney, kde v tehdy žil. Jeho první zákazník mu přinesl výdělek pouze 7000 Kč, svůj koncept „všechno na míru“ však neustále zdokonaloval a po 6 letech přesunul CK do ČR, kde má v současnosti CK každý rok tržby přes 10 milionů Kč. Viva Travel je rozdělena do tří částí: Viva Austrálie, Viva Asie a Viva Amerika, každá se

zaměřuje na jednu oblast světa. Zájezdy jsou nabízené s průvodcem i jako individuální cesty na míru.

Čistě na Nový Zéland nabízí 12 zájezdů, což je nejvíce ze všech CK na českém trhu, a další nabízí v kombinaci s jinými zeměmi, jako Fidži nebo Austrálie. Zájezdy jsou pořádané i s průvodcem, avšak specialitou CK je vytváření individuálních zájezdů, kdy zákazníci obdrží brožuru s veškerými informacemi a vymezených itinerářem a po zemi cestují „na vlastní pěst“, nejčastěji v pronajatém autě (Viva Austrálie, 2019 [online]).

Sumarizace nabídky českých CK

V následující tabulce jsou uvedeny zájezdy, které výše uvedené cestovní kanceláře nabízejí. Zájezdy jsou rozříděné dle cestovní kanceláře, ty jsou seřazeny abecedně. Ke každému zájezdu je uvedena kromě názvu a termínutaké délka a cena zájezdu. Tabulka dále rozvádí, co stanovená cena obsahuje, konkrétně zda suma zahrnuje zpáteční letenku mezi Českou republikou a Novým Zélandem, jakým dopravním prostředkem se zákazník bude v rámci destinace přesouvat, a jaké stravování je v zájezdu nabízeno nebo zda je vůbec v ceně zahrnuto.

Tabulka 1 Přehled zájezdů českých CK na Nový Zéland

Č.	Cestovní kancelář	Název	Termín v r.2020	Délka	Cena / os. od	Zahrnuto v ceně		
						Letenka ČR-NZ	Doprava v rámci destinace	Strava
1	Adventura	Krásy NZ	18.1. – 11.2.	25 dní	131 571 Kč	ano	minibus, trajekt	ne
2		Vánoce a Silvestr na NZ	12.12. – 5.1.	25 dní	109 800 Kč	ano	minibus, trajekt	ne
3	Alpina	Národní parky NZ	22.2. – 15.3., 14.11. – 6.12.	23 dní	60 000 Kč	ne	mikrobus, trajekt	ne
4	Alvarez	Nový Zéland komfortněji	9.2. – 1.3., 17.10. – 7.11.	22 dní	105 590 Kč	ano	minibus, trajekt	ne
5	Delfin Travel	Výprava do Středozeemě	3.3. – 21.3.	19 dní	99 490 Kč	ano	autobus, trajekt, loďka	ne
6	ESO Travel	NZ od severu k jihu	10.2. – 27.2., 3.3. – 20.3., 26.10 – 12.11.	18 dní	123 990 Kč	ano	autobus / minibus / auto	snídaně
7	Go2	Z. Nový Zéland Mini	Individuálně	10 dní	56 500 Kč	ano	auto, letecky	ne
8		Z. Novozélandskou Přírodou	Individuálně	23 dní	89 990 Kč	ano	auto, trajekt	ne
9		Za přírodou Jižního ostrova Nového Zélandu	4.1. - 20.1.	17 dní	99 990 Kč	ne	mikrobus / autobus, loď	ne
10		Krásy Nového Zélandu	18.1. - 11.2.	25 dní	132 900 Kč	ano	minibus, trajekt	ne
11		To nejlepší z Nového Zélandu	Individuálně	14 dní	68 990 Kč	ano	auto, trajekt	ne
12		Vánoce a Silvestr na Novém Zélandu	12.12. - 5.1.	25 dní	109 800 Kč	ano	minibus, trajekt	ne
13		Nový Zéland pro každého	17.1. – 2.2., 26.3. – 11.4.	17 dní	92 890 Kč	ano	minibus, autobus, trajekt	ne
14	Karavela	Nový Zéland Minivanem	25.1. - 16.2., 7.11.- 29.11., 14.11.- 6.12.	23 dní	89 990 Kč	ano	mikrobus, trajekt	ne
15		Příroda a hory Nového Zélandu	25.1. – 16.2., 14.11. – 6.12.	23 dní	86 390 Kč	ano	minibus, trajekt	ne
16	Kudma	Země dlouhého bílého oblaku	18.3. – 2.4.	16 dní	57 500 Kč	ne	minibus, trajekt	ne
17	Livingstone	Přírodní krásy země Maorů	15.3. – 5.4., 14.11. – 5.12.	22 dní	114 900 Kč	ano	minibus, letecky	ne
18	Mamut Tour	Nový Zéland – 2020!	11.3. - 31.3.	21 dní	104 000 Kč	ano	mikrobus, trajekt	ne

19	Nomád	Nejmenší kontinent – Nový Zéland	1.12. – 13.12.	13 dní	76 590 Kč	ano	mikrobus, trajekt	ne
20	Radynacestu	To nejlepší z Nového Zélandu + PŘÍRODNÍ KRÁSY SEVERU A JIHU	16.3. – 1.4.	17 dní	119 990 Kč	ano	autobus, trajekt	snídaně
21	Rajbas – Outdoor travel	Severní a Jižní ostrov NZ na motorce	1.2. – 23.2.	23 dní	113 000 Kč	ano*)	motorka, trajekt	ne
22	S.E.N.	Nový Zéland – Středozem (Komfort)	14.2. – 29.2., 15.3. – 30.3., 10.4. – 25.4., 5.7. – 20.7., 11.10. – 26.10., 6.11. – 21.11.	16 dní	116 910 Kč	ano	auto / minibus (dle počtu účastníků)	ne
23	Siam Travel	Napříč NZ	1.2. – 19.2., 1.11. – 19.11	19 dní	97 659 Kč	ano	dle počtu účastníků	snídaně
24	Simon Tourist	Nový Zéland	11.3. – 31.3.	21 dní	100 000 Kč	ano	minibus, trajekt	ne
25	True Travel Nový Zéland	Grand Nový Zéland	14.2. – 13.3.	29 dní	95 000 (130 000) Kč	ne (ano)	minivan, trajekt	částečně
26		Léto pod Jižním křížem	4.1. – 23.1.	20 dní	79 000 (110 000) Kč	ne (ano)	minivan, trajekt	ne
27	Viva Travel	Krásy NZ - autem	individuálně (září-květen)	20 dní	69 990 Kč	ano	auto, trajekt	ne
28		To nejlepší z NZ s ČP	1.3. – 19.3., 16.11. – 4.12.	19 dní	104 990 Kč	ano	minibus, bus	ne
29		Zélandem nejen po stopách Pána Prstenů	21.12. – 8.1.	19 dní	104 990 Kč	ano	auto, minibus	ne
30		NZ Komfortně	Individuálně	14 dní	69 990 Kč	ano	minibus, letecky	ne
31		Dobrodružství NZ karavanem	individuálně (říjen-květen)	20 dní	69 990 Kč	ano	karavan, trajekt	ne
32		NZ Exkluzivně	Individuálně	20 dní	254 990 Kč	ano	limuzína, SUV, trajekt, helikoptéra, letecky	ano (dle programu)
33		Jižní ostrov – okružní jízda autem	individuálně (říjen-květen)	15 dní	55 990 Kč	ano	auto	ne
34		Karavanem po Jižním ostrově	individuálně (říjen-květen)	15 dní	54 990 Kč	ano	karavan	ne
35		Malý okruh Jižním ostrovem - autem	individuálně (říjen-květen)	9 dní	23 200 Kč	ne	auto	ne
36		Severní ostrov – okružní jízda autem	individuálně	8 dní	17 500 Kč	ne	auto	ne
37		Za lyžováním na Jižní ostrov	individuálně (červen-září)	13 dní	59 990 Kč	ano	auto	ne
38		Lyžování na sopkách NZ	individuálně (červen-září)	11 dní	59 990 Kč	ano	auto	ne

*) letenka zahrnuta v ceně do limitu 35 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Výše uvedené cestovní kanceláře představují zajímavou nabídku. Trh České republiky je relativně malý, když vezmeme do úvahy vzdálenost destinace. Navzdory této potenciální bariéře mají zájemci o destinaci možnost vybrat si z poměrně velkého počtu zájezdů, které umožňují poznat Nový Zéland komplexně nebo prozkoumat vybranou část hlouběji.

Zájezdy mají v průměru 19 dní, lze najít nabídky v délce kolem 10 dní, jde však spíše o výjimku a převažují 20 a více denní. Důvod je prostý – letecké spojení, nejrychlejší způsob přepravy na Nový Zéland z České republiky, zabere v jednom směru minimálně den a půl. S tak dlouhou dobou přepravy se návštěvníci často rozhodnou strávit v destinaci delší čas.

Cena zájezdu osciluje kolem 100 000 Kč a její významnou složkou je cena letenky, kterou prodražuje vzdálenost destinace. Ceny CK Viva Travel se s výjimkami pohybují ve srovnání s ostatními zájezdy níže – nižší cena je umožněna vypuštěním nákladů na průvodce a řidiče – Viva Travel se specializuje na zájezdy bez průvodce, pouze s manuálem od cestovní kanceláře. U ostatních cestovních kanceláří je nižší cena způsobena nezahrnutím mezinárodní letenky do konečné ceny.

Zpáteční letenka je součástí ceny ve většině uvedených zájezdů. V případě, že letenka v konečné ceně zahrnuta není, cestovní kanceláře často nabízejí pomoc nebo kompletní servis při jejím zajištění. Další možností je zahrnutí letenky do stanoveného cenového limitu, kupříkladu CK Rajbas – Outdoor Travel nabízí letenku zahrnutou do konečné ceny do výše 35 000 Kč na osobu. CK si tímto způsobem zajišťuje svou marži v případně vyšších nákladů na dopravu.

V rámci destinace převažuje přeprava mikrobusem, minibusem nebo autobusem, což je způsobeno tím, že většina CK zájezdy realizuje ve skupinách a bez naplnění stanoveného počtu účastníků se zájezd neuskuteční. Dle stanovených pravidel novozélandské vlády by řidičem vozidla, přepravujícího více osob než v osobním autě, měl být profesionální vodič s platným certifikátem. Kvůli finanční a časové náročnosti získání certifikátu mnohé české cestovní kanceláře tento požadavek ignorují a jezdí s českým řidičem bez certifikátu, čímž riskují přenežitou pokutu a zákaz provozování činnosti. Ve většině zájezdů je část dopravy realizována trajektem, který je nejčastějším pojítkem mezi Severním a Jižním ostrovem. Mezi oblíbené způsoby přepravy patří pronajaté auto – důvodem je komfort a volnost v rozvržení programu. V nabídce se objevují i ojedinělejší dopravní prostředky – minivan (True Travel Nový Zéland),

karavan (Viva Travel), motorka (Rajbas – Outdoor Travel) nebo luxusnější limuzína a helikoptéra (Viva Travel).

Vzhledem k častým přesunům po ostrovech a z toho plynoucím změnám ubytování, je strava nabízená pouze ojedinele, nejčastěji formou snídaně. Jídlo si účastníci zájezdu v naprosté většině zabezpečují sami. V některých zájezdech je zahrnuto jedno nebo dvě jídla jako součást programu – například poznávání maorské kultury prostřednictvím *hangi* večere.

4.3 Poptávka po pobytu na Novém Zélandu

Poptávka po pobytu na Novém Zélandu byla v rámci diplomové práce zjišťována prostřednictvím dotazníkového šetření. Zjištěné informace byly použity k tvorbě návrhů vlastních zájezdů.

4.3.1 Dotazníkové šetření

Pro tvorbu vlastních zájezdů do zvolené destinace provedla autorka této diplomové práce v listopadu a prosinci 2019 dotazníkové šetření, kterého se zúčastnilo 535 respondentů. Cílem tohoto šetření bylo zjistit, jaký je mezi Čechy zájem o návštěvu Nového Zélandu, co by měl pobyt v destinaci obsahovat, a také bylo účelem odhalit, jaké je celkové povědomí o zvolené destinaci. Přesná forma dotazníku je obsahem přílohy A.

Dotazník sestával ze čtyř částí. Jak už bylo výše zmíněno, v první části dotazníku se účastníci dotazníkového šetření rozdělili dle jejich zájmu o Nový Zéland. Druhá, stěžejní část, byla zaměřena na jejich požadavky a představy o pobytu v destinaci. Zájemci a návštěvníci destinace zodpovídali obdobné otázky (př.: zájemci – Na jak dlouho byste vycestovali na Nový Zéland? vs. návštěvníci – Na jak dlouho jste vycestovali na Nový Zéland?). Osoby bez zájmu o Nový Zéland tuto část vynechaly a byly přesměrovány přímo ke čtvrté, a zároveň i poslední, demografické části dotazníku. Tato část sloužila k částečné segmentaci respondentů dle jejich věku, vzdělání, počtu obyvatel v obci, ve které žijí a pohlaví. Zájemci o destinaci a její návštěvníci zodpovídali i třetí část dotazníku, zaměřenou na zjištění celkového povědomí o Novém Zélandu – zde byli v dotazníku respondenti tázáni, které zvíře je symbolem země.

Rozdělení dle zájmu

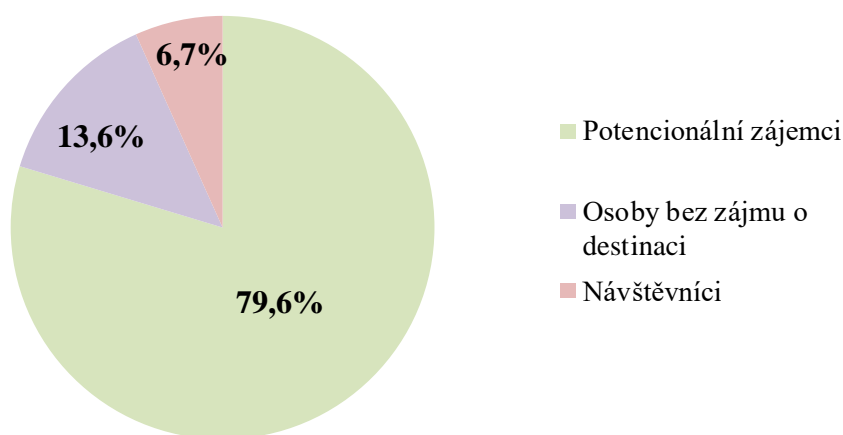
Otázka č. 1 - Vycestovali jste někdy mimo Evropu a Středomoří (kromě Nového Zélandu)?

Otázka byla pokládána spíše orientačně, pro možné propojení mezi cestami mimo Evropu a na Nový Zéland. Autorka předpokládá, že lidé, kteří již vycestovali ven z Evropy, mají větší tendenci navštívit tak vzdálenou destinaci jako je Nový Zéland a opačně – ti, kteří navštívili pouze blízké země, pravděpodobně nemají zájem o daleké destinace. Mimo Evropu nikdy nevycestovalo 219 respondentů (40,9 %), oproti 316 respondentům (59,1 %), kteří absolvovali cestu mimo Evropu, nezahrnující návštěvu Nového Zélandu.

Otázka č. 2 - Navštívili jste někdy Nový Zéland?

Z celkového počtu 535 odpovědí by až 79,6 % respondentů chtělo navštívit Nový Zéland (potenciální zájemci), což naznačuje, že o destinaci je na českém trhu poměrně velký zájem. Dalších 36 dotazovaných (6,7 %) Nový Zéland již navštívili (návštěvníci), vyskytla se však i část dotazovaných (13,6 %), kteří o destinaci zájem nemají (osoby bez zájmu o destinaci). Odpovědi jsou znázorněné v Grafu 1.

Graf 1 Rozdělení respondentů dle zájmů

Zdroj: vlastní šetření, 2019

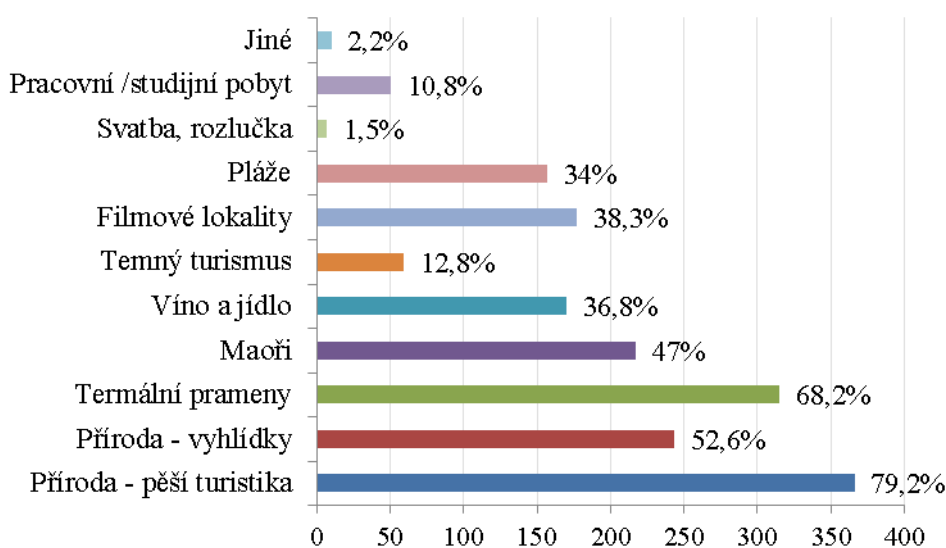
Preference na českém trhu

Otázka č. 3 - Co Vás láká na Novém Zélandu? / Co Vás motivovalo k návštěvě NZ? *

Otázku, i celou část dotazníku "Preference na českém trhu", zodpovídali zájemci a návštěvníci destinace. Měli možnost označit jednu nebo více odpovědí, nejvýše však pět – toto omezení se vztahuje na všechny otázky v dotazníku, kde byla více než jedna možná odpověď – tyto otázky jsou označeny hvězdičkou. Dotazovaní mohli také doplnit vlastní odpověď.

U zájemců a návštěvníků převažovala jako motivace k návštěvě příroda, a to formou pěší turistiky (79,2 %) nebo formou vyhlídek a vyhlídkových jízd (52,6 %). Oblíbenou možností byly i termální prameny a geotermální aktivity (68,2 %) a maorská kultura (47 %). Podíl oscilující kolem 35 % si získaly možnosti Víno a kulinářské zážitky (36,8 %), Filmové lokality (38,3 %) a Pláže (34 %). Méně volené byli Objekty temného turismu (12,8 %) nebo možnost Pracovního / studijního pobytu (10,8 %). Pouze sedm respondentů (1,5 %) vybralo jako motivaci možnost uzavření sňatku nebo konání rozlučky se svobodou, což může být způsobeno značnou vzdáleností destinace. Mezi odpověďmi k doplnění od respondentů – zájemců byla uvedena návštěva příbuzných a známých, místní živočišstvo ("hlavně zvířata") a přírodní krásy ("ledovce"), cykloturistika a poznávání krajiny vlakem ("železnice a netradiční cesty vlakem"). Stejně jako u zájemců, i návštěvníci dopsali možnost návštěvy příbuzných a rodiny. Odpovědi jsou znázorněné v Grafu 2.

Graf 2 Faktory pro výběr destinace

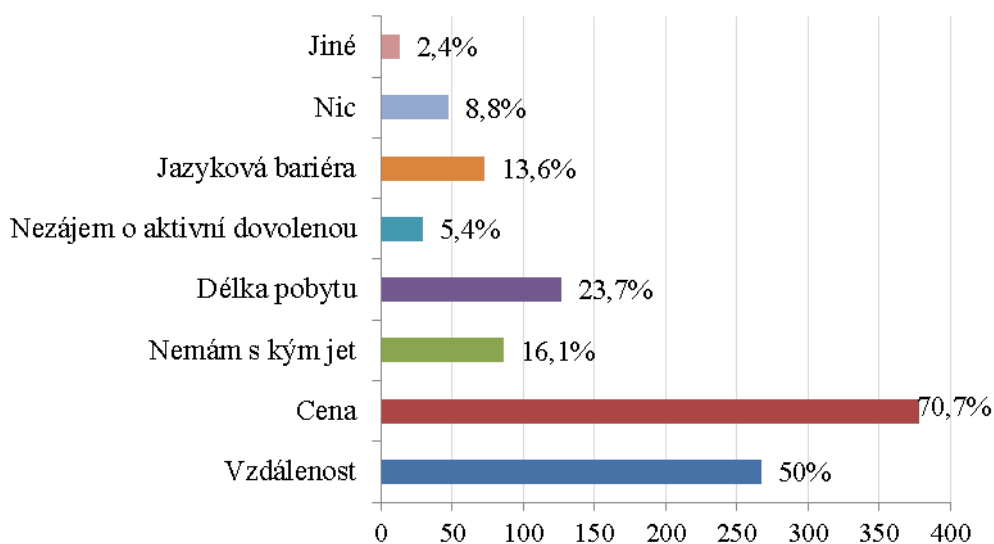
Zdroj: vlastní šetření, 2019

Otázka č. 4 - Co Vás odrazuje / případně odrazovalo od cesty na Nový Zéland? *

Tuto otázku zodpovídali všichni respondenti, tj. návštěvníci, potencionální zájemci i osoby bez zájmu o destinaci. Byla zde i možnost dopsání vlastní odpovědi. Přehled odpovědí je znázorněn v Grafu 3.

Jako hlavním důvodem pro nevycestování na Nový Zéland skončila Cena – letenky, vyšší ceny než domácí (378 odpovědí, 70,7 %). Druhým nejčastějším důvodem proti cestě do destinace byla vzdálenost – dlouhý let, náročná cesta (267 odpovědí, 50 %). Lidem také vadila délka pobytu kvůli nedostatku dovolené a jiným důvodům (127 odpovědí, 23,7 %). Celkem 86 respondentů (16,1 %) nemělo společníka na cesty, zatímco 73 (13,6 %) měl problém s jazykovou bariérou a 29 respondentů (5,4 %) nelákala aktivní dovolená. Našlo se 47 respondentů (8,8 %), kteří nenašli nic, co je od cesty odrazovalo. V otevřené odpovědi lidé uváděli tyto důvody, které by jim bránily v cestě na Nový Zéland: rodina, děti, cizí kuchyně nebo zájem o jiné destinace ("na bucket listu mám zatím jiné destinace, které mě lákají víc", "ještě jsem neviděla historické památky Evropy"). Také se objevily odpovědi jako "jedovaté živočichy", které poukazují na nedostatečnou informovanost o destinaci.

Graf 3 Faktory pro odmítání destinace

Zdroj: vlastní šetření, 2019

Otázka č. 5 - Jakou formu pobytu byste preferovali? / Jakou formu pobytu jste využili?

Dotaz byl zaměřený na odhalení způsobu organizace zájezdů ze strany respondentů. U návštěvníků i zájemců o Nový Zéland převažovala možnost individuálního pobytu (74,2 %), pouze jedna čtvrtina (25,8 %) by zvolila možnost navštívit Nový Zéland přes cestovní kancelář.

Otázka č. 6 - Jakou dopravu po Novém Zélandu byste preferovali? / Jakou dopravu po Novém Zélandu jste využili? *

Otázka byla kladena za účelem odhalení preferencí dotazovaných v dopravě v rámci destinace. Celkově vítězilo v přepravě po Novém Zélandu auto z půjčovny (73,4 %). Ostatní způsoby přepravy – auto s profesionálním řidičem, minibus / autobus s profesionálním řidičem, letecké spojení a trajekt, loď – měly podobné zastoupení, a to od 20 % do 26,7 %. V otevřené odpovědi uváděli respondenti vlastní, zakoupené auto (6x), místní dopravu (4x), stop (4x), kolo (4x), pěší přepravu (2x), skútr, vlak a kiwi bus (autobusová společnost s přednastavenými trasami po NZ, na kterých je možné kdykoliv vystoupit a nastoupit; jízdenky od 4 do 25 dní, také s možností objednat vlastní trasu pro menší skupinu – KIWI Experience, 2020 [online]).

Otázka č. 7 - Na jak dlouho byste vycestovali na Nový Zéland? / Jakou délku měl Váš pobyt na Novém Zélandu?

O pobyt v délce do 7 dní velký zájem nebyl (3,4 %), naopak nejvíce respondenti zaškrtovali pobyt v délce mezi 14 a 20 dny (43,5 %). Na 8 až 13denní pobyt připadá 26,8 %, podobně (26 %) byl volen i pobyt v délce trvání nad 20 dní.

U zájemců i návštěvníků byl nejčastěji vybírán 14 až 20denní pobyt. U návštěvníků byl na druhém místě pobyt delší než 20 dní, zatímco u zájemců to byl pobyt kratší, na 8 až 13 dní.

Otázka č. 8 – S kým byste jeli? / S kým jste jeli? *

Otázka měla za účel vysledovat, s kým a v kolika lidech respondenti cestují. Bez společníka by vycestovalo 19,7 % respondentů. Až 79,9 % by se na cestu vydalo s partnerem nebo partnerkou. Další možnost – vycestovat s kamarádem nebo kamarádkou – zvolilo 52,2 %, kdežto možnost absolvovat pobyt se skupinou přátel zvolilo 40,9 %. Méně preferované byly možnosti vyjet do země s dětmi – z 36 návštěvníků pouze dva vycestovali s dítětem. Celkově byla statistika této varianty odpovědi následující:

možnost cestovat s dítětem do 12 let vybralo 9,7 % respondentů, 4,6 % s dítětem ve věku od 12 do 18 let a 6,1 % zvolilo cestování s dětmi nad 18 let.

Otázka č. 9 - Kolik byste byli ochotni zaplatit za zpáteční letenku na Nový Zéland? / Kolik Vás stála zpáteční letenka na Nový Zéland?

Převážná většina (58,2 %) respondentů zvolilo možnost, kde je cena letenky do 25 tisíc českých korun, co představuje dosažitelný cíl pouze v případě, že letenky koupíte v pravý čas sami, nikoli přes cestovní kancelář, a to v dostatečném předstihu. Rozmezí cen letenek v možnostech, ze kterých respondenti v dotazníku vybírali, bylo stanovené dle nabídek cestovních kanceláří, přičemž nejvyšší cenovou kategorií představují letenky vyšší třídy, jako je business class.

Přibližně třetina (31,4 %) vybrala cenu letenky v rozmezí od 25 do 35 tisíc Kč, zatímco vyšší ceny nebyli voleny skoro vůbec – 8 % zahrlo variantu s cenou letenky od 35 do 45 tisíc korun a pouze 1,5 % bylo ochotných dát za letenku přes 45 tisíc Kč. Tři návštěvníci měli cenu letenky zahrnutou v ceně zájezdu – tito dotazovaní zodpovídali následující otázku.

Otázka č. 10 - Kolik Vás stál pobyt pro jednu osobu (včetně letenky, bez stravy)?

Celkově 4 z návštěvníků Nového Zélandu využili ke svému pobytu služeb cestovní kanceláře. Z těchto čtyř měli tři v ceně zájezdu zahrnutou mezinárodní letenku na Nový Zéland. Dva z nich stál zájezd včetně letenky do 50 tisíc korun, cena zájezdu třetího dotazovaného byla mezi 100 až 120 tisíci korun. Respondenti, odpovídající na tuto otázku, byli automaticky přesměrováni na otázku č. 12.

Otázka č. 11 - Kolik byste byli ochotni zaplatit za pobyt na Nový Zéland pro jednu osobu (bez letenky, bez stravy)? / Kolik stál Váš pobyt pro jednu osobu (bez letenky, bez stravy)?

Většina jak návštěvníků, tak zájemců zaškrtnla první možnost, tedy pobyt bez letenky a stravy za méně než 25 tisíc Kč, celkově 46,8 %. O něco méně respondentů (28,5 %) bylo ochotných dát za pobyt víc než 25, avšak méně než 40 tisíc. Do 55 tisíc bylo ochotných obětovat 13,1 % respondentů, do 70 tisíc pouze 2,2 % a nad 100 tisíc 3,3 %. Jako se dalo očekávat, se rostoucími částkami klesá ochota respondentů platit. Překvapivě se nasbíralo více odpovědí "nad 100 tisíc" než o kategorii levnější alternativy, 70 až 100 tisíc.

Symbol Nového Zélandu

Otázka č. 12 - Co je symbolem Nového Zélandu?

Otázka měla zjistit stav povědomí a informovanosti potenciálních i reálných návštěvníků o Novém Zélandu. Více než tři čtvrtiny respondentů (76,2 %) odpovědělo správně „pták kiwi“. Odpověď „nevím“ vybralo 19 % dotazovaných. Z nesprávných odpovědí se nejčastěji objevovala možnost „klokan“ (4,1 %) a také se objevila v 0,4 % případů i odpověď „lemur“.

4.3.2 Sociodemografické charakteristiky

Otázka č. 13 – Váš věk

Věková struktura respondentů byla rozdělena poměrně rovnoměrně: 16,4 % dotazovaných bylo ve věku 18 až 24 let, nejčetnější skupina 25 až 30 let měla podíl 31,8 %. Celkově 23,7 % bylo respondentů ve věku mezi 31 a 40. Nad 40 a zároveň do 50 let bylo 14,8 % dotazovaných, 51 až 60 let mělo 8,4 % respondentů a nejvyšší věkovou skupinu – nad 60 let – zastupovalo 4,9 %.

Otázka č. 14 - Nejvyšší dosažené vzdělání

Nadpoloviční většina dotazovaných (66,2 %) měla vysokoškolské vzdělání. Druhou nejpočetnější skupinou byli středoškolsky vzdělaní lidé (32,7 %). Základního vzdělání dosáhlo 1,1 % respondentů.

Otázka č. 15 – Pocházíte z obce, která má ... (určitý počet obyvatel)

Rozdělení dle počtu obyvatel je rovněž relativně rovnoměrné. Respondenti z obce do 1000 obyvatel byli zastoupeni podílem 13,5 %, lidé pocházející z obce nad 1000 avšak méně než 10 000 obyvatel získali podíl 23,6 %. O něco méně (16,3 %) bylo respondentů z obce nad 10 000 a zároveň pod 30 000. V obcích do 90 000 obyvatel bylo 18,9 % respondentů a 12,5 % jich pocházelo z obce do 400 000. Nad 400 000 obyvatel uvedlo jako svoje rodné město 15,3 % dotazovaných.

Otázka č. 16 – Pohlaví

Poslední otázka zjišťovala pohlaví respondentů. Dotazník vyplnilo 55,9 % žen a 44,1 % mužů.

5 Zhodnocení výsledků a vlastní návrhy

Kapitola navazuje na dotazníkové šetření provedené za účelem zjištění zájmu o zvolenou destinaci. Na základě těchto poznatků a současné nabídky zájezdů na českém trhu byly vytvořeny dva návrhy poznávacích zájezdů na Nový Zéland.

5.1 Shrnutí výsledků dotazníkového šetření

Celkově dotazník vyplnilo 535 respondentů. Byli to lidé různých věkových skupin z obcí různých velikostí, převážně vysokoškolsky vzdělaní, s velmi vyrovnaným podílem mužů a žen.

Téměř dvě třetiny dotazovaných již absolvovali nějakou mimoevropskou cestu, oproti 40,9 % respondentům, kteří ještě neopustili evropský kontinent.

Nový Zéland není mezi obyvateli České republiky častou destinací, což je potvrzeno nízkým počtem respondentů, kteří zemi navštívili (6,7 %). Přesto by si téměř 80 % respondentů přálo destinaci navštívit, což svědčí o tom, že níže navržené zájezdy na Nový Zéland by měly vysokou šanci na uplatnění. Objevilo se i 73 respondentů, kteří o cestu na Nový Zéland zájem nemají (13,6 %).

Nejčastější motivací pro návštěvu Nového Zélandu se ukázala příroda formou pěší turistiky, těsně následovaná termálními prameny a geotermálními jevy. Populární bylo i poznávání novozélandské přírody komfortnější cestou, a to formou vyhlídek a vyhlídkových jízd. Svě zastoupení měla i maorská kultura. Lákadlem pro respondenty byla i místa natáčení filmů, víno a kulinářské zážitky, a také místní pláže. Za méně atraktivní považovali dotazovaní objekty temného turismu nebo možnost vycestovat na Nový Zéland za studiem a prací. Pouze ojediněle byla vybrána možnost uzavření sňatku a rozlučky se svobodou. Na základě těchto preferencí by mohla být sestavena i forma propagace destinace se zaměřením na přírodu, maorskou kulturu, filmové lokality a gastronomii.

Faktory, které respondenty nejvíce odrazuje od návštěvy Nového Zélandu, byly cena a vzdálenost. Cena jako taková se skládá hlavně z ceny letenky a vyšších cen v destinaci, než jsou v České republice. Dále je cena ovlivněná délkou pobytu – čím déle v destinaci člověk je, tím víc peněz utratí. Tento faktor jako takový není možné ve větší míře ovlivnit, jelikož ceny jsou tvořeny leteckými společnostmi, výší platů na Novém Zélandu, poptávkou a nabídkou v destinaci a dalšími proměnnými, na něž nemá autorka

práce vliv. Současně je potřeba brát na vědomí, že velkou část ceny pobytu tvoří letenka a při delším pobytu se tento náklad "rozpočítá" na více dní. Nemluvě o tom, že pokud vycestujete na Nový Zéland na týden, strávíte více času v letadle než v destinaci. Stejně tak vzdálenost – není možné tento faktor odstranit, možná varianta zmírnění jeho vlivu je nalezení vhodného leteckého spojení mezi ČR a Novým Zélandem, čímž bude vzdálenosti překonána v nejrychlejším možném čase.

Téměř tři čtvrtiny respondentů uvedlo, že by raději vyrazili, nebo že již absolvovali cestu na Nový Zéland sami, bez asistence cestovní kanceláře. Můžeme tedy předpokládat, že větší využití najde tato diplomová práce se mezi individuálními cestovateli.

Mezi nejčastěji vybírané způsoby přepravy v rámci destinace respondenti uváděli pronajaté auto, a též auto, autobus nebo minibus s profesionálním řidičem. Tyto dopravní prostředky jsou na Novém Zélandu lehce dostupné a představují variantu přepravy s vyšším stupněm komfortu a dosažitelnosti jednotlivých turistických atrakcí.

Nejvíce opakovaná délka pobytu byla 14 až 20 dní, přičemž o zájezdy v délce do 7 dní zájem skoro vůbec nebyl. Návštěvníci jako druhou nejčastější odpověď uváděli pobyt v délce nad 20 dní, zájemci preferovali pobyt kratší – domněnka autorky, která by mohla tyto odpovědi vysvětlit, je, že návštěvníci již byli obeznámeni s potenciálem Nového Zélandu, a s ohledem na množství atraktivit, které krajina nabízí, měli zájem o více času na její poznávání. Pokud by se tato domněnka potvrdila, představovalo by to zajímavou příležitost u zájemců o Nový Zéland – vhodná propagace destinace by mohla vést ke změně preferencí ohledně délky pobytu.

Na Nový Zéland by respondenti vycestovali s partnerem nebo partnerkou, případně s kamarádem nebo skupinou přátel. Nepreferovanou možností bylo absolvovat cestu s dětmi, patrně kvůli náročnosti cesty, délce trvání pobytu a jeho charakteru.

Za letenky byla většina respondentů ochotna utratit do 25 tisíc Kč, což koresponduje s výsledkem z otázky č. 5 – respondenti chtějí cestovat "na vlastní pěst", letenky si shánějí sami, a o to nižší cenu jsou ochotni utratit za dopravu do destinace.

Stejnou částku, do 25 tisíc, je ochotni investovat do ostatních nákladů spojených s pobytem na Novém Zélandu téměř polovina dotazovaných. Vzhledem k preferované délce pobytu a cenám v destinaci je velice obtížné tuto cenovou hranici splnit. Reálnější vizi mělo 28,5 % dotazovaných, kteří byli ochotni utratit za pobyt do 40 tisíc. Jak se

dalo očekávat, počet dotazovaných ochotných zaplatit za pobyt vyšší částky byl poměrně malý.

Z odpovědí bylo odhaleno, že o Nový Zéland je mezi Čechy velký zájem a mají o této destinaci alespoň nějaké povědomí, o čemž svědčí více než 75 % správných odpovědí na otázku, jaký je symbol Nového Zélandu.

Jak se rovněž dalo očekávat, část dotazovaných měla o cestě na Nový Zéland nereálné představy ohledně nákladů spojených s cestou a fungováním v destinaci – tyto osoby by preferovali dlouhou délku pobytu za málo peněz, což v realitě není možné dosáhnout, přesto bude požadavek na cenu v návrzích vlastních zájezdů zohledněn. Mezi neovlivnitelné překážky při návštěvě destinace do jisté míry patří i vzdálenost a celkově délka cesty. Dotazovaní uváděli nejčastěji jako preferovanou délku pobytu od 14 do 20 dní. Na cestu by se vydali nejraději s partnerem nebo přáteli; jejich motivace byly různorodé – příroda, termální prameny, maorská kultura nebo filmové lokality. Respondenti upřednostňují individuální cesty, převážná většina by se vydala na cestu bez zajištění cestovní kanceláří. Všechna tato zjištění budou zohledněna při zpracování vlastních návrhů zájezdů.

5.2 Vlastní návrhy zájezdů

Vlastní návrhy poznávacích zájezdů byly vytvářeny s ohledem na preference respondentů v dotazníkovém šetření, coby potenciálních účastníků zájezdů, a zjištění Fiegera, Prayaga a Bruwera (2017 [online]). Dle jejich výzkumu u návštěvníků Nového Zélandu, kteří jsou motivováni k návštěvě aktivitami spojenými s přírodou, jako sledování ptactva nebo mořských živočichů, je velice nepravděpodobné, že by se zapojili do aktivit jako je živé vystoupení, návštěva muzeí a výstav, čímž se vytváří dva protichůdné segmenty turistů s různými potřebami. První vlastní zájezd je spíše komfortní, druhý je orientovaný na aktivní dovolenou.

Významným faktorem pro tvorbu vlastních zájezdů bylo zaplnění mezery na trhu – autorka se snažila o sestavení zájezdů, které nebyly nabízeny žádnou CK a jejichž itinerář by byl zcela jedinečný. Cílem bylo nabídnout originální cesty po Novém Zélandu s ohledem na velikost země, dostupnost jednotlivých lokalit a vybavenost cestovního ruchu.

Pro realizaci zájezdů byly zvoleny zimní měsíce, které představují na Novém Zélandu vzhledem k jeho poloze na opačné polokouli letní sezónu. Letní období v destinaci představuje přijatelnější podmínky pro cestování, vyšší teplotu oceánu ke koupání, ideální klima k vycházkám do přírody a množství sportovních a kulturních událostí.

Letenky byly poptávané u operátora Letuska.cz v rámci skupinových tarifů, a tedy by nebyly vázané na konkrétní jméno, čímž vzniká výhoda při postupném obsazování míst zájezdu. Konkrétní jména by byla nahlášena operátorovi přibližně týden před plánovaným odletem. Z důvodu kombinace leteckých společností a návaznosti na program zájezdů nebyla možnost tuto variantu využít a letenky byly ve výpočtech kalkulovány individuální sazbou.

Obě zájezdové skupiny budou doprovázeny českým průvodcem a řidičem v jedné osobě. Řidičem je osoba s platným certifikátem od novozélandské vlády, která mu povoluje na území Nového Zélandu řídit vozidlo vezoucí více osob než v osobním autě. Kromě redukce nákladů na dodatečnou osobu bylo tímto krokem uvolněno místo pro dalšího účastníka zájezdu.

Kalkulace zájezdů byly provedeny podle Farkové a Kunešové (2014). Při některých přepočtech na české koruny byl použit kurz NZD 14,678 Kč (ke dni 26. 2. 2020 od ČNB) a USD 23,308 Kč (ke dni 26. 2. 2020 od ČNB). Při nenaplnění požadovaného počtu účastníků se zájezd neuskuteční.

Návrhy zájezdů by mohly sloužit jako inspirace pro individuální cestovatele, kteří plánují cestu na Nový Zéland, nebo přesvědčit k návštěvě ty, kteří nad touto destinací přemýšlejí. Autorka práce se domnívá, že i cestovní kanceláře by mohly využít poznatky z této práce, jelikož cestovní kancelář VIVA Travel ve Zlíně, se kterou autorka spolupracovala při tvorbě diplomové práce, již projevila zájem o zájezd "Nejkrásnější treky země Maorů".

5.2.1 Za vínem a horkými prameny Nového Zélandu

Navrhovaný zájezd představuje komfortní a odpočinkové poznávání Nového Zélandu, zaměřeno na geotermální aktivity krajiny ve spojení s ochutnávkami pověstného Sauvignon Blanc a dalších místních odrůd, které ulahodí všem gurmánům a znalcům vína. Nový Zéland je světovým producentem vína Nového světa, hrozny jsou pěstované na obou jeho hlavních ostrovech, a díky vysoké úrovni nabízených služeb

nebudou zklamaní ani ti nejnáročnější. Nechte se okouzlit bublajícími jezírky, pestrobarevnými horninami a tryskajícími gejzíry ve městě Rotorua a relaxujte v přírodních termálních bazéncích na poloostrově Coromandel. Program neopomíná ani maorskou kulturu, zažijete bojový tanec haka a večeri připravenou tradičním způsobem, v peci hangi. Abyste mohli Nový Zéland objevit i po svém, je v itineráři vyhrazen dostatek volného programu. Termín zájezdu je stanoven na přelom listopadu a prosince 2020.

Program

Den 1-3 **Auckland** – 26.11. - 28.11.

Přílet z Prahy do Aucklandu (28.11.) v brzkých ranních hodinách, transfer na hotel a ubytování. Pro zájemce je odpoledne připravena prohlídka města. Krátkou procházkou po sopce Mt. Eden se vám naskytne výhled na město a navštívíte také Piha Beach, pláž s černým pískem.

Den 4 **Waiheke Island** – 29.11.

Celodenní poznávání ostrova sopečného původu s ochutnávkou rozmanitých druhů vín a olivových olejů v Mudbrick Winery a s obědem v proslulé restauraci Stonyridge. Transport na ostrova a zpět je zajištěn trajektem, na požádání je možnost připlatit si let helikoptérou.

Den 5 **Lost Spring Spa ve Whitiange a Hot Water Beach** – 30.11.

Přesun v brzkých ranních hodinách na poloostrov Coromandel. Relaxovat budete v geotermálních bazénech Lost Spring Spa s vysokým obsahem minerálů a celoroční teplotou mezi 32°C a 41°C. Při vhodných podmínkách je v odpoledních hodinách při odlivu možné vyhloubit si vlastní horké jezírko na pláži Hot Water Beach.

Den 6 **Hamurana Springs Nature Reserve a Rotorua** – 1.12.

Den začnete nenáročnou, jednohodinovou vycházkou, jež skýtá pohled na nejhlubší křišťálová jezírka se sladkou vodou v Hamurana Springs Nature Reserve. Objevování geotermálních aktivit bude pokračovat v oblasti Wai-O-Tapu, která láka návštěvníky na fosforeskující jezírka Champagne Pools a gejzír Lady Knox. Podvečer se přesunete do města

Rotorua. V noci zažijete v Te Puia osvětlený výbuch nejvyššího novozélandského gejzíru, Pohutu, dosahujícího výšky až 30 metrů. Rotorua je zároveň výborným místem pro poznávání maorské kultury. Večeře se bude servírovat na tradiční maorský způsob, připravená v hliněné peci, hangi.

Den 7 **Rotorua a Wairekei Thermal Valley – 2.12.**

Následující den pokračuje poznávání maorské kultury v Te Puia, v jejich vesničce Whakarewarewa, kde doposud žije několik stálých obyvatel. V Maori Crafts and Arts Institute, škole řezbářství, se setkáte s ukázkami jejich práce a nahlédnete do maorské historie. V odpoledních hodinách se přesunete do města Napier.

Den 8 **Hawkes Bay – Napier – 3.12.**

Dopoledne strávíte objevováním unikátní architektury města ve stylu art-deco. Následovat bude odpolední ochutnávka vín v Misson Estate. Den zakončíte večeří v Church Road Winery, nejstarší novozélandské vinárny (nezahrnuto v ceně), spojenou s ochutnávkou prestižních místních vín. Možnost na požádání zajistit ochutnávky místních piv v pivárně The Filter Room.

Den 9 **Přelet Napier-Marlborough – 4.12.**

Polední přelet na Jižní ostrov vám zajistí dostatek času po zbytek dne na individuální objevování nejvyhlášenější vinařské oblasti na Novém Zélandu.

Den 10 **Marlborough – 5.12.**

Celý den bude věnován poznávání vinařského regionu Marlborough. Na kole budete projíždět nenáročným terénem mezi vinnou révou. Vyjížďka bude zpestřená ochutnávkami ikonického Sauvignon Blanc, Rieslingu, Pinot Gris nebo Pinot Noir (ochutnávky nejsou v ceně). Vinárny jako Gibson Bridge, Forrest Estate Wines, Framingham Wines nebo Mahi nabízí nezapomenutelnou atmosféru a degustaci místních vín za symbolickou cenu.

- Den 11 **Kaikoura** – 6.12.
Kaikoura je rájem pro milovníky ryb a mořských plodů. Na tříhodinové vyjížďce lodí můžete pozorovat tuleně, delfíny i velryby. Přesun do Christchurch.
- Den 12 přelet Christchurch-Queenstown – 7.12.
Ranním letem se přesunete do města adrenalinových sportů, Queenstownu. Odpoledne volný program k poznávání města nebo odpočinku.
- Den 13 **Queenstown** – 8.12.
Poslední ochutnávku vína v rámci zájezdu absolvujete v největší novozélandské vinné jeskyni ve vinohradu Home Block. V jejich restauraci bude podáván oběd dle vašeho výběru, ke kterému bude servírované vhodně spárované víno. Odpoledne bude pokračovat poznáváním města (pro zájemce). K výhledu na město a pohoří The Remarkables doporučujeme využít lanovku Skyline Gondola na vrchol Bob's Peak (nezahrnuto v ceně) nebo navštívit odpočinkové zahrady Queenstown Gardens.
- Den 14-15 odlet z Queenstownu – 9.12.
Dopoledne volný program s podvečerním odletem do Prahy.

Kalkulace zájezdu

Zájezd je sestaven pro nejvýše 11 účastníků. Cena zájezdu zahrnuje mezinárodní leteckou dopravu Praha – Auckland, Queenstown – Praha včetně letištních poplatků v ekonomické třídě, s možností doplatku do business class. V ceně je také zahrnuta veškerá doprava po destinaci: lokální přelety Napier – Blenheim, Christchurch – Queenstown (včetně podpalubní batožiny), pronájem klimatizovaného dvanáctimístného mikrobusu včetně parkovného a paliva (do výpočtu je zahrnutá 10 % rezerva pro případné objížďky), transfery z a na letiště na Novém Zélandu, přepravu trajektem na Waiheke Island, vyjížďka lodí v Kaikoura a transfery v rámci naplánovaného programu. Dále cena zahrnuje vybrané ochutnávky vína, stravování dle programu, vstupy a další aktivity uvedené v itineráři (viz Tabulka 2).

Tabulka 2 Aktivity zahrnuté v ceně zájezdu

	NZD /os
Mudbrick Winery	15
Stonyridge - Piccolo Menu	65
Lost Spring Spa	60
Hamurana Springs	18
Wai-O-Tapu	32,50
Te Puia - Te Po Experience	136
Te Puia - Day Time Experience	60
Mission Estate	10
Church Road Winery - Prestige	
Tasting Menu	15
Blenheim - pronájem kola	45
Home Block Winery	105
Celkem	561,5

Zdroj: vlastní zpracování, 2020

Ubytování je rezervováno ve tří- a čtyřhvězdičkových hotelech, v dvoulůžkových pokojích pro zajištění dostatečného komfortu a soukromí. Zákazníci mají v konečné ceně započítány také služby českého průvodce, víza, informační materiály a potřebné mapy a zákonné pojištění cestovní kanceláře proti úpadku.

Cena zájezdu nezahrnuje individuální pojištění účastníků, stravování (vyjma uvedeného v programu), osobní výdaje účastníků a další aktivity, které jsou fakultativního charakteru (viz Tabulka 3).

Tabulka 3 Aktivity nezahrnuté v ceně zájezdu

	Kč/os.	NZD /os
Příplatek na business třídu	80000	
Let helikoptérou - Waiheke Island		265
Večeře v Church Road Winery		dle výběru
Ochutnávka piv v the Filter Room		dle výběru
Ochutnávky vína na kole v Blenheim		dle výběru
Skyline Gondola v Queenstown		44
Celkem	80000	309

Zdroj: vlastní zpracování, 2020

Prodejní cena zájezdu je stanovena dle výpočtů uvedených v Tabulce 4. V ceně se počítá s 10 % kurzovním rizikem.

Tabulka 4 Kalkulace zájezdu "Za vínem a horkými prameny Nového Zélandu"

Počet účastníků	12
Průvodce a řidič	1
Platicích	11
Počet dní	15
Počet nocí	11
Kurz NZD	14,678 Kč k 26.2.2020
Kurz USD	23,308 Kč k 26.2.2020
Termín	26.11.-10.12.2020

Letecká doprava		Cena v NZD	Cena v Kč	Počet osob	Celkem v Kč
Mezinárodní	Praha - Auckland, Queenstown- Praha		32274,00	12	387288,00
Vnitrostátní	Napier - Blenheim		6500,00	12	78000,00
	Christchurch - Queenstown		1600,00	12	19200,00
	podpalubní batožina	35 x 2	1027,46	12	12329,52
Letištní taxy			Incl.	Incl.	Incl.

Pozemní doprava		Cena v NZD	Cena v Kč	Počet dní	Celkem v Kč
Půjčení minibusu	Auckland - Napier		2256,66	7	15796,64
	Blenheim - Christchurch		4129,33	4	16517,33
	Queenstown- Queenstown		2075,73	3	6227,19
Parkovné		35			513,73
		Cena v NZD/km	Cena v Kč/km	Počet km	Celkem v Kč
Palivo		0,55	8,07	1351	11997,14

Lodní doprava		Cena v NZD	Cena v Kč	Počet osob	Celkem v Kč
	trajekt na Waiheke Island	29	428,11	12	5137,30
	vyjížd'ka lodí v Kaikoura	150	2201,70	12	26420,40

Ubytování		Cena v Kč/os.	Počet nocí	Celkem v Kč
	The Sebel Auckland Manukau	1726,75	2	41442,00
	Four Canoes Hotel	1523,79	2	36571,00
	Parkside Lodge	1033,54	2	24805,00
	Chateau Marlborough	1742,75	2	41826,00
	Sudima Christchurch City	2397,67	1	28772,00
	Swiss Belresort Coronet Peak	1750,92	2	42022,00

Průvodce		Cena v USD/den	Cena v Kč/den	Počet dnů	Celkem v Kč
	Mzda		1500,00	12	18000,00
	Stravné	60	1398,48	12	16781,76

Ostatné náklady		Cena v NZD	Cena v Kč	Počet osob	Celkem v Kč
	Zahrnuto v ceně	561,5	8241,70	12	98900,36
	Vízum	44	645,83	12	7749,98

		Celkem v Kč
Cena zájezdu		936297,35
Kurzovní riziko 10 %		93629,74
Marže CK 15 %		140444,60
Součet		1170371,69
Prodejní cena pro jednotlivce		106397

Zdroj: vlastní zpracování, 2020

Poznávací zájezd "Za vínem a termálními prameny Nového Zélandu" by mohl zaplnit mezeru na českém trhu nabídek cestovních kanceláří bez hrozby konkurence od jiných CK, jelikož je jeho program originální a v současnosti není nabízen podobný zájezd, co se obsahu a zaměření týče.

Přeprava do destinace je realizována leteckým spojením z Prahy. Letenka Praha – Auckland s přestupem v Dubaji je zajištěna aerolinkami Emirates. První část zpáteční letenky Queenstown – Praha, se dvěma přestupy v Aucklandu a Dubaji, je zajištěna leteckou společností Air New Zealand, stejně jako vnitrostátní přelety Napier – Blenheim a Christchurch – Queenstown. Zbytek zpáteční cesty (Auckland – Dubaj – Praha) je zajištěn leteckou společností Emirates. Díky časovému posunu se může zdát, že cesta do destinace trvá tři dny – ve skutečnosti je celková délka letu 25 hodin.

Program byl sestaven tak, aby měli návštěvníci možnost objevit i jiné stránky Nového Zélandu než jeho přírodní zajímavosti – kombinuje v sobě geotermální úkazy, maorské dědictví a vinařský turismus. Svým obsahem se snažit vyhovět požadavkům sesbíraným v dotazníkovém šetření ve své délce (15 dní) i tematickému zaměření (víno a jídlo, Maori, termální prameny, příroda formou vyhlídkových jízd a vyhlídek).

Orientace je směřovaná na tržní segment lidí ve věku 30+, včetně kategorie seniorů, kteří preferují určitý standard služeb a kvalitu ubytování. Program není fyzicky náročný, proto ho snadno zvládnou i vyšší věkové kategorie. Zájezd zároveň není vhodný pro cestování s dětmi do 18 let, a to kvůli konzumaci alkoholických nápojů.

Cenově nevybočuje z nabídky stávajících CK, což může do budoucna představovat konkurenční nevýhodu. Na druhé straně, celková suma zahrnuje veškerý program včetně čtyř ochutnávek vína, pronájem kola v Marlborough a vyhlídkové jízdy lodí, vstupy do všech geotermálních oblastí, částečné stravování a víza, čímž se vymyká zbytku zájezdů, které povětšinou zahrnují do ceny jen nezbytné výdaje.

5.2.2 Nejkrásnější treky země Maorů

Zájezd je určen hlavně mladým věkovým kategoriím, které láká aktivní dovolená, nevdá jim obětovat pohodlí a strávit nocleh v lůně přírody, dál od civilizace. Navrhovaný program vás provede čtyřmi z osmi novozélandských Great Walks, a též méně frekventovanými, o to však zajímavějšími, treky v sopečném údolí Mt. Taranaki a k ukrytým termálním jezírkům v NP Westland. Obtížnost treků je lehká až středně-náročná. Přestože je zájezd silně orientovaný na přírodu, nebude v něm chybět ani

poznávání významných novozélandských měst. Zahrnuje též dostatek volného času, abyste mohli poznávat zemi i podle svých představ. Termín je zvolen na střed novozélandského léta, kdy jsou nejvhodnější podmínky pro pěší turistiku.

Program zájezdu

Den 1-3 **Auckland** – ráno (7.1) přílet a ubytování v hostelu. Pro zájemce prohlídka města v odpoledních hodinách.

Den 4 **Tongariro Alpine Crossing** – 8.1.
Odjezd z ubytování v brzkých ranních hodinách a přesun do Tongariro NP. Celodenní trek Tongariro Alpine Crossing podél sopek, kráterových jezer, vysokohorských pouští, lesů a vodopádů s ikonickými vyhlídkami na sopku Ngauruhoe (Hora osudu z Pána Prstenů), Emerald Lakes a Red Crater.

Den 5 **Mt. Taranaki / Egmont – Pouakai Crossing** – 9.1.
Pouakai Crossing byl zařazen mezi šest nejlepších jednodenních výletů na Novém Zélandu. Tento výlet po níže položených svazích NP Taranaki vám umožní objevit čnicí útesy, mohutné vodopády a rašelinové močály s ohromujícím výhledy.

Den 6 Přelet New Plymouth-Nelson – 10.1.
Dopoledne volný program s odpoledním přeletem na Jižní ostrov.

Den 7-8 **Abel Tasman Coastal Track** – 11. a 12.1.
První z vícedenních treků absolvujeme v NP Abela Tasmana. Nejpopulárnější z novozélandských Great Walks nabízí divoké pláže se zlatým pískem, nenáročný terén a možnost koupání na plážích s křišťálovou vodou. Rozdíl mezi přílivem a odlivem je jeden z nejvýraznějších v zemi, dosahuje až 6 metrů. Nocleh je zajištěný v chatce Whariwharangi Hut necelých 100 metrů od pláže.

Den 9 Přelet Nelson-Christchurch – 13.1.
Dopoledne přelet do města Christchurch, odpoledne prohlídka města, volný program.

- Den 10 Aoraki / Mt Cook NP: **Hooker Valley Track** - 14.1.
Odjezd v brzkých ranních hodinách a přesun do vyhlášeného Aoraki NP, kde absolvujete Hooker Valley Track. Výšlap vede nenáročným terénem přes tři visuté mosty a poskytuje výhledy na jezera, ledovce a na nejvyšší horu Nového Zélandu, Mt Cook.
- Den 11-12 Westland NP: **část Copland Track k Welcome Flat Hut** – 15. a 16.1.
Další túra povede oblíbeným NP Westland. Za dvoudenní trek deštivým pralesem k chatce Welcome Flat Hut budete odměněni odpočinkem v přírodních termálních bazéncích hned vedle chatky.
- Den 13 Mt Aspiring NP: **Routeburn Track** – 17.1.
V NP Aspiring objevíte další z Great Walks, Routeburn Track. Dle kondice a chuti možnost vystoupat část Routeburn track k Flat Hut a vrátit se nebo trek protáhnout až k Falls Hut.
- Den 14-17 Fiordland NP: **Milford Track** – 18-21.1.
Poslední Great Walk zájezdu, Milford Track, je zároveň i jediným, který absolvujete celý. Čtyřdenní trek začnete až v odpoledních hodinách po volném dopoledni stráveném třeba objevováním vesničky Te Anau, která je bránou do NP Fiordland. Lodi se přesunete na začátek trasy, která je v hlavní sezóně průchozí pouze v jednom směru a každý den je nutno ujít stanovený počet kilometrů a využít všechna ubytování na trase. Čtvrtý den (21.1.) se lodí přepravíte do Milford Sound, kde trek končí. Tato túra patří mezi náročnější a je třeba se připravit na časté srážky, je však rovněž považován za nejlepší turistickou trasu světa. Podvečer 21. 1. budete mít volný program v Milford Sound. Doporučujeme absolvovat projížďku lodí po Milford Sound (nezahrnuto v ceně).
- Den 18-19 **Queenstown** – odlet – 22.-23.1.
Dopoledne prohlídka Queenstownu, volný program. Odpoledne odlet do Prahy.

Kalkulace zájezdu

Tato kalkulace je připravena pro skupinu maximálně 11 platících osob. Cena zájezdu zahrnuje mezinárodní leteckou dopravu Praha – Auckland, Queenstown – Praha včetně letištních poplatků. V ceně je dále zahrnuta veškerá doprava po Novém Zélandu: lokální přelety New Plymouth – Nelson, Nelson – Christchurch (včetně podpalubní batožiny), pronájem klimatizovaného mikrobusu včetně parkovného a paliva (do výpočtu je zahrnutá 10 % rezerva pro případné objížďky), transfery z a na letiště na Novém Zélandu, přepravu lodí a transfery v rámci naplánovaného programu. Dále cena zahrnuje 15x ubytování v motelech – nebo v zařízeních podobné kategorie – a turistických chatách (převážně dvoulůžkové pokoje, v turistických chatkách sdílené pokoje), 2x snídaně, českého průvodce, víza, informační materiály a potřebné mapy a zákonné pojištění cestovní kanceláře proti úpadku. V ceně je zahrnuto také 10 % kurzovní riziko – viz Tabulka 5.

Cena zájezdu nezahrnuje pojištění účastníků, stravování (vyjma dvou snídaní), fakultativní výlety, osobní výdaje účastníků.

Tabulka 5 Kalkulace zájezdu Nejkrásnější treky země Maorů

Počet účastníků		12		
Průvodce a řidič		1		
Platicích		11		
Počet dní		19		
Počet nocí		15		
Kurz NZD		14,678 Kč k 26.2.2020		
Kurz USD		23,308 Kč k 26.2.2020		
Termín		5.1.2021 - 23.1.2020		

Letecká doprava		Cena v NZD	Cena v Kč	Počet osob	Celkem v Kč
Mezinárodní	Praha - Auckland, Queenstown- Praha		26301,00	12	315612,00
Vnitrostátní	New Plymouth - Nelson		2658,00	12	31896,00
	Nelson - Christchurch		600,00	12	7200,00
	podpalubní batožina	35 x 2	1027,46	12	12329,52
Letištní taxy			Incl.	Incl.	Incl.

Pozemní doprava		Cena v NZD	Cena v Kč	Počet dní	Celkem v Kč
Půjčení minibusu	Auckland - New Plymouth		6630,74	4	26522,95
	Nelson - Nelson		2285,25	4	9140,99
	Christchurch - Queenstown		1864,70	10	18646,96
Transfery		97,18	1426,43		17117,22
		Cena v NZD/km	Cena v Kč/km	Počet km	Celkem v Kč
Palivo		0,55	8,07	2545,5	22604,52

Lodní doprava		Cena v NZD	Cena v Kč	Počet osob	Celkem v Kč
	Te Ananu Downs - Glade Wharf	93	1365,05	12	16380,65
	Sandfly Point - Milford Sound	54	792,61	12	9511,34

Ubytování		Cena v NZD/os.	Cena v Kč	Počet nocí	Celkem v Kč
	Choice Backpackers		629,00	1	7548,00
	Fernlodge Inglewood		656,75	1	7881,00
	Amber Court Motel		974,08	1	11689,00
	Shady rest Bed n Breakfast		1414,33	1	16972,00
	Whariwharangi Hut	75	1100,85	1	13210,20
	Bridge Backpackers		553,42	1	6641,00
	Jailhouse Accommodation		649,33	1	7792,00
	Heartland Hotel Haast		1261,83	1	15142,00
	Welcome Flat Hut	20	293,56	1	3522,72
	Pinewood Lodge and Apartments		697,33	1	8368,00
	Royal Mail Hotel		860,92	1	10331,00
	Clinton Hut	140	2054,92	1	24659,04
	Mintaro Hut	140	2054,92	1	24659,04
	Dumpling Hut	140	2054,92	1	24659,04
	Pinewood Lodge and Apartments		774,83	1	9298,00

Průvodce		Cena v USD/den	Cena v Kč/den	Počet dnů	Celkem v Kč
	Mzda		1500,00	16	24000,00
	Stravné	60	1398,48	16	22375,68

Ostatní náklady		Cena v NZD	Cena v Kč	Počet osob	Celkem v Kč
	Vízum	44	645,83	12	7749,98

Cena zájezdu	Celkem v Kč	733459,86
Kurzovní riziko 10 %		73345,99
Marže CK 15 %		110018,98
Součet		916824,82
Prodejní cena pro jednotlivce		83348

Zdroj: vlastní zpracování, 2020

Vzhledem ke skutečnosti, že žádný podobný zájezd na českém trhu nabízen zatím není, je zaručena jeho originalita a unikátnost z hlediska hodnoty pro zákazníka.

Program odpovídá preferencím potenciálních zákazníků, co se týče zaměření (poznávání přírody formou pěší turistiky) a délky pobytu (19 dní). Svým obsahem umožňuje se ho účastnit jak s partnerem / partnerkou, tak i samostatně a s přáteli. Je méně vhodný pro děti a starší lidi, kteří by nemuseli zvládnout jeho fyzicky náročný program.

Zájezd apeluje i na cenové požadavky potenciálních klientů. I když překračuje ochotu dotazovaných platit, jeho cena se nachází pod průměrem cenových nabídek cestovních kanceláří na českém trhu. Poměrně nízká cena je dána skromnější kategorií ubytování a bezplatnými vstupy do národních parků. V ceně je zahrnut vízový poplatek i jeho vyřízení, což by mohlo mít pozitivní dopad na rozhodování potenciálních účastníků.

Gró zájezdu nabízí tematicky i obsahově jedinečnou kombinaci jedno i vícedenních treků do turistických lokalit (Milford Sound, Abel Tasman NP) i do oblastí, které cestovní kanceláře běžně nezařazují do svého programu, jako například NP Mt. Taranaki.

Mezinárodní let z Prahy je zajištěn leteckou společností Qatar Airways s přestupem v Kataru. Zpáteční let z Queenstownu do Melbourne zajišťuje letecká společnost Air New Zealand, zbytek cesty je operován opět Qatar Airways. Jednotlivé lety na sebe navazují s minimálními dobami čekání, s nejdelším přestupem v Melbourne (5 hod. 25 min.). Vnitrostátní letenky jsou všechny zajištěné společností Air New Zealand.

6 Závěr

Cílem této diplomové práce bylo uvést Nový Zéland jako destinaci, která má co nabídnout v různých směrech. Návštěvníky uchvacuje přírodní scenérií, dlouhými fjordy, půvabnou vinařskou krajinou a endemickou flórou a faunou. Užijí si ji nadšenci adrenalinových sportů, i ti kulturně založení – v kosmopolitním Aucklandu nebo elegantním Wellingtonu. Lákadlem jsou nejenom místní pláže, vysoká pohoří a geotermální prameny, ale také fascinující směs anglické a maorské kultury.

„Země dlouhého bílého oblaku“ se pravidelně umisťuje mezi nejlákavějšími turistickými destinacemi světa. Navzdory tomu trpí Novozélandčané jakýmsi komplexem méněcennosti ve srovnání se sousední Austrálií. Nedostatek sebedůvěry si kompenzují nadšením pro sport, vášní pro kulturu a hrdostí na své národní ragbisty All Blacks.

Budoucnost cestovního ruchu na Novém Zélandu, jakožto důležitého přispěvatele do národní ekonomiky, je poněkud nejistá. Během následujících let je přepokládán mírný růst jak v počtu mezinárodních příjezdů, tak ve výše jejich útrat, a to hlavně ze zdrojových trhů USA a Čína. Sektor turismu bojuje s náparem zvyšujícího se počtu návštěvníků a jejich rychle se měnícími očekáváními. Snaha zviditelnit destinaci v globálním měřítku je limitována omezeností přírodních zdrojů a kapacitou turistické infrastruktury. Celosvětový boj za „zelený“ cestovní ruch a udržitelnost se projevuje i tady – do popředí vystoupily ekonomické aspekty a destinační management se jim musí přizpůsobit, pokud chce být Nový Zéland nadále konkurenceschopnou destinací.

Jádrem práce je charakteristika vybrané destinace z hlediska selektivních, lokalizačních i realizačních předpokladů k cestovnímu ruchu a momentálních trendů. Průnikem nabídky cestovních kanceláří na českém trhu a poptávky lidí žijících v České republice byla objevena mezera na trhu, kterou se diplomová práce snaží zaplnit. Výsledkem jsou návrhy dvou poznávacích zájezdů na Nový Zéland – "Za vínem a horkými prameny Nového Zélandu" a "Nejkrásnější treky země Maorů". Nabídky zájezdů na českém trhu poskytují převážně komplexní poznávání této krajiny, tudíž se autorka snažila u vlastních zájezdů zmapovat pouze vybrané aspekty z rozmanitých možností země, a ty prozkoumat hlouběji.

Diplomová práce by měla sloužit jako podnět k zamyšlení nad vycestováním na Nový Zéland, přičemž by z jejího potenciálu mohly těžit i další cestovní kanceláře, nejenom zlínská CK Viva Travel.

7 Seznam použitých zdrojů

ANNAS, Max, NEUBAUER, Hendrik, ed. *Přežili--!:* poslední primitivní kmeny světa. Praha: Fortuna Libri, c2010. ISBN 978-80-7321-516-3.

BERÁNEK, Jaromír. *Ekonomika cestovního ruchu*. Praha: Mag Consulting, 2013. ISBN 978-80-86724-46-1.

CORRIGAN, Helen. *Nový Zéland*. Vyd. 2., (rozš.). Přeložil Jozef KOVAL. V Praze: Ikar, 2008. Společník cestovatele. ISBN 978-80-249-0964-6.

ČERNÁ, Jana. *Nové trendy v cestovním ruchu pre marketérov*. Prešov: Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave, 2015. ISBN 978-80-8105-728-1.

DROBNÁ, Daniela a Eva MORÁVKOVÁ. *Cestovní ruch: pro střední školy a pro veřejnost*. 2., upr. vyd. Praha: Fortuna, 2010. ISBN 978-80-7373-079-6.

FARKOVÁ, Blanka a Eva KUNEŠOVÁ. *Technika zahraničních zájezdů*. V Praze: Idea servis, 2014. ISBN 978-80-85970-83-8.

GOELDNER, Charles R. a J. R. Brent RITCHIE. *Cestovní ruch: principy, příklady, trendy*. Brno: BizBooks, 2014. ISBN 978-80-251-2595-3.

GROENEVELD, Karen. *Austrálie a Oceánie*. Přeložil Tomáš KURKA. Praha: Rebo International CZ, 2018. Inspirativní průvodce pro cestovatele. ISBN 978-80-255-1065-0.

HAMARNEH, Iveta. *Geografie turismu: mimoevropská teritoria*. Praha: Grada, 2012. ISBN 9788024744308.

HAMARNEHOVÁ, Iveta. *Mezinárodní cestovní ruch*. Praha, 2014. ISBN 978-80-7452-040-2.

HARPER, Laura, Tony MUDD a Paul WHITFIELD. *Nový Zéland: turistický průvodce*. Brno: Jota, 2003. Livingstone - průvodci. ISBN 80-7217-229-8.

HORNER, Susan a John SWARBROOKE. *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času: aplikovaný marketing služeb*. Praha: Grada, c2003. Expert (Grada). ISBN 80-247-0202-9.

HRALA, Václav. *Geografie cestovního ruchu*. 4. upr. vyd. Praha: Idea servis, 2002. ISBN 80-85970-36-8.

JAKUBÍKOVÁ, Dagmar. *Marketing v cestovním ruchu*. Praha: Grada, 2009. Marketing (Grada). ISBN 978-80-247-3247-3.

JAMES, Joanna, Alison MUDD, Helen OCHYRA a Paul WHITFIELD. *Nový Zéland*. Třetí vydání. Přeložil Jan SLÁDEK. Brno: Jota, 2016. Průvodce (Jota). ISBN 978-80-7462-922-8.

KOTÍKOVÁ, Halina. *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4603-6.

LOCHMANNOVÁ, Alena. *Cestovní ruch*. Prostějov: Computer Media, 2015. ISBN 978-80-7402-216-6.

MCLEOD, Catherine a Peter NEEDHAM. *Nový Zéland: [průvodce do kapsy]*. 2. české vyd. Bučovice: RO-TO-M, 2000. Berlitz (RO-TO-M). ISBN 80-85840-80-4.

MIKUŠÁKOVÁ, Janka. *Agroturistika a ekoturistika*. Bratislava: PROGRESSUS SLOVAKIA, 2010. ISBN 978-80-969642-9-1.

NEJDL, Karel. *Management destinace cestovního ruchu*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-673-8.

NOVACKÁ, Ludmila. *Cestovní ruch a Európska únia*. Bratislava: Sprint dva, 2010. ISBN 978-80-89393-26-8.

NOVACKÁ, Ludmila. *Cestovní ruch, udržateľnosť a zodpovednosť na medzinárodnom trhu*. Bratislava: Ekonóm Bratislava, 2013. ISBN 978-80-225-3475-8.

OMBLER, Kathy, Shaun BARNETT, Hamish BROWN, et al. *Nejnámější trekingové trasy na světě*. Praha: Svojtka @ Co., 2003. ISBN 80-7237-735-3.

OMBLEROVÁ, Kathy. *Národní parky a další přírodní památky Nového Zélandu*. Praha: Beta, 2005. ISBN 80-7306-203-8.

PAGE, Stephen, J. *Tourism management*. 5th Edition. New York: Routledge, 2015. ISBN 9781138784574.

PALATKOVÁ, Monika. *Mezinárodní turismus: analýza pozice turismu ve světové ekonomice, změny mezinárodního turismu v důsledku globálních změn, evropská integrace a mezinárodní turismus*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4862-7.

PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. *Ekonomika turismu: turismus České republiky : vymezení a fungování trhu turismu, přístupy k hodnocení významu a vlivu turismu, charakteristika turismu České republiky*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3748-5.

PÁSKOVÁ, Martina a Josef ZELENKA. *Společensky odpovědný cestovní ruch*. V Praze: Idea servis, 2018. ISBN 978-80-85970-91-3.

PŮTOVÁ, Barbora. *Antropologie turismu*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2019. ISBN 978-80-246-4354-0.

RAŠOVSKÁ, Ida a Kateřina RYGLOVÁ. *Management kvality služeb v cestovním ruchu: jak zvýšit kvalitu služeb a spokojenost zákazníků*. Praha: Grada, 2017. Manažer. ISBN 978-80-247-5021-7.

RAWLINGS-WAY, Charles, Brett ATKINSON, Andrew BAIN, Peter DRAGICEVICH, Samantha FORGE, Anita ISLALSKA a Sofia LEVIN. *New Zealand travel guide*. 19th Edition Sep 2018. 2018. ISBN 9781786570796.

RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ. *Cestovní ruch - podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-4039-3.

STONE, Brad. *Uber a Airbnb mění svět: příběhy sdílené ekonomiky*. Praha: Grada, 2019. ISBN 978-80-271-0779-7.

ŠAUER, Martin, Jiří VYSTOUPIL a Andrea HOLEŠINSKÁ a kol. *CESTOVNÍ RUCH: Učební text*. Brno: MASARYKOVA UNIVERZITA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA, 2015.

ŠIMÁNEK, Leoš. *Nový Zéland: Zimní putování po ostrovech přírodních superlativů*. Rtyň v Podkrkonoší: ACTION-PRESS, 2005. ISBN 80-239-5082-7.

TRÁVNÍČKOVÁ, Dana. *Sen o Tichomoří: cesto-faktopis*. Praha: Dany Travel, 2012. ISBN 978-80-905335-0-9.

TURNER, Peter, Colin MONTEATH a Jakub MIKULAŠTÍK. *Nový Zéland*. Brno: Computer Press, 2010. ISBN 978-1-4262-0233-9.

ZÁVODNÁ, Lucie Sára. *Udržitelný cestovní ruch: principy, certifikace a měření*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4576-2.

Elektronické zdroje

100% PURE NEW ZEALAND. *ADVENTURE* [online]. [cit. 2019-10-17]. Dostupné z: <https://www.newzealand.com/uk/adventure/>

100% PURE NEW ZEALAND. *EVENTS* [online]. [cit. 2019-10-17]. Dostupné z: <https://www.newzealand.com/int/events/>

100% PURE NEW ZEALAND. *New Zealand cuisine: An introduction* [online]. [cit. 2019-10-09]. Dostupné z: <https://media.newzealand.com/en/story-ideas/new-zealand-cuisine/>

100% PURE NEW ZEALAND. *New Zealand wine: An introduction* [online]. [cit. 2019-10-09]. Dostupné z: <https://media.newzealand.com/en/story-ideas/new-zealand-wine/>

100% PURE NEW ZEALAND. *Putting New Zealand in the picture with film tourism* [online]. [cit. 2019-10-09]. Dostupné z: <https://media.newzealand.com/en/story-ideas/putting-new-zealand-in-the-picture-film-tourism/>

ADVENTURA. *Zájezdy Nový Zéland* [online]. [cit. 2019-11-15]. Dostupné z: <https://www.adventura.cz/zajezdy/?zeme=novy-zeland>

AIRSAGE. *Current Trends in the Travel & Tourism Industry* [online]. 2019 [cit. 2020-01-25]. Dostupné z: <https://blog.airsage.com/blog/current-trends-in-the-travel-tourism-industry/>

ALPINA. *NÁRODNÍ PARKY NOVÉHO ZÉLANDU* [online]. [cit. 2019-11-15]. Dostupné z: <https://www.alpina.cz/zajezdy/novy-zeland-narodni-parky>

ALVAREZ. *Poznávací zájezdy na Nový Zéland 2020* [online]. [cit. 2019-11-15]. Dostupné z: <https://www.alvarez.cz/poznavaci-zajezdy/novy-zeland>

BBC. *Christchurch shootings: How the attacks unfolded* [online]. [cit. 2019-10-11]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-asia-47582183>

COHEN, Erik. Rethinking the sociology of tourism. *Annals of Tourism Research* [online]. 1979, 6(1), 18-35 [cit. 2019-06-15]. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/0160738379900926>

CONDE NAST TRAVELER. *The 9 Air Travel Trends We're Most Excited About This Year* [online]. [cit. 2019-12-12]. Dostupné z: <https://www.cntraveler.com/story/the-9-air-travel-trends-were-most-excited-about-this-year>

DELFINTRAVEL. *Nový Zéland 55+: Výprava do Středozeemě* [online]. [cit. 2019-11-15]. Dostupné z: <https://www.dovolenaproseniory.cz/destinace/novy-zeland/>

DEPARTMENT OF THE PRIME MINISTER AND CABINET. *Counter-terrorism* [online]. [cit. 2019-10-11]. Dostupné z: <https://dpmc.govt.nz/our-programmes/national-security-and-intelligence/national-security/counter-terrorism>

ESO. *Nový Zéland od severu k jihu* [online]. [cit. 2019-11-15]. Dostupné z: <https://www.esotravel.cz/poznavaci/novy-zeland/novy-zeland-od-severu-k-jihu/?termin=809478>

ETA NEW ZEALAND. *Tourism Tax Conservation IVL for New Zealand* [online]. [cit. 2019-10-10]. Dostupné z: <https://www.etanewzealand.com/international-visitor-conservation-tourism-levy/>

European Tourism Futures Institute. *Millennials and Generation Z: challenges and future perspectives for international tourism* [online]. [cit. 2020-01-27]. Dostupné z: <https://www.etfi.nl/en/blog/millennials-and-generation-z-challenges-and-future-perspectives-international-tourism>

FIEGER, Peter, Girish PRAYAG a Johan BRUWER. 'Pull' motivation: an activity-based typology of international visitors to New Zealand. *Current Issues in Tourism* [online]. 2017, 22(2), 173-196 [cit. 2019-10-28]. DOI: 10.1080/13683500.2017.1383369. ISSN 1368-3500. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13683500.2017.1383369>

Go2. *Nový Zéland* [online]. [cit. 2019-11-15]. Dostupné z: <https://www.ckgo2.cz/destinace/novy-zeland>

INSCH, Andrea. *The challenges of over-tourism facing New Zealand: Risks and responses* [online]. 2019 [cit. 2019-10-10]. DOI: 10.1016/j.jdmm.2019.100378. ISSN 2212571X. Dostupné z: <https://linkinghub.elsevier.com/retrieve/pii/S2212571X19301453>

KARAVELA. *Nový Zéland* [online]. [cit. 2019-11-15]. Dostupné z: <http://www.karavela.cz/zajezdy/novy-zeland/>

KIWI Experience. *OP-ON HOP-OFF BUS PASSES* [online]. [cit. 2020-02-20]. Dostupné z: <https://www.kiwiexperience.com/hop-on-hop-off-bus-passes>

KUDRNA. *Nový Zéland* [online]. [cit. 2019-11-15]. Dostupné z: <https://www.kudrna.cz/zajezd/novy-zeland-1>

LIVINGSTONE. *NOVÝ ZÉLAND Přírodní krásy země Maorů* [online]. [cit. 2019-11-15]. Dostupné z: <https://www.livingstone.cz/zajezdy/australie-a-oceanie/novy-zeland-418>

MAMUT TOUR. *NOVÝ ZÉLAND - 2020!* [online]. [cit. 2019-11-15]. Dostupné z: <http://www.mamut-tour.cz/index.asp?menu=669&record=4904>

MARQUES, Bruno, Jacqueline MCINTOSH, William HATTON a Danielle SHANAHAN. Bicultural landscapes and ecological restoration in the compact city: The case of Zealandia as a sustainable ecosanctuary. *Journal of Landscape Architecture* [online]. 2019, 14(1), 44-53 [cit. 2020-03-17]. DOI: 10.1080/18626033.2019.1623545. ISSN 1862-6033. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/18626033.2019.1623545>

NEW ZEALAND IMMIGRATION. *Information about NZeTA* [online]. [cit. 2019-11-29]. Dostupné z: https://www.immigration.govt.nz/new-zealand-visas/apply-for-a-visa/about-visa/nzeta?utm_source=Immigration%20New%20Zealand&utm_medium=email&utm_campaign=ETA%20Newsletter&utm_content=https%3A%2F%2Fwww.immigration.govt.nz%2Fnew-zealand-visas%2Fapply-for-a-visa%2Fabout-visa%2Fnzeta

NEW ZEALAND TOURISM GUIDE. *Adventure Activities in New Zealand* [online]. [cit. 2019-10-09]. Dostupné z: <https://www.tourism.net.nz/new-zealand/about-new-zealand/adventure-activities.html>

NEW ZEALAND TOURISM GUIDE. *Festivals in New Zealand* [online]. [cit. 2019-10-17]. Dostupné z: <https://www.tourism.net.nz/new-zealand/nz/events--festivals---shows>

NEW ZEALAND TOURISM GUIDE. *National Parks* [online]. [cit. 2019-11-28]. Dostupné z: <https://www.tourism.net.nz/visitor-information/national-parks>

NEW ZEALAND TOURISM GUIDE. *NZ Tourism Guide by Destination* [online]. [cit. 2019-11-30]. Dostupné z: <https://www.tourism.net.nz/>

NOMAD. *Nejmenší kontinent - Nový Zéland* [online]. [cit. 2019-11-15]. Dostupné z: <http://www.nomad.cz/cs/zajezdy/237-nejmensi-kontinent-novy-zeland.html>

OECD iLIBRARY. *OECD Tourism Trends and Policies 2018: Megatrends shaping the future of tourism* [online]. [cit. 2019-10-15]. Dostupné z: https://www.oecd-ilibrary.org/urban-rural-and-regional-development/oecd-tourism-trends-and-policies-2018/megatrends-shaping-the-future-of-tourism_tour-2018-6-en;jsessionid=MWidyrMWgsLUJVF8SKD6cpDw.ip-10-240-5-84

ORBIS LINK. *Plavby* [online]. [cit. 2019-11-15]. Dostupné z: <https://www.okruzniplavby.cz/plavby/?kategorie=587&terminod=01.01.2020&termindo=31.12.2020&start=3>

QIU, Hongjun a DAI, Linong. Design and Strategy of Senior Tourism Under the Background of Population Aging. LIGHTNER, Nancy J. a Jay KALRA, ed. *Advances in Human Factors and Ergonomics in Healthcare and Medical Devices* [online]. Cham: Springer International Publishing, 2020, 2020-06-11, s. 314-323 [cit. 2019-12-28]. Advances in Intelligent Systems and Computing. DOI: 10.1007/978-3-030-20451-8_31. ISBN 978-3-030-20450-1. Dostupné z: http://link.springer.com/10.1007/978-3-030-20451-8_31

RADYNACESTU.CZ. *Do kraje Pána prstenů* [online]. [cit. 2019-11-15]. Dostupné z: <https://www.radynacestu.cz/novy-zeland/>

RAJBAS: Outdoor Travel. *Severní a Jižní ostrov Nového Zélandu na motorce* [online]. [cit. 2019-11-15]. Dostupné z: <https://www.rajbas.eu/zajezdy/9-novy-zeland-zajezd.html>

REVFINE: OPTIMISING REVENUE. *How Blockchain Technology is Transforming the Travel Industry* [online]. [cit. 2019-12-15]. Dostupné z: <https://www.revfine.com/blockchain-technology-travel-industry/>

RISKYMINTS. *MAORI TATTOOS BE SACRED...* [online]. 2016 [cit. 2019-10-15]. Dostupné z: <https://riskymints.wordpress.com/2016/02/>

RNZ. *White Island Tours restarts visits to Moutohorā Island* [online]. 2020 [cit. 2020-02-12]. Dostupné z: <https://www.rnz.co.nz/news/national/407447/white-island-tours-restarts-visits-to-moutohora-island>

SEN. *Poznávací zájezdy na Novém Zélandu + Austrálie* [online]. [cit. 2019-11-15]. Dostupné z: <https://www.cksen.cz/poznavaci-zajezdy/novy-zeland/>

SIAM TRAVEL. *NAPŘÍČ NOVÝM ZÉLANDEM* [online]. [cit. 2019-11-15]. Dostupné z: https://www.siamtravel.cz/cz/dovolena/novy-zeland_novy-zeland/hotel/nap%C5%99%C3%AD%C4%8D_nov%C3%BDm_z%C3%A9landem.html

SIMON TOURIST. *Nový Zéland* [online]. [cit. 2019-11-15]. Dostupné z: <https://www.simon-tourist.cz/novy-zeland/novy-zeland/2020-03-11/>

Statnivlajky.cz. *Novozélandská vlajka* [online]. [cit. 2019-11-04]. Dostupné z: <https://www.statnivlajky.cz/novy-zeland>

STATS NZ. *2018 Census totals by topic – national highlights* [online]. [cit. 2019-10-18]. Dostupné z: <https://www.stats.govt.nz/information-releases/2018-census-totals-by-topic-national-highlights>

STATS NZ: Tauranga Aotearoa. *Marriages, civil unions, and divorces: Year ended December 2018* [online]. [cit. 2019-10-09]. Dostupné z: <https://www.stats.govt.nz/information-releases/marriages-civil-unions-and-divorces-year-ended-december-2018>

STUFF. *New Zealand's terror threat level downgraded to 'medium' following Christchurch terror attack* [online]. [cit. 2019-10-11]. Dostupné z: <https://www.stuff.co.nz/national/politics/112102818/new-zealands-terror-threat-level-downgraded-to-medium-post-terror-attack>

THE WORLD BANK. *Digital Platforms and the Future of Tourism: A World Tourism Day Celebration* [online]. 2018 [cit. 2019-12-27]. Dostupné z: <https://www.worldbank.org/en/events/2018/09/26/digital-platforms-and-sustainable-tourism#1>

The World Travel & Tourism Council. *World, Transformed: Megatrends and Their Implications for Travel & Tourism* [online]. [cit. 2019-12-27]. Dostupné z: <https://www.wttc.org/publications/2019/megatrends-2019/>

TOURISM NEW ZEALAND. *Film Tourism* [online]. [cit. 2019-10-09]. Dostupné z: <https://www.tourismnewzealand.com/markets-stats/sectors/film-tourism/>

TRAVEL WIRE ASIA. *More couples are getting married in New Zealand, and here's why* [online]. [cit. 2019-10-09]. Dostupné z: <https://travelwireasia.com/2016/11/new-zealand-likely-destination-wedding-tourism/>

TRUE TRAVEL. *Poznávací zájezd Grand Nový Zéland* [online]. [cit. 2019-11-15]. Dostupné z: <https://www.truetravel.cz/poznavaci-zajezd-grand-novy-zeland/>

UNWTO. *Tourism a sunrise economy? Now and beyond: Tourism future trends beyond 2030* [online]. [cit. 2019-10-15]. Dostupné z: <http://cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/pdf/1.1.-wtc-2016-john-kester-tourism-future-trends-beyond-2030.pdf>

Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky. *1.2.10 Hustota zalidnění (počet obyvatel na km²)* [online]. [cit. 2019-10-18]. Dostupné z: <https://reporting.uzis.cz/cr/index.php?pg=statisticke-vystupy--demograficke-a-socioeconomicke-ukazatele--pohyb-obyvatelstva--hustota-zalidneni-pocet-obyvatel-na-km2>

Vineyards.com. *Wine map of New Zealand* [online]. [cit. 2019-10-15]. Dostupné z: <https://vineyards.com/wine-map/new-zealand>

VIVA AUSTRÁLIE. *Nový Zéland* [online]. [cit. 2019-11-15]. Dostupné z: <https://viva-australie.cz/nabidka/?region=19>

WORLD POPULATION REVIEW. *New Zealand Population 2020* [online]. [cit. 2019-10-18]. Dostupné z: <http://worldpopulationreview.com/countries/new-zealand-population/>

WORLD POPULATION REVIEW. *Safest Countries In The World 2020* [online]. [cit. 2019-11-04]. Dostupné z: <http://worldpopulationreview.com/countries/safest-countries-in-the-world/>

Www.dark-tourism.com. *New Zealand* [online]. [cit. 2019-10-17]. Dostupné z: <http://www.dark-tourism.com/index.php/new-zealand>

Www.dark-tourism.cz. *RAINBOW WARRIOR WRECK* [online]. [cit. 2019-10-17]. Dostupné z: <http://www.dark-tourism.com/index.php/new-zealand/15-countries/individual-chapters/651-rainbow-warrior-wreck>

YI, Jisu, Gao YUAN a Changsok YOO. The effect of the perceived risk on the adoption of the sharing economy in the tourism industry: The case of Airbnb. *Information Processing & Management* [online]. 2020, January 2020, (Volume 57) [cit. 2019-10-15]. Dostupné z: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0306457319301347>

8 Přílohy

Příloha A: Dotazníkový formulář

Příloha A – Dotazníkový formulář

Vysvětlivky:

návštěvníci Nového Zélandu

potencionální zájemci o Nový Zéland

osoby bez zájmu o destinaci

ROZDĚLENÍ DLE ZÁJMU

1. Vycestovali jste někdy mimo Evropu a Středomoří (kromě Nového Zélandu)?
 - a) Ano
 - b) Ne
2. Navštívili jste někdy Nový Zéland?
 - a) Ano
 - b) Ne, ale rád / rada bych jel / jela
 - c) Ne, a ani mě to neláká → otázka 4.

PREFERENCE NA ČESKÉM TRHU

3. AD B: Co Vás láka na Novém Zélandu? (více možností, max. 5) / AD A: Co Vás motivovalo k návštěvě NZ? (více možností, max. 5)
 - a) Příroda – formou pěší turistiky
 - b) Příroda – formou vyhlídek a vyhlídkových jízd
 - c) Termální prameny a geotermální jevy (gejzíry, vulkanická jezírka, sopky,...)
 - d) Maorská kultura
 - e) Víno a kulinářské zážitky (ochutnávky vín, gastro festivaly, ...)
 - f) Objekty temného turizmu (místa neštěstí, vraky lodí, ...)
 - g) Filmové lokality (Hobitín z Pána Prstenů, ...)
 - h) Pláže – pobytový zájezd
 - i) Možnost uzavření sňatku nebo konání rozlučky se svobodou
 - j) Pracovní / studijní pobyt
 - k) Jiné (prosím, doplňte)
4. Co Vás odrazuje / případně odrazovalo / odrazuje od cesty na Nový Zéland? (více možností, max. 5) – osoby bez zájmu o destinaci → DEMOGRAFIE, zájemci a návštěvníci → otázka 5.
 - a) Vzdálenost (dlouhý let, náročná cesta, ...)
 - b) Cena (drahá letenka, ceny na NZ jsou vyšší než domácí, ...)
 - c) Nemám s kým jet
 - d) Délka pobytu (nedostatek dovolené, ...)
 - e) Neláká mě aktivní dovolená
 - f) Neovládám jazyk – jazyková bariéra
 - g) Nic (možnost viditelná pro zájemce a návštěvníky)
 - h) Jiné (prosím, doplňte)
5. Jakou formu pobytu byste preferovali? / Jakou formu pobytu jste využili?
 - a) Organizovaně – přes cestovní kancelář
 - b) Individuálně – na vlastní pěst

6. **Jakou dopravu po Novém Zélandu byste preferovali? (více odpovědí, max 5) / Jakou dopravu po Novém Zélandu jste využili? (více odpovědí, max. 5)**
- a) Autem z půjčovny
 - b) Autem s profesionálním řidičem
 - c) Minibusem / autobusem s profesionálním řidičem
 - d) Letecké spojení
 - e) Trajekt, loď
 - f) Jinou (prosím, doplňte)
7. **Na jak dlouho byste vycestovali na Nový Zéland? / Jakou délku měl Váš pobyt na Novém Zélandu?**
- a) Do 7 dní
 - b) 8 až 13 dní
 - c) 14 až 20 dní
 - d) Nad 20 dní
8. **S kým byste jeli? (více možností, max. 5) / S kým jste jeli? (více možností, max. 5)**
- a) Sám / Sama
 - b) S partnerem / partnerkou
 - c) S dětmi / dítětem do 12 let
 - d) S dětmi / dítětem ve věku 12-18 let
 - e) S dětmi / dítětem nad 18 let
 - f) S kamarádem / kamarádkou
 - g) Se skupinou přátel
9. **Kolik byste byli ochotní zaplatit za zpáteční letenku na Nový Zéland? / Kolik Vás stála zpáteční letenka na Nový Zéland?**
- a) Do 25 000 Kč → otázka 11.
 - b) 25 001 až 35 000 Kč → otázka 11.
 - c) 35 001 až 45 000 Kč → otázka 11.
 - d) Nad 45 000 Kč → otázka 11.
 - e) Letenku jsme měli v ceně zájezdu – možnost viditelná pro **návštěvníky** → otázka 10.
10. **Kolik Vás stál pobyt pro jednu osobu (včetně letenky, bez stravy)? → otázka 12.**
- a) Do 50 000 Kč
 - b) 50 001 až 70 000 Kč
 - c) 70 001 až 90 000 Kč
 - d) 90 001 až 100 000 Kč
 - e) 100 001 až 120 000 Kč
 - f) Nad 120 000 Kč
11. **Kolik byste byli ochotní zaplatit za pobyt na Nový Zéland pro jednu osobu (bez letenky, bez stravy)? / Kolik stál Váš pobyt pro jednu osobu (bez letenky, bez stravy)?**
- a) Do 25 000 Kč

- b) 25 001 až 40 000 Kč
 - c) 40 001 až 55 000 Kč
 - d) 55 001 až 70 000 Kč
 - e) 70 001 až 100 000 Kč
 - f) Nad 100 000 Kč
-

POVĚDOMÍ O DESTINACI

12. Co je symbolem Nového Zélandu? – otázka viditelná pro **zájemce** a **návštěvníky**

- a) Klokán
 - b) Pták kiwi
 - c) Panda
 - d) Lemur
 - e) Páv
 - f) Nevím
-

DEMOGRAFIE

13. Váš věk:

- a) 18-24
- b) 25-30
- c) 31-40
- d) 41-50
- e) 51-60
- f) 60 a víc

14. Nejvyšší dosažené vzdělání:

- a) Základní
- b) Středoškolské
- c) Vysokoškolské

15. Pocházíte z obce, která má

- a) Do 1000 obyvatel
- b) 1001 až 10 000 obyvatel
- c) 10 001 až 30 000 obyvatel
- d) 30 001 až 90 000 obyvatel
- e) 90 001 až 400 000
- f) Nad 400 000 obyvatel

16. Vaše pohlaví:

- a) Žena
- b) Muž